

PROLETARCI VSEH DEŽEL, ZDRUŽITE SE!

DE

DELAVSKA ENOTNOST

13. januarja 1968

Št. 1-2, leto XXVII.

»Zaščita« — pred kom?

Zadnje dni minulega leta je Zvezna skupščina sprejela resolucijo, s katero je zavzela stališče, da stopnja prispevkov iz osebnih dohodkov ne sme biti večja od 26 odstotkov. S tem je republikam in občinam postavila gornjo mejo, do katere lahko iz omenjenih prispevkov pokriva svojo splošno potrošnjo.

Postavljanje te gornje meje je bilo obrazloženo s potrebo zaščite gospodarstva pred prevelikimi dajatvami in ker je gospodarstvo res preobremenjeno z različnimi dajatvami. Je marsikdo dobil vtis, da je zvezna skupščina s tem ukrepom zaščitila njegove interese.

Toda, ali res republike dušijo razvoj lastnega gospodarstva in mora zato zveza ustrezno ukrepati?

Verjetno se je tudi nezadostno poučenim opazovalcem dela zvezne skupščine zdelo precej čudno, da sta se proti tej omejitvi odločno izjasnili samo Slovenija in Hrvaška, dve najrazvitejši republikli v Jugoslaviji, katerih gospodarstvo tudi v pogojih družbene in gospodarske reforme beleži precej boljše uspehe, kot jih lahko izkaže gospodarstvo preostalih republik. Zakaj so se najvišji politični forumi teh dveh republik izrekli proti omejevanju pravice, da same odločajo o stopnjah prispevkov iz osebnih dohodkov, zakaj je predsednik izvršnega sveta SR Slovenije Stane Kavčič nedavno izjavil, da so enotne stopnje v Jugoslaviji nesmisel, ki postaja politično in ekonomsko škodljiv?

Splošna potrošnja, to se pravi izdatki za šolstvo, kulturo, socialno varstvo, zdravstvo, pokojnine in podobne namene niso v vseh krajih naše države enaki, saj so tudi potrebe različne: nekje je šolska mreža bolj razvita, drugod manj; nekje je organizacija zdravstvene zaščite boljša, drugje slabša; tudi socialna struktura prebivalstva je zelo različna, pa so zato tudi obveznosti iz naslova pokojnin, invalidnin itd. precej različne. Pri pokrivanju teh potreb so v Sloveniji in Hrvaški že pri lanski 27% prispevni stopnji

zmanjkala precejšnja sredstva in zato ni dvoma, da se bo njun primanjkljaj na tem področju še znatno povečal, če bo ostalo pri 26-odstotni prispevni stopnji.

Znano je, kakšne težave imamo v Sloveniji na primer s financiranjem strokovnega šolstva in kakšen problem so pri nas pokojnine, še posebej pokojnine starih upokojenecv. Urejanje teh in podobnih vprašanj pa je v največji meri odvisno prav od prispevkov na osebne dohodke, ki jih je sedaj federacija omejlila na še nižjo stopnjo, kot je bila lanskega.

Dejstvo je, da je gospodarstvo zares preobremenjeno z različnimi dajatvami, toda njegova zaščita pred prevelikimi dajatvami ne more biti omejena samo na dajatve iz osebnih dohodkov, ki grede republikim proračunom in skladom socialnega zavarovanja. Zvezna skupščina pa je tako rekoč molče sprejela proračun federacije, ki znatno presega 1000 milijard S-dinarjev, na dolgo in na široko pa je razpravljala o zmanjšanju prispevne stopnje iz osebnih dohodkov za en odstotek, kar bi dajatev gospodarstva olajšalo — in to le na papirju — samo za nekaj deset milijard dinarjev. Enostavno povedano: federacija si je od gospodarstva zagotovila toliko sredstev, kot jih rabi, republike pa...

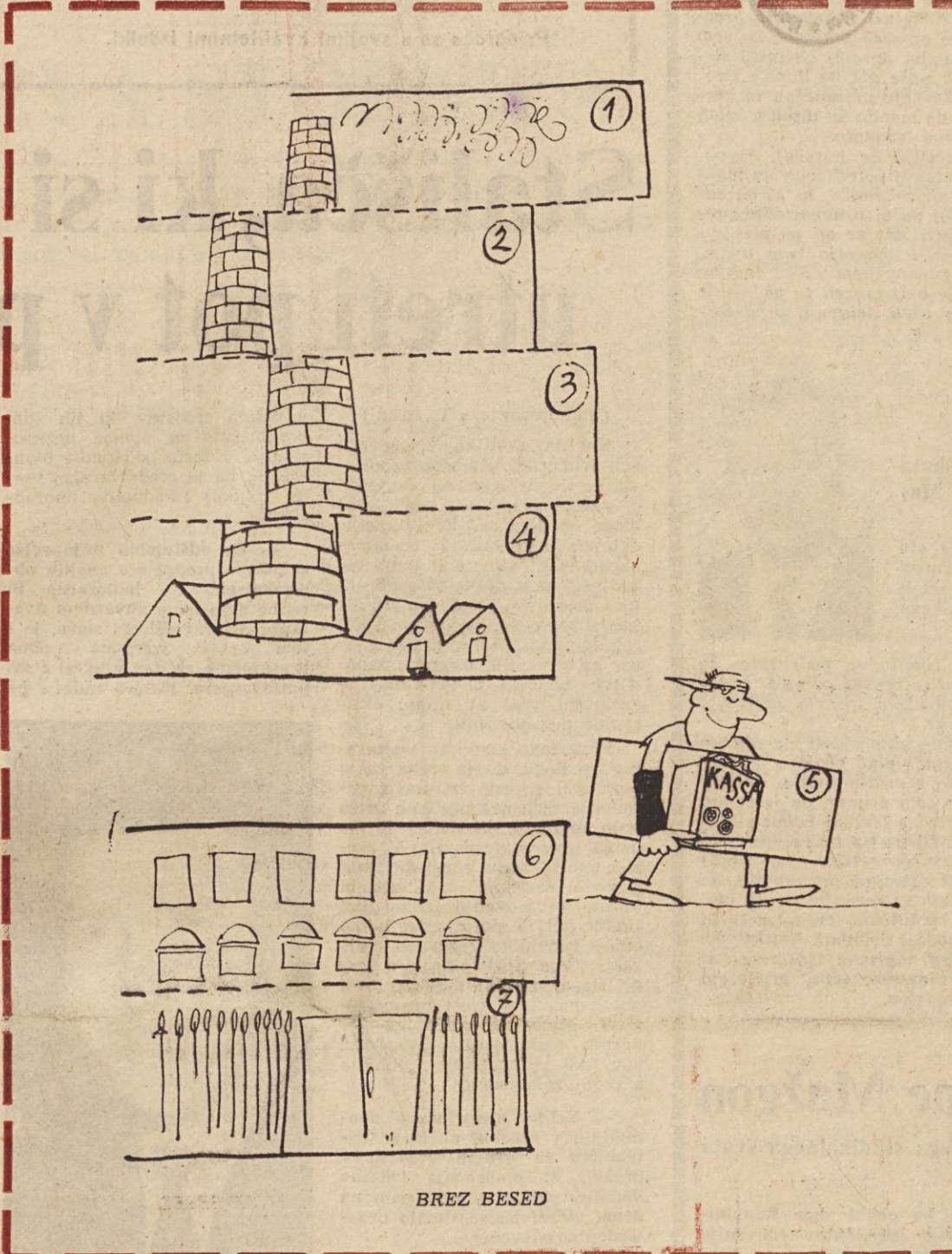
Tako smo se znašli v nesmislu, ki zares postaja politično in ekonomsko škodljiv. Slovenija in Hrvaška sta že doslej in nedvomno bosta tudi v bodoče izpolnjevali vse obveznosti do federacije in sta v tem okviru dotirale tudi razvoj zaostalih področij naše države. Zato tudi izhod iz njunega sedanjega položaja vidimo samo v tem, da s samoupravnim dogovorom med svojim gospodarstvom in družbenimi službami same določita višino dajatev gospodarstva za splošno potrošnjo in da za pokojnine, osebne dohodke prosvetnih delavcev in podobna vprašanja prenehajo »skrbeti« tisti, ki zanje ničesar ne prispevajo.

MILAN POGAČNIK

MINUS 18° C V VAŠEM HLADILNIKU?
NE! Temveč v najnovšem izdelku

LOŠKE TOVARNE HLADILNIKOV
L T H
KONZERVATORJU SGH-110

①
②
③
④
⑤
⑥
⑦

BREZ BESED

NI DOVOLJ, ČE O ZAPOSLOVANJU GOVORIMO SAMO KOT O ZADEVI POSEBNEGA DRUŽBENEGA POMENA.

Stališča, ki si morajo utreti pot v prakso

Iz razgovora z Jožetom Globačnikom, predsednikom RO sindikata delavcev industrije in rudarstva

Stališča sindikatov v zvezi z zaposlovanjem so jasna. Če gre po eni strani zato, da se sindikati zavzemajo za večji družbeni vpliv pri razreševanju ekonomskih in socialnih problemov nezaposlenosti, tudi na ravni delovnih organizacij ne morejo molče mimo odpuščanj zaposlenih, v čemer pa mnogi še vedno vidijo edini izhod iz težav. Če ta stališča ponavljamo, potem tako ravnamo zaradi tega, ker smo se — vsaj kaže tako — v načelnih razpravah o zaposlovanju in usmerjanju zaposlitev le dokopali tako daleč, da je mogoče pričakovati tudi druge konkretne ukrepe in ne le izenačitev dajatev za honorarno in redno delo ter obvezno uvažanje pripravniškega staža, kar je zdaj le uveljavljeno tudi na predlog sindikatov.

Več o tem nam je povedal predsednik RO sindikata delavcev industrije in rudarstva Jože Globačnik.

— Na zadnji seji predsedstva ste razpravljali predvsem o zaposlenosti in politiki zaposlovanja. Zakaj?

— Vzroka sta dva. Prvega predstavlja sedanje zaskrbljujoče stanje v zaposlovanju, dru-

ljuje nobenega odlašanja na roke, ki bi bili daljši od nekaj mesecev, drugo pa postopno urejanje celotne problematike v zvezi z zaposlovanjem, ki je sicer v najtesnejši odvisnosti od stopnje gospodarske aktivnosti.

— Če govorimo o kratkoročnih ukrepih, za kaj se predvsem zavzemajo sindikati?

— Menimo, da bi z ustrezno dopolnitvijo zakonodaje morali zagotoviti močnejši družbeni vpliv in tudi nadzor pri zaposlovanju. V ta namen naj bi službe za zaposlovanje dobile ustrezna pooblastila, na podlagi katerih bi lahko izdelale dolgoročnejši koncept bolj smotrne, vplivne in selektivne politike zaposlovanja nezaposlenih oseb.

Konkretno pa najprej gre za dogovor o merilih za zaposlovanje nezaposlenih, za postopek pri zaposlovanju in za spremembe v varstvu oziroma zaščiti nezaposlenih. Sindikati podpirajo predloge, da bi prednost pri zaposlovanju imeli edini hranilci družin, mladina staršev, ki nimajo posesti, kmečka mladina iz družin z velikim številom članov in šele potem vsi tisti nezaposleni, katerih družinski člani so že zaposleni.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Vsiljivo skrbništvo

Slovensko javnost že dolgo ni kakšna stvar tako razgrela kot razprava na zadnjem zasedanju gospodarskega zbora zvezne skupščine o limitiranju in sprejem avtoritativnega priporočila, naj bi prispevna stopnja gospodarstva za splošno potrošnjo, za proračune, socialno in zdravstveno zavarovanje v republikah ne preseglja 26%. Bolj kot sam poseg v delitev narodnega dohodka republik pa vznemirja delovne ljudi trdozivo nezaupanje v republike, da bi znale gospodariti tako v korist jugoslovanske kot v korist nacionalne skupnosti. To nezaupanje so beograjski komentatorji izida glasovanja o limitiranju krstili celo z »zmagog gospodarstva nad negospodarsko sfero?« odporom potrošniškemu delu družbe? »izrazom spoznanja o enotnosti jugoslovanskega tržnega prostora?« itd.

Ob takšnih formulacijah bi potemtakem lahko samo še zaključili: edino zveza stoji čvrsto na braniku reforme, zato naj ima tudi še naprej pravico določati, kako naj republika obdaruje gospodarstvo!

Lepo in prav — če bi se dalo s pomočjo predpisovanja »z vrha« res bolj učinkovito uravnati gospodarsko življenje kot s samoupravnimi dogovori. Izkušnje iz časov administrativnega socializma in centralistično planskega gospodarstva pa so nam povedale, da smo si marsikaterega od »merentabilnih objektov« ali »zaplanirano investicijo« nakopali na vrat prav zaradi premalo preiščenih centralističnih investicijskih odločitev. In še — da je gospodarsko in družbeno življenje možno najbolj smotno urejati s pomočjo decentraliziranih odločitev. Na osnovi dogovora torej, ne po direktivi.

Potemtakem je na dlani, da lahko republike bolj pametno odločijo, koliko denarja naj odšteje gospodarstvo — seveda potem, ko izloči dogovorjeni delež za skupne potrebe federaciji in za pomoč nezadostno razvitim republikam — denimo za nujno usklajitev pokojnin, strokovno šolstvo, za razvoj te ali one gospodarske panoge, saj svoje družbeno življenje in svoje potrebe same najbolj poznajo.

Za kakšne potrebe gre na primer v Sloveniji in koliko več naj bi gospodarstvo pri-

(Nadaljevanje na 7. strani)

ROHISTVO
SLOVENIJALES

KOMENTATORJEV STOLPEC

REZERVIRANI STOLPEC

Mirko Kenda

predsednik sindikalne organizacije v Avtoelektro Tolmin:

● O čem bi vi spregovorili na bližnjem občnem zboru Zveze sindikatov Slovenije?

Če bi bil delegat, bi se v razpravi na občnem zboru Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije prav gotovo oglašil in spregovoril o zelo pereči kadrovski strukturi v delovnih organizacijah na Tolminskem. Zelo me je namreč zabolelo, ko sem zvedel iz ankete, ki jo je pred nedavnimi opravil občinski sindikalni svet, da »imamo« v podjetjih naše občine dovolj strokovnih kadrov. Se bolj pa sem bil kasneje presenečen in razočaran hkrati nad tem, ko sem slišal, da menda na visokih solah iz tolminske občine štipendiramo le dva študenta.

Z vsem tem seveda nisem zadovoljen. Se posebej, če pomislim, da bi samo v našem podjetju takoj potrebovali najmanj dva inženirja, ali pa vsaj enega inženirja-kemika, ki bi ga zaposlili v razvojnem laboratoriju. Takoj pa bi v neposredni proizvodnji lahko zaposlili tudi tri ali štiri strojne ali pa elektrotehniške kot organizatorje proizvodnje... Zavoljo tega upam, da bodo slovenski sindikati na bližnjem občnem zboru tudi ta problem dovolj dobro osvetlili in se še bolj zavzeli za nadaljnje izpopolnjevanje strokovnih kadrov v vseh delovnih organizacijah.

Ivan Ažman

tajnik občinskega odbora sindikata delavcev industrije in rudarstva Maribor:

● Pri opravljanju svoje funkcije ste čvrsto povezani s sindikalno podružnico. Na kaj bi, upoštevaje svoje izkušnje, želeli opozoriti bližnji občni zbor Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije?

Opazam, da strokovni odbori in sindikalne podružnice še vedno premalo sodelujejo. Naš plenum se preveč poredko sestaja, zato predstavniki sindikalnih podružnic nimajo najboljših možnosti soustvarjati sindikalne politike.

V sindikalnih podružnicah pa je mnogokje videti, da nimajo najboljših možnosti za delo. Pogosto sindikalna vodstva ne morejo sklicevati svojih sej, njihovo delo zavirajo vodilni delavci v podjetju, na našem območju imamo celo primer, da je samoupravni organ določil, da se lahko sestane izvršni odbor sindikalne podružnice le enkrat v mesecu. Glede na takšne primere mora republiški občni zbor ponovno spregovoriti o vlogi sindikata v podružnici. Sindikati bi morali vztrajati pri zahtevi, da dobi politično delo v delovnih kolektivih ustrezno mesto in vlogo. Delovanje sindikatov in drugih političnih organizacij bi morali uzakoniti tudi v interni zakonodaji delovnih kolektivov. Če hočemo zagotoviti sindikatom poleg napisane tudi resnično vlogo v delovni organizaciji, pa moramo, seveda, predvsem skrbeti za dober izbor sindikalnega vodstva.

Franc Mažgon

tajnik občinskega sindikalnega sveta Velenje:

● Nedvomno bo občni zbor Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije posvetil posebno pozornost vlogi in delu sindikalnih podružnic. Kaj prispevate k tej razpravi?

Glede na funkcijo, ki jo opravljam, sem navezan po eni strani na republiški svet, po drugi pa na sindikalne podružnice. Za dobro opravljanje svojih dolžnosti pa pogrešam izdatnejšo pomoč republiškega sindikalnega vodstva v obliki seminarjev in pomenkov. Mislim, da bom kot delegat o tem razpravljaj tudi na občnem zboru.

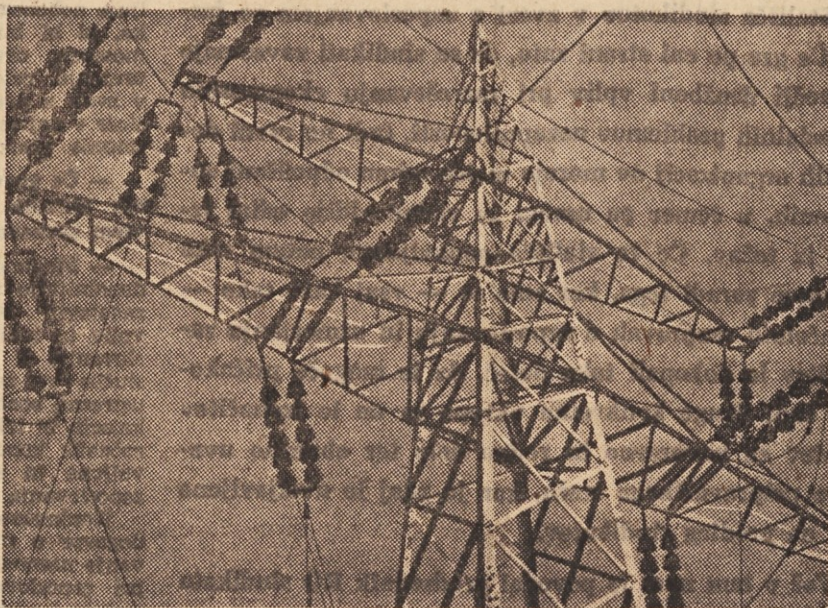
Z delom sindikalnih podružnic ne moremo biti v celoti zadovoljni. Clani sindikata ponekod negodujejo nad delom svojega sindikalnega vodstva, čeprav so si ga sami izbrali in izvolili. To pomeni, da bomo morali v prihodnje veliko bolj poskrbeti za dober izbor sindikalnih vodstev. Sindikati dobivajo v delovnih organizacijah vse drugačne naloge, kot so jih imeli nekoč. Vemo, da je večina težav, ki tarejo sindikalno članstvo, materialne narave. Potemtakem morajo sindikati zelo aktivno spremljati gospodarsko politiko podjetja, znati morajo oceniti trenutne razmere in videti, v katero smer se nagiba poslovanje delovne organizacije. Tako je tudi razumljivo, da morajo biti sindikalna vodstva strokovno in splošno razgledana, poleg tega da terjamo od njih tudi druge kvalitete, kot so ugled in priljubljenost med članstvom zaradi moralnih vrlin.

Dravske elektrarne Maribor

podjetje za proizvodnjo in prenos električne energije

HE DRAVOGRAD
HE VUZENICA
HE VUHRED
HE OŽBALT
HE FALA
HE MARIBORSKI OTOK
OBRAT PRENOSA PEKRE
OBRAT PRENOSA LAŠKO in
ELKOV LAŠKO
STANOVANJSKA ENOTA
SKUPNE SLUŽBE MARIBOR

željijo vsem delovnim ljudem srečno in zadovoljno novo leto 1968!

TOVARNA UMETNIH BRUSOV

MARIBOR

TRŽAŠKA

CESTA 60

izdeluje umetne bruse z zaščitnim znakom SWATY na osnovi keramičnega, bakelitnega in šelakovega veziva.

Priporoča se s svojimi kvalitetnimi izdelki.

Stališča, ki si morajo utreti pot v prakso

(Nadaljevanje s 1. strani)

Takšna politika bi seveda zahtevala, da bi službe zaposlovanja imele točnejšo evidenco o vsaki nezaposleni osebi, pač glede na dejanske kvalifikacije, delovne sposobnosti, socialno-ekonomske razmere in želje ter zahteve prizadeletih. Morali bi tudi pripraviti pregled možnosti zaposlitve nezaposlenih na takšnih delovnih mestih, ki zanje sicer ne pomenijo ustrezne zaposlitve, začasno pa bi tako le poskrbeli vsaj za nujno existenco nezaposlenih.

Prav tako sindikati podpiramo predloge, da bi treba takoj poskrbeti za zdravstveno zavarovanje vseh nezaposlenih in za tisto mladino, ki danes še ne uživa tega zavarovanja. V zvezi s tem bo treba razmisliti tudi o virih sredstev, iz katerih bi takšno zavarovanje lahko tudi financirali. O tem namreč lahko odloči republika in okvirnih svoje zakonodaje. Seveda pa bi z druge strani morali razširiti tudi obseg pravic v času brezposelnosti, predvsem pa obseg denarnih nadomestil v tem času, kar tudi lahko uredi republika s svojo zakonodajo.

— Veliko govorimo o anomalijah v zasebni obrti, o šušmarstvu in drugih pojavih v praksi, ki omogočajo izdatne dodatne zasluge nekaterih, na drugi strani pa se število nezaposlenih povečuje.

— Tem problemom bi se najlaže izognili z inšpekcijsko kontrolo vseh vrst kakor tudi z uspešnejšo davčno službo. To bi z ene strani omogočilo normalen in potreben razvoj zasebne dejavnosti, sicer pa bi s prožno davčno politiko zbirali sredstva za odpiranje novih delovnih mest v posameznih komunah.

— Nekateri se zavzemajo tudi za obsežnejša javna dela, s katerimi bi začasno zaposlili znaten del trenutno brezposelnih.

— V načelu ne nasprotujemo tudi takšnim rešitvam. Vendar bi to pomenilo dopolnilno obremenitev gospodarstva in njegove akumulacije, če bi tovrstne predloge v celoti podpirali. Smo pa za povsem določena tovrstna dela, ki bi jih financirali tudi

z delom sredstev, ki jih zdaj porabljamo za pomoč nezaposlenim. Nobena skrivnost namreč ni, da ta sredstva niso vselej najbolj racionalno uporabljena.

— Če odštejemo najnovejšo zakonske predpise o enakih obremenitvah za honorarno in redno delo ter o obveznem uvajanju pripravniškega staža, je s tem bržčas izčrpana večina kratoročnih rešitev v zvezi z zaposlovanjem. Katere zadeva pa

sindikati uvrščajo med dolgoročne naloge na področju zaposlovanja?

— Med nezaposlenimi je precej nekvalificiranih, še posebej pa mladine z nedokončano osemletko. Mislim, da je torej treba na možnosti, kako bi gospodarstvo več teh ljudi, zlasti pa mladih, lahko sprejelo v uk, ali pa bi jim na kak drug način pomagalo do potrebne izobrazbe. Ker na primer v zasebni obrti število učencev celo upada, bi bilo treba sprejeti ukrepe, ki bi zasebne obrtnike spodbujali k

temu, da bi več mladih sprejemal v uk. Najbrž bo v zvezi s tem potreba posej tudi po ukrepih z administrativno veeljavo, če vse drugo ne bi zaleglo.

Naslednje področje prizadevanj zajema aktivnejšo dejavnost služb za zaposlovanje. Po mnenju sindikatov bi te službe morale proučiti predvidene presežke zaposlenih med tistimi delavci, ki so že v delovnem razmerju. Samo tako bi lahko pravočasno predvideli posledice in sprejeli ukrepe, da bi prihodnje presežke med trenutno zaposlenimi začeli pravočasno razporejati na druga delovna mesta. Seveda pa bo največji del problematike v zvezi z zaposlovanjem mogoče razreševati le z dolgoročnimi ukrepi na področju oživiljanja proizvodnje.

— Zelij bi zvedeli tudi za stališča sindikatov v zvezi z mnenji številnih delovnih organizacij, da modernizacija avtomatično pomeni zmanjševanje števila zaposlenih?

— Takšna stališča so res zelo pogosta v kolektivih, kjer nimajo razvojnih programov in kjer niso našli trga za prodajo svojih izdelkov. V takih kolektivih vidijo ob morebitni modernizaciji izhod iz težav najprej v odpustih in šele potem v organizacijskih in poslovnih ukrepih. Poznamo pa tudi kolektive, ki imajo zagotovljen trg za prodajo svojih proizvodov, kjer so pripravljene na večjo ekspanzijo in se torej ne zadovoljujejo samo s sedanjim obsegom proizvodnje.

In če končno govorimo o dolgoročnih konceptih razreševanja problematike zaposlovanja, moram še nekaj reči: menim, da je treba čim prej določiti racionalna razmerja med potrošnjo in razširjeno reprodukcijo. Od tega je odvisno, ali bomo odpirali nova delovna mesta ali pa se bo moralo število zaposlenih še bolj zmanjšati. Gre torej za politične odločitve glede trenutne ekonomske politike, česar pa nikakor ne bi smeli dolgočevati brez sodelovanja in aktivne vloge Zveze sindikatov Jugoslavije.

— Ko smo že pri tem: sindikati kot organizacija v načelu nasprotujejo temu, da bi se podružnice znotraj kolektivov enostavno »strinjale« z odpusti kot z edino rešitvijo v trenutnih težavah. Ali po vsem, kar ste omenili, sindikati morda zavzemajo še kakšna druga, ostrejša in odločnejša stališča?

— Če v posameznih kolektivih ni drugih rešitev, potem se hočeš nočeš moramo strinjati tudi z odpusti. Vendar pa je prepričan zares potrebno natančno proučiti tako trenutne razmere kot perspektive, zlasti še glede na možne ukrepe v poslovnih politiki podjetij. In še tedaj, če bi do odpustov večjega števila delavcev znotraj delovne organizacije nujno moralo priti, bi po mnenju sindikatov tudi takšno odločitev samoupravni organi morali vsestransko utemeljiti in z njo seznaniti tudi prizadete občinske skupščine. Gre torej za krepitve družbene vloge tudi pri reševanju teh bolečih zadev. Od nekaj vemo, da več glav tudi več ve in da ob takšni politiki enostranske odločitve posameznih samoupravnih organov ne bi bile več možne.

M. GOVEKAR

Neki moj znanec je zelo zabaven sobesednik. Kadar želi popestriti službeni pogovor, potegne iz žepa notes, potiče po abecednem kazalu črko »C« in začne brati »cvetke«. Veste, to so žalostno-vesele, trpke zgodbe o resničnih, veselih in žalostnih dogodkih iz našega družbenega življenja, ki nam niso niti v čast niti v korist, ki so včasih take, da jih težko odpuščamo.

Na tega mojega znanca in njegove »cvetke« sem se spomnila oni dan, ko mi je pripovedoval neki sindikalni delavec čudno zgodbo iz sindikalnega življenja v neki mariborski delovni organizaciji. Domenila sva se, da bova ime delovne organizacije zamolčala, kajti povedal mi je, da zgodba, ki se je primerila v tej organizaciji, ni osamljen »primer« na mariborskem koncu.

Začelo se je z občnim zborom sindikalne podružnice. Za tajnika izvršnega odbora podružnice so člani sindikata izvolili mladega bodočega inženirja. Takoj po izvolitvi so ga poklicali njegovi nadrejeni in mu sporočili, da ga je podjetje štipendiralo za strokovno, ne pa za politično delo, zato naj opusti funkcijo v sindikatu. Kljub svarilom pa se bodoči inženir ni odpovedal svoji funkciji. Kmalu za tem je okusil, kaj pomeni biti neposlušen nekaterim vodilnim delavcem. Začeli so ga premeščati z delovnega mesta na delovno mesto.

Njegov »greh« pa je moral plačati na svoj način tudi celotni izvršni odbor. Najprej so mu v podjetju prepovedali sestajanje med delovnim časom. To je pomenilo, da se lahko sestanejo zaradi večimenskega dela le po deseti uri zvečer ali pa ob nedeljah. Sindikalno vodstvo se je uprlo taki odločitvi in terjalo enake pogoje dela, kot jih imajo samoupravni organi. Njihova pritožba je zalegla! Samoupravni organ je izglasoval, da se lahko izvršni odbor sestane enkrat mesečno, in sicer blizu prvega v mesecu. Kadar gre za nujen, izreden primer, pa odobri sestanek vodilni delavec, potem ko omeni, če je sestanek zares potreben, in to za vsakega člana izvršnega odbora posebej. Evidenca je natančna. Preko vratarja in personalne službe ugotovijo »ceno« sestanka in potlej določijo, če bodo izostanek z dela plačali ali ne.

»Naš tajnik« pa je dobil pred dnevi poleg moralne še materialno lekčijo. Personalna služba mu je izročila pismo, v katerem ga opominja, da ni opravil vseh izpitov na fakulteti in da mora zato vrniti podjetju 530.000 S-dinarjev. Njegov osebni dohodek znaša sedaj povprečno mesečno 98.000 S-dinarjev.

Bodi dovolj, čeprav zgodba še nima konca in čeprav bi lahko povedali tudi to, kako je sindikat oplet na delavskem svetu, ko se je uprl, ker so nekaterim redkim članom kolektiva v zadnjem času popravili osebne dohodke.

Na vse to komentar bržčas ni potreben. Pač pa smo dolžni bralca spomniti, da smo opisali resnično zgodbo iz današnjih dni iz naše družbe, v kateri ne bi nikdar pomislili, da bi se neko našel in si dovolil kratiiti osnovne pravice, ki nam jih določa naša socialistična zakonodaja.

I. V.

IZ RAZGOVORA S TAJNICO MESTNEGA ODBORA SINDIKATA DELAVCEV PROMETA IN ZVEZ LJUBLJANA JULKO ŽIBERT:

Delitev dela bi omogočila specializacijo

Med zelo aktivne mestne odbore ljubljanskih strokovnih sindikatov je treba pristeti tudi odbor sindikata delavcev prometa in zvez. Ze v minulemu letu so sodelavci tega odbora obiskali skoraj vse delovne organizacije prometa in zvez na območju Ljubljane, da bi se tako kar najbolje seznanili z najbolj perečimi problemi v teh podjetjih.

Ob tej priložnosti je Julka Žibert, tajnica Mestnega odbora sindikata delavcev prometa in zvez Ljubljana, odgovorila na nekaj vprašanj našega novinarja.

»Kateri so po vašem mnenju najbistvenejši problemi prometnih delovnih organizacij?«

»Problemov je mnogo, vendar bi se tokrat dotaknila le enega. Težki tovorni promet je iz leta v leto v težjih pogojih, tako da je zdaj že na meji rentabilnosti. Med drugim vplivata na takšne razmere v tovornem prometu zlasti omejevanje osnega pritiska na posameznih cestah in prepoved sobotne in nedeljske vožnje na posameznih poteh. V nekaterih avtotransportnih podjetjih so nam povedali, da njihove razvojne želje sicer niso bile v razvijanju težkih kamionskih prevozov na dolge razdalje, vendar pa so bili za tak razvoj dejansko stimulirani s tem, da so lahko po zelo ugodnih cenah kupili težke tovornjake, ki pa so zdaj neprimerni za naše izredno slabe ceste...«

Julka Žibert je še povedala, da v vseh avtotransportnih podjetjih na območju Ljubljane menijo, da bi moralo zaradi tega čimprej priti do poslovnega sodelovanja med avtotransportnim podjetjem ter do sodelovanja med avtotransportnimi podjetji in drugimi prevozniki, zlasti pa z železnico.

»Delitev dela bi namreč omogočila specializacijo posameznih prevoznih podjetij,« je še pristavila, »s tem pa tudi povečala možnosti za rentabilno poslovanje v sedanjih razmerah na zelo zahtevnem transportnem tržišču.«

Nato je tov. Žibertova pripovedovala tudi o tem, kakšne načrte ima mestni odbor sindikata delavcev prometa in zvez za letošnje leto.

»Že ta mesec bomo organizirali posvetovanja z izvršnimi odbori sindikalnih podružnic, in to za avtobusna podjetja posebej, železnico, PTT podjetja in cestno podjetje pa spet posebej. Namen posvetovanj je v tem, da bi zdravili posamezne sindikalne podružnice in pripravili nove kadre, ki bi delali v izvršnih odborih podružnic.«

»Ali boste tudi letos nadaljevali z obiski po posameznih delovnih organizacijah prometa in zvez, kot ste to storili v minulemu letu?«

»V marcu nameravamo nadaljevati s podobnimi obiski, saj se le tako lahko seznanimo z resničnimi problemi v posameznih podjetjih. Naše obiske smo to pot planirali za čas, ko bodo izdelani tudi že zaključni računi delovnih organizacij in se bomo lahko na osnovi letnih pogovorov, kaj je bilo dobrega in kaj slabega v minulemu poslovnem letu. Zlasti pa bomo razgovore usmerili v to, da bi sindikalne podružnice v podjetjih prometa in zvez vztrajale, da bi podjetja namenila več sredstev za dvig življenjske ravni zaposlenih, kar je bilo, zlasti na železnici, doslej zelo zapostavljeno področje. Ob tem pa bo mestni odbor sindikata delavcev prometa in zvez v vseh ljubljanskih prometnih delovnih organizacijah opravil tudi analizo kadrovske strukture, s katero želimo opozoriti, zlasti podjetja, ki se vsebolj modernizirajo, da hkrati poskrbijo tudi za primerno strokovno izobraževalno kadro.«

M. Z.

na ma

LJUBLJANA

Velika izbira raznega pohištva v

BLAGOVNICI S STANOVANJSKO OPREMO, Wolfova 1

- spalnice
- dnevne sobe
- kuhinje
- kuhinjski elementi
- oblaznjeno pohištvo, kavči, polkavči, otomane, fotelji, jogi vzmetnice
- predsobne stene
- omarice za: čevlje, pijače, radioaparate in televizorje
- mize: kuhinjske in sobne, furnir in ultrapas
- cvetlična stojala: lesena in kovinska

OBROČNO ODPLAČEVANJE NA KREDIT BREZ POROKOV!

KAKO SE OBREŠTUJE PRIZADEVNOST UPRAVLJAVCEV V TOLMINSKEM AVTOELEKTRO

TO JE ŠELE PRVA STOPNICA

V tolminskem Avtoelektro preusmerjajo proizvodnjo na izdelke iz visokokvalitetne keramike ● 110.000 vžigalnih svečk so v minulemu letu prodali na zahodnonemško tržišče, kar je ob hudi Boschevi in drugi konkurenci lep uspeh za prizadevni kolektiv Avtoelektra

Avtoelektro iz Tolmina je eno tistih naših podjetij, ki bi ga skaljeni odnosi, nesposobno vodstvo in neizdelan proizvodni program pred približno dvema letoma kmalu pahnil v tako globok prepad, iz katerega se skorajda ne bi moglo več pobrati.

Pa se je!

Skoraj 200-članski kolektiv je tako kot marsikateri slovenski kolektiv, ki so ga mnogi že tažo rekoč zbrsali s slovenskega in jugoslovanskega gospodarskega prostora, našel dovolj moči in se v minulih dveh letih skoraj popolnoma postavil na noge.

Seveda pod novim strokovnim vodstvom.

TRI INJEKCIJE SO BILE POTREBNE

Tri injekcije so bile pravzaprav potrebne.

● Prva v obliki 125 milijonov S dinarjev, ki so jih dobili kot sanacijski kredit iz sklada skupnih rezerv Slovenije za prekvalifikacijo kadrov in za modernizacijo proizvodnje.

● Druga injekcija je bila 180 milijonov S dinarjev premoštitvenega kredita iz novogoriške banke za zmanjšanje prevelikih zalog.

● In tretja, prav gotovo najpomembnejša injekcija pa je bilo novo strokovno vodstvo podjetja in prebujena zavest slehernega zaposlenega, da je žrtvoval vse, samo da bi se podjetje obdržalo.

SANACIJSKI IN PROIZVODNI PROGRAM

»Če smo se hoteli postaviti na noge, smo morali sprejeti zelo napet sanacijski program,« je pripovedoval Otmar Jeram, sedanji direktor Avtoelektra. V razgovoru pa so sodelovali še Radoš Vesković, vodja splošnega sektorja, Milan Lesjak, predsednik delavskega sveta in Mirko Kenda, predsednik sindikalne podružnice.

»Osnova v sanacijskem programu pa je bila najprej delna preusmeritev proizvodnje na izdelke iz visokokvalitetne keramike, predvsem na tiste, ki smo jih doslej uvažali, in seveda prodaja preobilnih zalog, med temi največ avtomobilskih vžigalnih svečk. Zaloge so namreč ob koncu 1965. leta predstavljale vrednost 432 milijonov S dinarjev...«

Sanacijski in novi proizvodni program, sta podjetju omogočila,

da danes proizvaja tudi take izdelke iz visokokvalitetne keramike, za katere pred dvema letoma še nihče niti pomisliti ni upal.

To so izdelki za elektronsko industrijo, potem izdelki za živilsko industrijo, metalurško in farmacevtsko industrijo itd.

REZULTATI SO OČITNI

Drugačna poslovna politika je že obrodila sadove: zaloge so zmanjšali kar za 42% ali od 432 milijonov S dinarjev na 249 milijonov S dinarjev. Za najpomembnejše pa štejejo, da so zmanjšali zaloge gotovih izdelkov, in sicer od vrednosti 139 milijonov S dinarjev, kar je predstavljalo nekaj sto tisoč vžigalnih svečk, na vrednost 51 milijonov S dinarjev, ki pa danes ne predstavlja niti onemesečne proizvodnje vžigalnih svečk.

In kar je najpomembnejše, premoštitveni kredit v vrednosti 180 milijonov S dinarjev, so vrnil novogoriški banki že v avgustu lani.

Razen tega pa so lani v primerjavi s predlanskim letom:

● povečali bruto produkt od 405 kar na 700 milijonov S dinarjev;

● čisti dohodek so povečali od 5 na 80 milijonov S dinarjev;

● produktivnost na zaposlenega se je dvignila za 65%;

● povprečni osebni dohodki zaposlenih pa so se povečali od 55.000 na 75.000 S dinarjev;

● izmet, ki je pri visokokvalitetni keramiki skoraj pravilo, se je zmanjšal od 30% na 3%.

V vseh teh prizadevanjih pa je za kolektiv Avtoelektra tudi izvoz pomembna postavka.

»Na zelo zahtevno zahodnonemško tržišče smo lani izvozili nič manj kot 110.000 vžigalnih avtomobilskih svečk. V kvaliteti smo prekašali celo Japonce in smo z boljšo kvaliteto svečk dosegli tudi višjo ceno...« so besede direktorja Otmarja Jerama.

STROKOVNOST NA PRVEM MESTU

Ob vsem pa ne smemo mimo ljudi, ki so pripomogli k tako spodbudnemu uspehu tolminskega Avtoelektra. Nobenega ne bi posebej omenjali. A vendar velja poudariti, da imajo največ zasluga za uspehe tisti, ki so težili po strokovnem delu in ga tudi uvažali. Teh pa v Avtoelektro ni malo. Morda naj omenimo tistih 55 delavcev, takih pa je še več, ki so mimo rednega dela več kot 7 mesecev hodili v šolo, na strokovne tečaje in si na njih pridobivali znanje za proizvodnjo izdelkov iz visokokvalitetne keramike. Kajti izdelki iz visokokvalitetne keramike bodo prej kot slej osnova vsej proizvodnji tega tolminskega kolektiva.

»V zadnjih dveh letih pa smo pridobili medse tudi dva inženirja in štiri tehnike,« je s ponosom pripovedoval Radoš Vesković, »študente pa še tri študente na višjih in visokih šolah in sedem na srednjih strokovnih šolah.«

ENA OSNOVNIH NALOG: RAZISKAVA TRZIŠČA

O perspektivah tolminskega Avtoelektra bi lahko napisali veliko.

MILAN ŽIVKOVIČ

● HRASTNIK:

Pred dnevi je bil v Hrastniku prvi seminar za člane plena občinskega sindikalnega sveta in člane vodstev sindikalnih aktivov delovnih organizacij o aktualnih problemih delitve po delu in razvoju samoupravljanja. Po predavanju so udeleženci v daljši razpravi obravnavali konkretno politiko nagrajevanja in probleme neposrednosti samoupravljanja v hrastniških delovnih kolektivih. Občinsko sindikalno vodstvo namerava odslej vsak mesec organizirati

popoldanske seminarje, na katerih bodo sindikalni delavci obravnavali najaktualnejše naloge svojih organizacij na vseh področjih dejavnosti, predvsem pri izvajanju gospodarske in družbene reforme. S tem bo občinski sindikalni svet realiziral eno od osnovnih programskih napolit za leto 1968.

Značilnost delovnega načrta hrastniškega sindikalnega sveta je namreč tudi, da bo težišče svoje celotne aktivnosti usmeril na usposabljanje vseh sindikalnih organizacij za čim bolj samostojno dejavnost. -m-

Pravna posvetovalnica DE

● VPRAŠANJE: Zaradi očitanih mi kršitev delovnih dolžnosti sem bil izključen iz delovne skupnosti naše delovne organizacije ter so bile moje kršitve ugotovljene v postopku za ugotavljanje kršitev delovnih dolžnosti pred komisijo, imenovano od delavskega sveta. Ko je ta komisija podala predlog delavskemu svetu za mojo izključitev in ko je nato delavski svet našega podjetja odločil o moji izključitvi, pa nisem bil vabljen na to sejo in sem bil nato na podlagi tajnega glasovanja izključen iz delovne skupnosti mojega podjetja. Ker mi je bila odvzeta pravica navzočnosti na seji organa upravljanja, ki je odločal o moji pravici — oziroma dolžnosti, sodim, da je ta odločba nezakonita, vendar me zanima, ali bom uspel s tožbo pred sodiščem, če bom izpodbijal iz tega razloga mojo izključitev, ker mi nekateri zatrjujejo, da ta kršitev ne predstavlja bistvene kršitve postopka.

V. R. — Bovec

Po določilu 1. odstavka 121. člena temeljnega zakona o delovnih razmerjih ima delavec pravico do navzočnosti na seštanju vsakega organa upravljanja, kadar se odloča o njegovi pravici ali dolžnosti v delovni organizaciji. Vsekakor vam je bila odvzeta ta pravica, kolikor niste bili navzoči ali obveščeni o seji delavskega sveta, ki je odločal o vaši izključitvi. Vendar pa je po večinskem stališču sodišče danes taka kršitev pravic delavca le relativnega značaja in je po mnenju sodišča nezakonita taka odločba o izključitvi le tedaj, kadar je kršitev pravic delavca vplivala na zakonitost odločbe o izključitvi. To pomeni, da bi bila nezakonita odločba o izključitvi takrat, če bi sodišče smatralo, da bi s svojo navzočnostjo ter z osvetljevanjem dejstev ter okoliščin, v katerih ste storili kršitve delovnih dolžnosti, lahko vplivali na odločitev organa upravljanja tako, da bi bil verjetno izrečen milejši ukrep zaradi vaših kršitev delovnih dolžnosti. Osebnou pa mislim, da predstavlja kršitev delavske pravice po določilu člena 121 TZZDR bistveno kršitev postopka predvsem takrat, kadar se odloča o

izključitvi delavca iz delovne skupnosti, ker bi bila odločitev sodišča, da bi bil sprejet na seji organa upravljanja enak sklep, tudi če bi bil delavec navzoč, le predvidevanje, kar pa ne sme biti ena od osnov odločbe bodisi delavskega sveta bodisi sodišča. Kakšna bi bila namreč v konkretnem primeru odločitev, če bi delavec prisostvoval seji organa upravljanja, bi se lahko videlo šele takrat, če bi bil postopek pravilno izveden.

ALOJZ POLJANŠEK

● VPRAŠANJE: Ali imam pravico do letnega dopusta oziroma do izplačila odškodnine za neizkoriščen dopust, če sem med koriščenjem letnega dopusta zbolel in sem v bolniškem staležu še danes?

D. F. — Sovrečan

Kadar delavec v času koriščenja letnega dopusta zbolel in je v bolniškem staležu do konca koledarskega leta, izgubi pravico do preostanka letnega dopusta. Pravico do izplačila odškodnine za neizkoriščen letni dopust bi imeli namreč le v primeru, če bi ga ne mogli koristiti po krivdi delovne organizacije, le-ta pa za vašo bolezen ni odgovorna.

A. POLJANŠEK

KUPON za pravno posvetovalnico DE

COLIBRI ZA DENAR

DIANA Z ASTONJ

Bi imeli tudi vi radi avto?

Nov, sodoben, ekonomičen in vzdržljiv avto? Morda novi Citroënov avtomobil DIANA?

Nič lažjega kot to!

Sodelujte v Tomosovem nagradnem natečaju »DIANA ZASTONJ!«

Pozanimajte se za pogoje tega natečaja v katerikoli trgovini v Jugoslaviji, kjer prodajajo Tomosove izdelke! Ne pozabite: prav vsak udeleženec nagradnega natečaja ima enake možnosti, da dobi DIANO zastonj!

Pogumno torej v lov na srečo!

In obilo sreče pri tem!

TOVARNA MOTORNIH VOZIL TOMOS KOPER

DOPISNIKI POROČAJO

TRBOVLJE:

Prizidek bolnice dograjen do III. faze

V Trbovljah so že pred leti začeli s široko zastavljeno akcijo, da bi s sodelovanjem vseh zainteresiranih dejavnikov zagotovili normalnejše pogoje za delo zdravstvenih delavcev in za zdravljenje bolnikov v trboveljski splošni bolnici. Prva faza, to je izgradnja centra za otroško varstvo, je bila pred štirimi leti uspešno končana, potem pa so zaradi pomanjkanja denarja druga dela ustavili.

Lani pa so se Trboveljčani spet lotili del. Na vrsto je prišla razširitev prostorov splošne bolnice, stare zgradbe, zgrajene pred več kot 40 leti. Zaradi pomanjkanja denarja so se odločili najprej za zgraditev levega prizidka, ki je bil prav v zadnjih dneh dograjen do III. faze. Dela bodo, kot računajo, končana do konca avgusta, tako da bo v začetku septembra prizidek že začel služiti namenu. Vendar s tem dela še ne bodo končana, saj je treba postaviti še drugi prizidek, urediti kuhinjo in opraviti še nekatera druga dela. Največ denarja za ureditev levega prizidka so doslej prispevale delovne organizacije in posamezniki; večino potrebnih sredstev so zbrali v Trbovljah, nekaj pa še v Hrastniku in Zagorju ob Savi.

-vš-

METLIKA

Načrtno izobraževanje

Delovni kolektiv belokrajske trikotazne industrije »Beti« v Metliki s svojimi obrati v Črnomlju, Mirni peči, Dobovi, Ljubljani in Metliki, je odločil za načrtno usposabljanje svojih delavcev. V sodelovanju s Tekstilnim centrom v Kranju so organizirali lastno poklicno šolo za kvalificirane šivilje industrijskega trikotaznega perila. Šola ima dva letnika, ki ju obiskuje nekaj nad sto učenec. Razen tega načina izobraževanja prireajo tudi razne tečaje, na katerih zaposleni dobivajo znanje, ki jim je potrebno v proizvodnji. Za prihodnje nameravajo organizirati še šolo za pletilje in strojnike-mehanike.

V. D.

RIBNICA

Samoprispevek za dograditev šole

Ker proračunska in druga sredstva, namenjena za šolstvo v ribniški občini, zadostujejo komaj za tekoče potrebe, vsekakor pa jih je premalo za dograditev šole v Ribnici in za vzdrževanje šol v ostalih krajih, so se na pobudo družbeno političnih organizacij odločili, da bi uvedli triletni samoprispevek. Priprave za referendum, ki naj bi ga izvedli že konec tega meseca ali pa v začetku prihodnjega, so v polnem teku. Občani se bodo odločali o tem, ali bodo plačevali tri leta 2 odstotka od bruto osebnega dohodka, od katastrskega dohodka in obrtniki od zaslužka v svoji dejavnosti za dograditev šole. Računajo, da bi s samoprispevkom zbrali okoli 200 milijonov S-dinarjev ter bi s tem sredstvi in posojili dokončali šolo v Ribnici, uredili šolo v Sodražici in Loškem potoku.

V. D.

ILIRSKA BISTRICA

Za učinkovito zaščito in pomoč

Občinski sindikalni svet v Ilirski Bistrici namerava ustanoviti sindikalno podružnico delavcev, zaposlenih pri zasebnih delodajalcih. Ti delavci zdaj niso vključeni v sindikat in tako ne morejo biti deležni njegove učinkovite zaščite in pomoči. Je pa nujna, ker v ilirskobistriški občini ugotavljajo vrsto neurejenih stvari v delovnih odnosih pri zasebnikih. V celoti želi sindikat doseči za delavce v zasebnem sektorju enake delovne pogoje, higiensko tehnično zaščito itd., kot jih imajo delavci v družbenem sektorju.

K. S.

IDRIJA

Nov delovni čas

Občinski sindikalni svet v Idriji bo z anketo povprašal delavce v delovnih organizacijah, kaj menijo o novem delovnem času. Anketa bo zajela okrog 800 delavcev. Doslej je v idrijski občini dokončno ni odločila za prehod na novi delovni čas še nobena delovna organizacija. V razpravah je tudi v tej občini največ govora o otroškem varstvu, družbeni prehrani in prevoznih na delo in z dela. Mnogi menijo, da bodo že same odločitve za prehod na novi delovni čas pospešile reševanje problemov, ki se doslej niso premaknili z mrtve točke. Mednje pa sodi prav gotovo zlasti otroško varstvo.

K. S.

MURSKA SOBOTA

Reelekcija

Članji plenuma občinskega sindikalnega sveta Murska Sobota so na svoji prvi seji razpravljali o reelekciji direktorjev in drugih vodilnih kadrov v delovnih organizacijah ter o nalogah sindikatov v zvezi s tem. Na območju občine bodo morali razpisati delovna mesta direktorjev v 42 delovnih organizacijah.

A. H.

KOČEVJE

Nad dva tisoč delavcev brez končane osemletke

V kočevski občini bi morala vodstva sindikalnih podružnic bolj skrbeti za izobraževanje zaposlenih, so ugotavljali na nedavnem občnem zboru občinskega sindikalnega sveta. Ničče ne taji, da so bili uspehi na področju izobraževanja odraslih zadovoljivi, vendar je kljub vsemu v občini zaposlenih nekaj nad 2.000 delavcev, ki nimajo končane osemletke. Še z večjo zavzetostjo se bodo morala vodstva sindikalnih podružnic vključiti tudi v priprave na reelekcijo. Nikakor jim ne bi smelo biti vseeno, kakšno izobrazbo imajo vodilni delavci, saj je ravno od njih v marsičem odvisen uspeh posamezne delovne organizacije.

V. D.

V »MEHANOtehNIKI« IZOLA KOLEKTIV NA STRANSKEM TIRU

ILUZIJE IN RESNIČNOST

Vse do sredine minulega leta Tovarna igrač MEHANOtehNIKA iz Izole praktično ni občutila težav zaradi reforme, kakršne sicer prizadevajo večino delovnih organizacij. Takšno ugodno stanje je bilo posledica njihovih prizadevanj v minulih letih, ko so marsikaj spremenili v organizaciji dela in proizvodnje in zatorej tudi dokaj pripravljeno pričakali reformo. Ker je podjetju »dobro šlo«, kakor temu pravimo, in ker so ob koncu oktobra v povprečju za nekaj odstotkov tudi zvišali osebne dohodke, se kolektiv bistveno tudi ni zanimal za probleme svoje delovne organizacije, saj tisto, kar je zanj najvažnejše: izplačilo 100-odstotnih osebnih dohodkov, nikoli ni bilo problematično. Skratka: živeli so v prepričanju, da se jim česa posebnega hudega tudi v prihodnje ni treba bati.

Nihče, ne vodstvo podjetja, ne samoupravni organi in tudi politične organizacije pa niso smatrali za potrebno, da bi 1000-članskemu kolektivu povedali, da razmere in gospodarski položaj podjetja niso niti malo rožnati, marveč skrajno zaskrbujoči. Drži, da so se samoupravni organi na predlog vodstva podjetja odločili za vrsto ukrepov, ki naj bi Mehanotehniko spet pomagali na zeleno vejo, vendar so oboji — tako kot kolektiv — tudi živeli samosvoje življenje. Zato pa je 35 članov kolektiva

ljaji in tudi nesposobnostjo strokovnih kadrov pa so sklade izpraznili do kraja. Kot enega prvih ukrepov, da bi jih spet napolnili, so se odločili za odpust odvečnih delavcev, namesto, da bi rešitev najprej iskali v boljši poslovni politiki tovarne.

BOLJE POZNO, KOT NIKOLI!

Kot rečeno, je namesto noveletnega »voščila« 35 članov kolektiva dobilo odpustnico, okoli 70 pa so jih premetili v neposredno proizvodnjo.

tem spregovoril, so ga proglasili za kritikastra in mu poiskali pot iz podjetja...

Vse to se je dogajalo v času, ko so le vodstvo podjetja in samoupravni organi poznali resnično stanje in probleme podjetja. Če pa bi vedel tudi kolektiv, so poudarili na sestanku, potem bi bilo vzdušje drugačno in tudi vsake kritike ne bi proglasili za zlonamerno. In še: po mnenju delavcev se v teh slabostih skrivajo najvažnejši vzroki, da je njihova tovarna zašla na rakovotni pot.

Zaradi vsega tega bo zdaj posebna komisija zastopnikov občinske skupščine Izola in občinskih političnih organizacij temeljito preverila očitke na račun vodstva podjetja z ene strani, sicer pa pomagala iskati rešitev za zaposlene delavce, ki bi v Mehanotehniko morda vendarle bili odveč. Z druge strani pa so delavci zahtevali, da jih vodstvo podjetja vsaj v prihodnje natančneje obvešča o problemih tovarne in da njihovi sa-

moupravni organi pokličejo na odgovornost vse tiste, ki so dopustili tak razplet razmer, kakor je bil zdaj ob odpustu in ponovnem sprejemu v delovno razmerje omenjenih 35 delavcev.

DRAGOCENŌ SPOZNAVJE

Namesto zaključka samo še tole: kakršne že so težave Mehanotehniko, del njenega, trenutno najbolj prizadetega kolektiva je jasno opozoril na način, metodo in pot, kako bi jih lahko razrešili brez prehudih pretresov in razburjenja, ki niti malo spodbudno ne vpliva na delovno vneto in razpoloženo med kolektivom. S tem ni rečeno, da sedanji sestanek ni bil potreben. Nasprotno: zelo potreben je bil, čeprav malodane prepozen. Vendar je brez vzrokov potekel ob razburjenju in nejevolji, čeprav bi lahko pomenil prepotrebni delovni dogovor, ne pa zgolj razčiščevanje »starih grehov«.

Vsemu temu navkljub pa ostaja še nekaj bistvenega, namreč to, da so tako samoupravni organi kot vodstvo podjetja zdaj spoznali, da nimajo opravka z neosveženimi delavci, ampak z razgledanimi proizvajalci, ki ne dovolijo, da bi jih kdorkoli puščal v nevednosti in se obenem igračkal z njihovo usodo na tako krut način, kot so ga pomenile zdaj že preklicane noveletne »voščilnice«.

MILAN GOVEKAR

predzadnji dan novega leta dobilo svojevrstno noveletno voščilo: priporočeno pismo z odločbo o takojšnjem prenehanju delovnega razmerja z enomesečnim plačilnim odpovednim rokom. S tem je uprava Mehanotehniko izpolnila 39. sklep delavskega sveta z dne 25. XII. 1967, ki govori o dosledni izvršitvi načrta zmanjšanja števila zaposlenih kot enega od ukrepov za znižanje poslovnih stroškov.

IGRAČKANJE IN SE KAJ VEČ!

Najprej beseda o tem, zakaj je MEHANOtehNIKA zašla v težave. Če se hoče obdržati na trgu, potem se mora še močnejše kot doslej vključiti v izvoz. Na tujem trgu pa ne more biti konkurenčna, dokler bo živo delo preveč obremenjevalo ceno izdelkov, ki jih proizvajajo. Konkurenti na primer za isto ceno in enako kvaliteto vložijo od 30 do 50 odstotkov manj živega dela. Zato pa je njihova proizvodnja visoko mehanizirana in tudi avtomatizirana. Mehanotehniko kot nov proizvajalec otroških igrač na svetovnem trgu seveda lahko uspe le z nižjo ceno, ki jo pa dodatno obremenjujejo tudi carinske pregrade v mednarodni trgovini. Tako se je dogajalo, da je MEHANOtehNIKA otroške igrače izvažala z minimalnim zaslužkom, na domačem trgu pa prodajala s čisto izgubo, ker je poseben predpis zahteval, da morajo vgrajevati elemente proti radijskim motnjam, čeprav so na našem trgu hkrati prodajali in še dodatno uvažali igrače, kjer ta pogoj ni bil izpolnjen. Da bi rešili, kar je bilo mogoče, so v Mehanotehniko lani po globoko znižanih cenah razprodali vse zaloge, pri tem izgubili več deset milijonov, potem pa dočakali preklic omenjenega predpisa. Oboje: razprodaja in izvoz z minimalno stopnjo zaslužka (sicer pa v skupni vrednosti 1,3 milijarde S-din) je bistveno načelo njihove sklade. Z lastnimi nerodnostmi, spodrs-

Prizadeti delavci so takoj po novem letu zahtevali sestanek z vodstvom podjetja, s samoupravnimi organi in vodstvom sindikalne podružnice. Na tem sestanku jih je direktor podjetja obvestil, da so sami ugotovili bistvene, pravne in druge pomankljivosti v sklepih o odgustih in da so jih zato sklenili »potegniti nazaj«. Po njegovih besedah pa problem s tem ni rešen, kajti tovarna zaposluje od 100 do 200 delavcev preveč in bo treba v teku letošnjega leta razmisliti o tem, kako naj to uredijo.

Začasno je torej problem omenjenih 35 delavcev rešen in bi s tem lahko zaključili današnji zapisek. Veliko vzrokov pa je, da ga ob vsem tem pravzaprav šele začnemo.

Odpuščen in spet nazaj sprejeti člani kolektiva so namreč na sestanku ostro obsodili ravnanje vodstva podjetja, samoupravnih organov in še posebej sindikalne podružnice, da jih o razmerah v tovarni niso obvestili. Kakor so sami povedali, bi oni sami in z njimi verjetno tudi ves kolektiv pristali tudi na začasno znižanje osebnih dohodkov, da bi podjetju ostalo več sredstev za nujno potrebno modernizacijo in s tem za močnejšo in olajšano ekspanzijo na tuj trg. In ne samo to: če bi kolektiv vedel, v kakšne težave je zabredel, bi nemara laže in hitreje razreševali notranje probleme in tudi konkretno odgovornost strokovnjakov za delo, ki jim je zaupano. V dokaz tej trditvi so delavci navedli vrsto očitkov in obtožb o slabi poslovni politiki, nepremišljenih nakupih orodij, opreme in surovin, kar je potem ali propadlo ali pa so razprodali po globoko znižanih cenah. Poleg tega so se v podjetju odločili za uvajanje vrste novih proizvodov in pri tem so največkrat bili tako počasni, da so jih konkurenti prehiteli. Za vse to pa v Mehanotehniko nihče ni odgovarjal. Kdorkoli izmed delavcev je v preteklosti o

Dogovore, kako razrešiti protislovja našega razvoja, izražamo največkrat v obliki predlogov, stališč, sklepov, resolucij itd. Vse to gradivo posreduje tisk in RTV v imenu družbeno-političnih organizacij in samoupravnih institucij navadno v »neokrnjeni obliki«, kar v praksi pomeni tudi »brez logičnih in jezikovnih popravkov ali (kot si pripovedujemo med štirimi očmi) v »težko prebravljivi slovensčini«. Branje priporočil kaj vse »je treba storiti, da bi...« je zato prej muka kot užitek.

pogoste terminološke in vsebinske nejasnosti, za neuporabno posplošenost naših dogovorov, ki jih izražamo z objavljanjem stališč, »enotnih pogledov«, resolucij. Naši dogovori so — menim — ohlapni, dolgovezni in preveč posplošni predvsem zaradi preskopo opredeljenih (ali celo neopredeljenih) pogledov, mnenj in stališč, ne pa toliko zaradi zapletene idejnopolitične, ekonomske, filozofske ali kakšne druge terminologije. Ponažortno to trditve s primerom. Namesto, da bi nekdo, ki je ZA, jasno rekel:

JE RES JEZIK KRIV?

Nikar zdaj misliti, da si o tej stvari še nihče ni belil glave. Uredniki časopisov si jo najbrž vsakič, ko dobe takšno gradivo na svoje mize. Le kako premotiti bralca, da bi se dolgih kolon takšnega teksta preveč ne prestrašili in bi ne odložil časopisa? Najbrž se redakcije prav zato, da bi se izognila grafični stviki, ki jo ustvarja objava obsežnih besedil na straneh časopisov, odločajo za objavo gradiva s sestankov in posvetov v posebnih prilogah rednih števil časopisov.

Tudi nekateri družbenopolitični delavci, soustvarjalci dogovorov sami, niso več za dovoljni z dolgovestnostjo stališč in resolucij: — Naloga naj bodo jasno opredeljene! se prepričujejo na sestankih in priporočajo navzgor in navzdol. — Kar povemo, povejmo kratko in zgoščeno! Le kako naj naši delovni ljudje uporabna tudi zato, ker v sato berejo? Naši zaključki, mouspravni praktični dovolj doskolepi itd., kar vse naj bi bili sledno ne opredeljevajo, ne dogovori za akcijo, niso dovoljni z zgoščeni, kratkosede, ker niso zgoščeni, kratkosede, operativno uporabni. Ljudje takšnih dogovorov ne razumejo, zato jih tudi ne uredimo... Slišati je bilo mogoče tudi predlog: — Resolucije je treba pisati bolj po domače, v lepi slovensčini, ne pa v takšni »aktivistični latovščini«... Če bi v razgovorih o vprašanju, kakšni naj bodo naši dogovori, šlo samo za izboljšanje stila pisanja, sloga in slovnične, bi kazalo samo za ploskati kritikom aktivistične latovščine. Namesto enkrat, bi lektorji v redakcijah časopisov resolucije dvakrat, trikrat posebno skrbno prebrali in pika! Pa ne gre le za lepo slovenščino, gre za drugo, za miselno in pojmovno zmedo, za

Naša skrbna stališča so torej preveč posplošena in neuporabna tudi zato, ker v sato berejo? Naši zaključki, mouspravni praktični dovolj doskolepi itd., kar vse naj bi bili sledno ne opredeljevajo, ne dogovori za akcijo, niso dovoljni z zgoščeni, kratkosede, operativno uporabni. Ljudje takšnih dogovorov ne razumejo, zato jih tudi ne uredimo... Slišati je bilo mogoče tudi predlog: — Resolucije je treba pisati bolj po domače, v lepi slovensčini, ne pa v takšni »aktivistični latovščini«... Če bi v razgovorih o vprašanju, kakšni naj bodo naši dogovori, šlo samo za izboljšanje stila pisanja, sloga in slovnične, bi kazalo samo za ploskati kritikom aktivistične latovščine. Namesto enkrat, bi lektorji v redakcijah časopisov resolucije dvakrat, trikrat posebno skrbno prebrali in pika! Pa ne gre le za lepo slovenščino, gre za drugo, za miselno in pojmovno zmedo, za

VINKO BLATNIK

ASTRA Ljubljana

Vabimo vas, da izberete iz sortiranih zalog:

usnje, tésnila, potrebščine za sedlarje, čevljarje, tapetnike; gumijeve cevi, gumo v ploščah in palicah, gumijeve profile, klinasta in pogonska jermena, transportne trakove, pnevmatiko in ostale gumijeve izdelke; tehnični tekstil, filce, gradje, jute, vrvarske izdelke, polirne diske, dekorativne tkanine in vrvice; zaščitne obleke, predpasnike, pokrivala, čelade, maske, očala, rokavice, obuvala, ščitnike; plastične mase za predelavo, juvidur, vinil, vinaz, ultrapas, stragulo, linolej, turfing, melapan, alkaton in bugier cevi, tepila za plastične mase, gumo in usnje; barve in lake; usnjeno, tekstilno, plastično in kovinsko galanterijo; pisalne, računске, frankirne, fakturne, knjigovodske, razmnoževalne in visne stroje ter teleprinterje; opremo za gostinstvo, trgovino in mlinski industrijo.

VELETRGOVINA »ASTRA«, uvoz—izvoz LJUBLJANA, Titova 77 — Telefon: h. c. 310-066 (4 vodi) — Telex: 31248

»ASTRA« servis vam obloži tla in stene z gumijevimi, plastičnimi in papirnastimi oblogami!

PREDSTAVNIŠTVA:

BEOGRAD, Njegovševa 31	tel. 40 505
	telex 11 355
ZAGREB, Smičklasova 22	tel. 413 727
	telex 21 128
SARAJEVO, UL. JNA 10	tel. 22 071
	telex 41 110
NOVI SAD, Zeljeznicka 17	tel. 43 827
	telex 14 128
SKOPJE, Ivo Lola Ribara 27	tel. 21 620
SPLIT, UL. Prvoboraca 35	tel. 41 392
Servis za polaganje tal LJUBLJANA, Jurčičev trg 1	tel. 23 208

Most v življenje

Kogarkoli izmed članov delovne skupnosti Industrije apna v Kresnicah povpraša o perspektivi njihovega podjetja, prav vsak jo bo v pomenku povezal z mostom prek Save, ki sicer še ne stoji, bil pa bi nujno potreben. »Stagnirali bomo, vrag nas bo vzel, če ne bo mostu!« ob takšnih priložnostih poudarjajo izdelovalci apna iz Kresnic.

Ta, neobičajna vzročna povezanost nas je napotila, da smo se odločili za razgovor z inženirjem IVANOM KRAMŽARJEM, direktorjem Industrije apna v Kresnicah in obenem tudi predsednikom odbora za gradnjo mostu čez Savo v Kresnicah.

»Res je, kar pravijo naši ljudje,« razlaga inženir Kramžar. »Most, če ga bodo zgradili, bi za nas pomenil vez z življenjem!«

Vprašujoče zmignem z rameni. Današnji gost naše rubrike tega ne preze in pravi:

»Verjamem, da ne razumete, za kaj gre! Resnica pa je preprosta, čeprav so jo tovariši, ki te stvari bolje poznajo, predvsem pa tisti pri republiškem cestnem skladu, zavili v poplavo lepih besed. Veste, kako je z našim mostom in z usodo naše tovarne: kupci se vse manj zanimajo za žgano apno, ki je do nedavnega pomenilo naš glavni izdelek. Enostavno predrago je zanje, ko pa je treba prevažati tudi vodo, ki jo to apno vsebuje. Namesto tega narašča povpraševanje po hidriranem apnu, ki zavzame neprimerno manj prostora pri transportu in skladiščenju, je pa v končni posledici za upo-

ravnika tudi cenejše. Žgano apno smo kupcem dostavljali po železnici, za hidrat pa to skorajda ne prihaja več v poštev. Povsod po svetu takšno apno transportirajo s tovornjaki, ker je tako enostavneje in ceneje. Nam je taka pot v svet zaprta, ker tisto, kar nas

povezuje s sosedi, sploh ne zasluži imena cesta... Zato nam lani ob koncu leta dograjena hidrirana ne pomeni tistega, kar bi lahko, če bi bili povezani s svetom tudi po cesti. Nova zasavska cesta pa je zdaj že prodrla do Ribč, ki leži onstran Save in natančno nam nasproti. Vrsta praktičnih vzrokov, predvsem pa geološke razmere tostran in onstran Save govore v prid

varianti, da bi se zasavska cesta nadaljevala od Ribč prek mostu v Kresnice in po naši strani naprej do Litijske, kjer bi jo priključili na že dograjeno, toda povsem zapuščen odsek v smeri proti Zagorju. Vendar ne prodremo in ne prodremo z našo zamisljivo, čeprav smo jo pripravljeno tudi finančno podpreti!«

V nadaljnjem pomenku inženir Kramžar docela prepričan o točnosti in umestnosti svojih mnenj in pripomb.

»Na vse to nam na republiškem cestnem skladu odgovarjajo, da most prek Save v Kresnicah sploh nikoli ni bil predviden in da nikoli ni bilo mišljeno, da bi katerikoli del zasavske ceste na trasi med Ljubljano in Litijsko potekal po desnem bregu Save. Ampak tole vprašam: kdo pa je bil potem tisti, ki je pred štirimi leti zahteval razlastitev obdelovalnih površin na Kresniškem polju in kdo je bil tisti, ki je takrat odobril 120 milijonov za nasip za traso zasavske ceste?«

Kakor zdaj pripovedujejo, je ta denar enostavno zabunkan. Vendar naši ljudje s tem niso zadovoljni. Če drugače ne bo šlo, bodo zahtevali vzpostavitve prejšnjega stanja, kar bi veljalo najmanj 40 do 50 milijonov. Zemlja je namreč bila razlaščen zaradi gradnje ceste. Če od tega odstopajo, potem odgovorni morajo nositi tudi posledice. Zakonodajca je v tem primeru na naši strani in poslužili se je bomo, če bo treba!«

No, povedati moram tudi nekaj drugega. Ko so tistokrat

gradili nastp, smo se tudi potovali za most. Zgradili pa so brv in to na kraju, da bolj neprimerne ne bi mogli izbrati. Prva visoka voda je brv odnesla, prej ko v letu dni po dograditvi se je to zgodilo. Takratni izračuni pa so kazali, da bi bil most komaj enkrat dražji od brvi, če bi bil seveda zgrajen na primernejšem kraju. No, ko se je vse to zgodilo, pristojni organi pravijo, da nikoli nismo bili na trasi zasavske ceste...«

»Omenili ste, da ste pripravljeno prispevali tudi lastna sredstva?«

»Res je! Pripravljeni smo takoj prispevati 50 milijonov S-din, kolikor bi nas veljala gradnja žičnice čez Savo, da bi po njej transportirali naše apno do že zgrajenega kraka zasavske ceste. Nekaj bi prispevale tudi delovne organizacije litijske komune; govorili smo o 20 milijonih. Če bi od tistih 870 milijonov, ki so rezervirani za letošnja dela na zasavski cesti dobili vsaj 70 milijonov, bi takoj lahko začeli z deli. Eno izmed ljubljanskih gradbenih podjetij je namreč pripravljeno za dve leti kreditirati ostanek potrebnih sredstev; gre za okoli 80 milijonov S-din. Zdj vidite, v kakšnem precepu smo, ker še vedno niso razčiščeni koncepti o nadaljnji gradnji in o dokončni trasi zasavske ceste. Mi kot podjetje pa končno tudi izgubljamokupce in dohodek, ker novozgrajene zmogljivosti ne obratujejo v celoti, pa še nepotrebni stroški jih obremenjujejo. Jasno pa je, končno, še eno: bolj bomo izkoriščali zmogljivosti, več bo dohodka in laže bomo nosili svoj delež obveznosti v zvezi s krediti, ki bi jih dobili za gradnjo mostu!« je zaključil inženir Ivan Kramžar. -MG

S kladivom... Ostal je grenak priokus...

V navado, lepo navado nam je prišlo, da se ob novoletnih praznikih na različne načine spomnimo znancev, prijateljev ali sosedov. Če nič drugega, jim toplo stisnemo roko in želimo trdnega zdravja, sreče in delovnih uspehov ob novem letu. Poznam veliko delovnih kolektivov, kjer so se vodstva podjetij, njihovi samoupravni organi ali sindikalne organizacije spomnile svojih zaposlenih, svojih članov in jim čestitalo za novoletne praznike. Poznam naposled podjetja, kjer niso pozabili tistih svojih zvestih članov, ki so se enkrat za vselej poslovili od strojev, delavnic in delovišč in odšli v zasluženi pokoj. Ponekod so jih celo skromno obdarili, jih povabili na tovariški večer, pokramljali z njimi in obujali spomine na 35 in 40 let trdega dela, dela za korist skupnosti in njihove blaginje.

Tako približno mi je pripovedoval zagorski rudar, ne da bi vedel, kak meri, kaj ima v mislih in čemu pravzaprav tak uvod. Pa sem zvedel, in kot sem slišal, tako ponavljam.

V našem rudniku se je nekdaj spomnil, da ne bi bilo napak, če bi obeležili slovo od starega leta in prenehanje samostojnosti podjetja. Nič ne vem, kako dolgo so si belili glave. Niti ne vem, v čigavi glavi se je posvetilo — s čim presenetiti nas, knape, ob tem dvojnem jubileju. Vem le to, da so nam pred novim letom razdelili listke, na katerih je črno na belem pisalo, da smejo ob predložitvi tega papirja »dvigniti« liter vina in pol kranjske klobase, in sicer kar pri zasebnem oštirju, kjer je bolj poceni. Veljavnost listka je potrjeval sindikalni žig...

Pa smo navallli na tisto oštarijo, da se nas bog usmili. Oštirka se je upravičeno zbal, da ji bomo podrl vsi hišo, ne samo točilnico. Saj si lahko mislite, kako je, če pritisne takole 1500 ljudi v sobico nekaj kvadratnih metrov. Pa da bi bili videli oštirja! Litri gor, litri dol, pa štetani, »pluce«, »banke«, bokali, vmes pa klobase, dišeče kranjske klobase, vse pravzaprav zastoni, samo listek si moral oddati, pa si dobil pijačico in jedračico. Kot v tistih dobrih, predobrih, starih časih, takole okrog leta gospodovega 1947, ko smo pršli na sindikalne občne zборе

ali konference z eno samo željo: na hitro ugnati uradni del in podaljšati neuradni del. Razlika je bila samo v tem, da smo tedaj posedli v tovariškem krogu in med prigrizkom in požirkom pijače pomodrovali, razbili kakšno ro-bato, največkrat pa se več pogovorili kot kjerkoli drugod...

Ko se je zresnil, si nisem mogel kaj, da ga ne bi ponovno pobaral, koliko je na tem resnice. — Resnica je, vsaj kar zadeva mene, da sem tisti listek raztrgal na sto kosčkov, gromko zaklek in poparjen odšel iz naše kopalnice. Vesel, močno vesel sem bil, ko sem videl, da nisem bil edini. Za novoletne praznike pa sem se počutil, no, kaj bi pravil... ni vredno besed... Toda rečem vam, še do danes mi je ostal v ustih grenak priokus, kadarkoli se spomnim na ta dogodek.

Ali res ni bilo na sindikalnem odboru nikogar, ki bi kakorkoli izrazil dvom nad tem domislekom? Pa če so že hoteli pokazati dobro voljo, ali ne bi izbrali kak drug način, kakšno drugo pot in se nas spomnili ob novem letu? Saj imamo naposled kar dva obrata družbene prehrane! Mar res ne bi bilo mogoče v teh obratih razdeliti, če je bilo kaj razdeliti? Govorimo in besedičimo o zasebnem delu, preklinjamo bogatenje na račun tujih žuljev, tu pa meni nič, tebi nič izberemo kar obrat, ki resda sodi v pristojnost Slovenija vino, v zakupu pa ga ima obrtnik povsem druge stroke.

Sicer pa, je končal moj sobesednik, precej nas je rudarjev, ki bi radi volje odstopili tisti denar za kakršnekoli druge namene. Morda bi z njim najbolj razveselili naše rudarske upokojence, predvsem vse tiste, ki že vrsto let čakajo, da jim bo naša skupnost popravila krivico in jim odmerila večji kos kruha, za katerega so garali mnoga desetletja. Tisti liter vina in pol kranjske klobase pa je marsikoga izmed nas ponizal in spomnil na težke dni živiliških izkaznic...

Ali čutite tudi vi grenak priokus...?

— a —

... po prstih

NA ROB PLENARNEMU POSVETOVANJU PREDSTAVNIKOV KOMUNALNIH DELOVNIH ORGANIZACIJ IN STANOVANJSKIH PODJETIJ SLOVENIJE

Površna obrtniška dela

Na minulem plenarnem posvetovanju predstavnikov komunalnih delovnih organizacij in stanovanjskih podjetij na območju Slovenije, ki ga je organiziral svet za stanovanjsko in komunalno gospodarstvo pri Gospodarski zbornici Slovenije, so v glavnem govorili o najbolj perečih problemih stanovanjskega in komunalnega gospodarstva. V razpravi pa so se prisotni dotaknili tudi vloge, nalog in organizacije republiške gospodarske zbornice na področju omenjene panoge.

Iz obilice problemov, ki so jih obravnavali že posamezni odbori pri svetu za stanovanjsko in komunalno gospodarstvo zbornice, so na minulem plenarnem posvetovanju izoblikovali vrsto stališč. Predvsem so si bili vsi edini, naj ne bi v okviru republiške gospodarske zbornice posebej ločili stanovanjsko in posebej komunalno gospodarstvo, kot so se v zadnjem času pojavljale težnje pri nekaterih komunalnih delovnih organizacijah in prav tako pri nekaterih stanovanjskih podjetjih. Delegati na plenumu so se odločno zavzeli, da je treba še naprej obe področji obravnavati skupaj, saj stanovanjsko gospodarstvo ne more uspešno delovati brez komunalnega gospodarstva in obratno.

Mimo tega pa je plenum sveta za stanovanjsko gospodarstvo in komunalno predlagal upravnemu odboru Gospodarske zbornice Slovenije, naj bi v njegovo okrilje vključili tudi vsa tista podjetja, ki so že sicer registrirana kot komunalna podjetja in se izključno ukvarjajo s komunalnim gospodarstvom. Sem sodijo mestne plinarne, ki so na republiški zbornici sedaj vključene v svet za energetiko, potem mestni promet, ki je vključen v svet za promet in zveze in podobno.

Člani plenuma pa so zelo kritično obravnavali tudi stanovanjsko gradnjo. Med drugim so ugotavljali, da ta v zadnjem času zelo nazaduje. Toda ne samo po količini zgrajenih stanovanj, marveč tudi po njihovi kvalitetni izdelavi. Tako so se mnogi pritoževali, da so zlasti obrtniška dela v novih stanovanjih zelo površna, ponekod pa celo polovičarsko opravljena. Vzemimo na primer vodovodne instalacije, pri katerih se kot po pravilu v zadnjem času kaže, da morajo skoraj povsod zame-

njati razne vodovodne pipe in druge podobne priključke, ker so se ti pokazali v novih stanovanjih kot skrajno slabi. Seveda tu leži precejšen del krivde tudi

na samih proizvajalcih tovrstnih izdelkov. Zaradi tega so na plenumu sklenili, da bodo v kratkem organizirali skupen sestanek predstavnikov gradbenih podjetij in v tem primeru predstavnikov proizvajalcev instalacijskega materiala, kjer bi se odkrito pogovorili, kaj je narobe, seveda z edinim ciljem, da bi vse pomankljivosti čimprej odpravili.

Drug bistveni problem pri gradnji stanovanj pa so ravne strehe, ki so se na novih stanovanjskih poslopijih pokazale kot neprimerne. Zlasti postanejo te strehe neprimerne po nekaj letih, ko začnejo zamakati. Vzdr-

ževanje take strehe pa potem velja, kot je povedal predstavnik stanovanjskega podjetja iz Hrastnika, tudi šest in več milijonov starih dinarjev. Stanovanjsko podjetje, ki vzdržuje ta poslopja, pa se potem ne more nikomur pritožiti, ker je dvehletni garancijski rok že zdavnaj mimo. Zavoljo tega so se na plenumu sveta za stanovanjsko gospodarstvo in komunalno pri republiški gospodarski zbornici zavzeli, naj bi gradbena podjetja podaljšala garancijski rok na 10 let, po možnosti pa naj bi opustila gradnjo stanovanjskih blokov z ravnimi strehami.

M. Z.

MODA 1968 TRINAJSTIČ V LJUBLJANI

V soboto, 13. t. m., bodo v Ljubljani na Gospodarskem razstavišču odprli 13. sejem Moda 1968. Sejem bo odprt do vključno nedelje, 21. januarja. Pred otvoritvijo smo še zaprosili za krajši razgovor šefa propagandne službe GR v Ljubljani Josipa Gregorčiča. Povedal nam je tole:

»Na sejmu bodo razstavljeni najnovejši izdelki naše konfekcije modnih tkanin, usnja, izdelkov usnjarsko predelovalne industrije in razni modni predmeti. Modna industrija bo pokazala modele, barve in desene za pomlad in poletje 1968. Sejem mode v Ljubljani vsakič narekuje jugoslovansko modo za tekoče leto.«

Koliko razstavljalcev bo letos predstavilo na tem sejmu svoje izdelke?

»Na 12.000 m² zaprtega razstavnega prostora bo na sejmu Moda 1968 skupno razstavljalo 197 razstavljalcev. Od tega jih bo iz Slovenije 83, iz drugih naših republik 91, ostali pa so iz Avstrije, Italije, Zah. Nemčije in Nizozemske.«

Zanimanje proizvajalcev za ta sejem je veliko. Lani, ko smo imeli 2000 m² razstavne površine manj, nam je zmanjkalo 700 m² prostora, letos pa že kar 1000 m². Spriča izrednega zanimanja za dodelitev čim večje kvadrature

prostora lahko pričakujemo, da se bo na sejmu Moda 1968 ponovilo živahno poslovno vzdušje, kar je tudi glavni namen te sejmske prireditve.«

Boste tudi letos podeljevali odličja?

»Ne. Zaradi priprav za nov način nagrajevanja razstavljenih izdelkov je Center za sodobno oblačenje v Ljubljani opustil dosedajni način ocenjevanja z diplomami in medaljami. Pogoji za nov način nagrajevanja pa bodo objavljeni še pred sejmom Moda 1969.«

Ali bodo letos tudi modne revije?

»V času sejma bo Center za sodobno oblačenje prirejal v Festivalni dvorani stalne modne revije. Popoldne bodo revije konfekcijskih izdelkov, ob 20. uri pa revije izdelkov po meri iz metrskega blaga.«

Slišali smo govorice, da se za sejem Mode potegujejo Beograjčani. Ali je to res?

»Veliko ljubljanskih sejmov se je že preselilo v Beograd. Sejem Moda pa bo ostal v Ljubljani, ker tu mora ostati. V 13 letih si je pridobil sloves dobrega poslovnega sejma in ponesel svoj sloves daleč prek naših meja.«

M. V.

DELAVSKA ENOTNOST

Jlasilo Republiškega sveta ZS, za Slovenijo izdaja CZP Delavska enotnost v Ljubljani. List je bil ustanovljen 20. novembra 1942. Urejuje uredniški odbor. Glavni in odgovorni urednik:

MILAN POGACNIK

Naslov uredništva in uprave: Ljubljana, Dalmatinova ul. 4. oostni predal 313 V1 telefon uredništva 316-672, 316-695 312-402 in 310-023, uprave 310-023 Račun pri Narodni banki v Ljubljani, št. NB 501-1-991. Delzni račun pri Kreditni banki in hranilnici Ljubljana, št. 401-620-7-32000-10-3204-486. Poštomatna številka štane 50 N-pa - 50 S-din. — Narodna št. telefonska 6.50 N-din - 650 S-din - polnena 13 N-din - 1300 S-din - letna 24 N-din - 2400 S-din - Rokopisov ne vračamo. — Poština plašana v gotovini. — Tisk in kladivo CZP Ljudska pravice, Ljubljana.

Nagradno žrebanje!

Koteks Tobus

IMPORT — EXPORT
LJUBLJANA — MIKLOŠIČEVA 5

Kmetovalci in rejci prašičev

Podjetje KOTEKS-TOBUS je za vse prinašalce svinjskih kož tudi v letošnji sezoni pripravilo nagradna žrebanja z več kot 4000 lepimi dobitki.

Žrebanja bodo 20. januarja in 20. aprila 1968.

KMETOVALCI IN REJCI PRAŠIČEV!

Pazljivo oderite vsakega prašiča in kožo oddajte najbližji zbiralnici KOTEKS-TOBUS ali kmetijski zadrugi. Prejeta potrdila, ki vam dajejo pravico do udeležbe pri žrebanju, pa skrbno hranite.

Izid nagradnega žrebanja bo objavljen v dnevnem tisku in po radiu.

Razen kritik na račun gospodarstva, ki so predmet vsakodnevni pogovorov med ljudmi, so največje kritike čisto deležni tudi naši zakoni. Dvoje dejstev ugotavljamo pri razpravljanju o naši zakonodaji:

Naši zakoni s pravno tehničnega vidika niso precizno izdelani, spreminjajo se pa tako hitro, da se še ni posušilo tiskarsko črnilo na uradnem listu, pa je že izdan prvi popravek zakona. Kritika v tej obliki je najpogostejša in ti dve ugotovitvi imamo priložnost čisto slišati na raznih sestankih. V svojem sestavku bi želel očitati tisto vzročno jedro, ki vsaj po mojem mnenju takšno stanje v naši zakonodaji pogojuje.

Naša družba si je po izvršeni revoluciji med NOB začrtala kot osnovni cilj svojega razvoja socialistično družbeno ureditev. Z ozirom na to, da so se v temelju spremenili produktivni odnosi, je bilo potrebno izdelati tudi popolnoma novo zakonodajo. V prvi etapi razvoja, ko družbene sile niso bile dovolj močne za uvedbo samoupravnega sistema, smo imeli veliko zakonov, ki so podrobno obravnavali vsa vprašanja. V letu 1953, ko je izšel ustavni zakon, posebno pa še v letu 1963 s sprejemom nove ustave, smo prešli na drugo revolucijo, to je popolno uzakonitev samoupravnega mehanizma kot bistvenega instrumenta za urejanje družbenih razmerij. V dobrih 20 letih je naš pravni sistem tako doživel dve veliki revoluciji. Takšni revoluciji pa se seveda morata odraziti na samem pravnem sistemu. Če smo v prvem obdobju do uvedbe samoupravnega mehanizma s podrobno, administrativno zvezno zakonodajo urejali vsa družbena razmerja, smo v obdobju druge revolucije, ko smo prešli na samoupravni sistem, pustili zveznim zakonom samo temeljne okvire, poudarek pa dali na avtonomno samoupravno pravo.

Zakaj tako?

Tako hitremu razvoju naša zakonodaja v pravnotehničnem, formalnem oziru ni mogla dovolj hitro slediti. Od tod tudi izvirajo določene pomanjkljivosti in nepreciznosti v naših zakonih, saj obravnavajo popolnoma nove institucije, ki teoretično niso še do konca razčiščeni. Vzemimo samo primer lastnine, ki je temeljna baza, na kateri se ustanavljajo družbena razmerja. Naši pravni teoretiki bi želeli dokončno kodificirati našo civilno pravno zakonodajo, vendar se prav pri vprašanju lastnine pojavljajo še nerazčiščeni teoretični pojmi.

Zavedati se je treba, da vsak zakon nastaja iz določene socialne situacije in jo skuša v svojih določilih precizno urediti. Če bi to izrazili s preprostim primerom, bi izgledalo nekako takole: socialna situacija je lonec, zakon pa pokrovka, ki pokriva to socialno situacijo. Dokler socialna situacija, ki je predmet zakonskega reguliranja, še ni dovolj zrela, jo je težko povsem urediti z zakonom. Dejstvo, da zakon raste iz socialne situacije, je lepo razvidno na primer v konkretnem primeru na področju kazenskega prava: v naši družbi so se nasilja na javnih mestih čedalje bolj stopnjevala, slo je za primer tako imenovanega huliganstva. Kazenski zakon do nedavnega huliganstva ni predvideval kot kaznivo dejanje, oziroma z drugimi besedami te socialne situacije nihče ni kazensko uredil, zato se za takšna dejanja ni moglo izrekat kazni po kazenskem zakoniku, ampak je bilo to delo sodnika za prekrške. Socialna situacija pa je narekovala izdajo predpisa, ki naj jo regulira.

Ni pa dovolj, če zakon samo izdamo. Za uresničevanje naših zakonov je potrebno spreminjati samo socialno situacijo, na katero se zakon nanaša, to pa mora biti delo vseh zavestnih družbeno političnih sil. Znano je, da je vsak zakon slab, če se ga v praksi ne izvaja. Če pustimo ob strani formalno tehnične pravne pomanjkljivosti naše zakonodaje in se osredotočimo na njeno vsebinsko jedro, katerega bistvo je realizacija do sedaj najbolj etičnih in humanih odnosov do ljudi, lahko trdim, da je naša zakonodaja dobra.

Potrebno pa je konkretno na področju našega samoupravnega prava, katerega pomen se čisto neupravičeno devalvirava, zavestno, skupno prizadevanje vseh družbeno političnih dejavnikov. Končni cilj socialistične družbe in bistvo socialističnega humanizma sploh je v tem, da prisilne administrativne norme prenehajo urejati razmerja med ljudmi do vsake najmanjše podrobnosti, temveč da družbena disciplina in samoupravni dogovor nadomestita zakonsko prisilo. Naše samoupravno pravo je prvi korak na poti k temu cilju. Uresničili pa ga bomo, če bomo imeli pred očmi perspektivo nove družbe, kajti samo na takšen način mu lahko damo njegov pravi in polni vsebinski pomen.

Zelal bi na koncu poudariti to, da ne bomo površni v svojih kritikah na račun zakonodaje. Kritika, ki ne razume vzročnosti nekega pojava, namreč ne more biti kritika, temveč je lahko samo kritikastvo. Tega pa naša zakonodaja ne zasluži.

ANTON PODGORSEK

MNENJA IN STALIŠČA

PREDLOŽENE SPREMEMBE IN DOPOLNITVE TEMELJNEGA ZAKONA O DELOVNIH RAZMERJIH

Za in proti

Zvezni sekretariat za delo je pripravil in predložil Zvezni skupščini Načrt zakona o spremembah in dopolnitvah Temeljnega zakona o delovnih razmerjih. Sam sekretariat je v obrazložitvi predlaganih sprememb in dopolnitev TZDR navedel, da ga je na sestavitve teh predlogov napotila vrsta vprašanj in pritožb delovnih organizacij in drugih organov o tolmačenju in ustreznosti posameznih določil zakona, tako glede primernosti in zahtev prakse kot glede ustavnosti in razvoja samoupravljanja v delovnih organizacijah. Pomanjkljivosti TZDR so res takšne, da zahtevajo njegovo temeljito revidiranje, vendar zaradi pogostih sprememb, dopolnitev, popravkov tega zakona predložene spremembe Zveznega sekretariata za delo še zdaleč ne obsežejo vseh njegovih pomanjkljivosti in ga le več ali manj tehnično dopolnjujejo ali spreminjajo oziroma drugače rešujejo posamezna vprašanja iz Temeljnega zakona o delovnih razmerjih; dočim delovnim organizacijam ponovno nalagajo spremembo njihovih splošnih aktov. Morda bi bilo smotrnejše temeljito in obširno revidirati TZDR v celoti tako glede doslednosti in preciznosti besedila, kot tudi glede njegove vsebinske smotrnosti in raztresenosti predpisov, ki urejajo delovna razmerja. Podučeni z dosedanjimi izkušnjami in s pogostimi spremembami zakona lahko v bodočnosti pričakujemo še nadaljnjih popravkov, sprememb in dopolnil, kar v praksi pri uporabi zakona ustvari več težav in škode, kot pa prinesejo koristi smotrne spremembe. Stalno spreminjajoči se predpisi, ki urejajo tako pomembno pravno področje, zato upravičeno nalete vselej na kritiko tistih, ki jih uporabljajo.

Predloženi načrt zakona o spremembah in dopolnitvah TZDR vsebuje 27 določil. V našem časopisu se bomo ustavili pri najbistvenejših predlaganih spremembah, ki naj bi pomembna področja iz delovnih razmerij uredila drugače, kot so bila urejena doslej. Ob tem bomo skušali zbrati različna mnenja in s tem seveda prispevati k čimbolj vsestranski obravnavi predlaganih sprememb. To pot objavljamo dvoje mnenj o predlogu urejanja delovnih razmerij v manjših delovnih organizacijah.

A. POLJANŠEK, DIPL. PRAVNIK:

Za manjše delovne organizacije potreben popoln zakon

Prav nujna je predložena dopolnitev čl. 3 TZDR z novim 7. odst., po katerem naj bi se z republiškim zakonom oz. posebnim zakonom v skladu z določili TZDR določil način samoupravnega urejanja medsebojnih delovnih razmerij v delovnih organizacijah, v katerih se zaradi majhnega števila članov delovnih skupnosti ne volijo organi upravljanja ali v katerih narava združenega dela zahteva poseben način takšnega urejanja (manjše delovne organizacije, storitvene dejavnosti, šole, zdravstveni zavodi, kulturno umetniški zavodi in drugi).

Na tak način bi manjše delovne organizacije dobile svoj popoln zakon o delovnih razmerjih, katerega bi lahko po potrebi same dopolnjevale ali drugače urejevale s svojimi sploš-

nimi akti, seveda v skladu s TZDR. Normativna dejavnost predstavlja vsekakor pretežno nalogo za manjše delovne organizacije, ki so v položaju, v katerem so se znašle, v večini primerov ob pomanjkanju lastnih strokovnjakov — pravnikov — splošne akte enostavno prepisovale. Zal je to določilo izpadlo že ob sprejemu TZDR in so do sedaj večinoma itak vse delovne organizacije sprejele take splošne akte, kar so bile po določilu čl. 151. TZDR dolžne storiti. Uporabljivost teh najavljeneh republiških predpisov oz. posebnega zakona bo verjetno potrdila tudi sodna praksa, ki bo lahko po analogiji reševala v delovnih sporih tudi primere, ki nastanejo, ker določena področja iz delovnih razmerij v splošnih aktih tudi večjih delovnih organizacij niso urejena.

A. ZALAR, DIPL. PRAVNIK:

Zakaj korak nazaj?

Po predlogu dopolnitve 3. čl. TZDR bi se način samoupravnega urejanja delovnih razmerij v manjših delovnih organizacijah, med katere osnutek prištevamo predvsem manjše šole, razne uslužbne dejavnosti, manjše zdravstvene zavode, kulturno umetniške zavode, določil v posebnem ali republiškem zakonu v skladu z načeli TZDR. V komentarju k spremembam in dopolnitvam TZDR — je sicer navedeno, da je TZDR temeljni zakon ter da kot tak lahko služi kot osnova za druge posebne zakone, tako zveznega kot republiškega značaja. Tudi na posvetu v Beogradu, ki ga je sklicala Zveza skupnosti zdravstvenih zavodov Jugoslavije o vprašanju sprememb in dopolnitev TZDR, kateremu so prisostvovali tudi predstavniki zainteresiranih organov, je bilo poudarjeno, da specifični položaj manjših delovnih organizacij terjajo poseben način urejanja medsebojnih delovnih razmerij. Predstavniki

drugih republik so izražali mnenja, da bi v primeru manjših delovnih organizacij bilo potrebno čim bolj opredeliti to materijo v republiškem oz. posebnem zakonu. Na ta način bi zmanjšali težave, ki jih imajo te delovne organizacije pri urejanju »notranje zakonodaje«.

Res je, da imajo manjše delovne organizacije položaj, ki je različen od ostalih delovnih organizacij, vendar obstaja v okviru določil dosedanjega TZDR vsa možnost, da samoupravno urejujejo svoje posebne probleme v okviru statutov in splošnih aktov. Samoupravljanje pomeni namreč tudi čedalje večjo zakonsko sprostitev posameznih določil ter pravico delovnih organizacij, da s svojimi splošnimi akti samostojno v okviru zakona odredijo in določajo posamezne pravice iz delovnih razmerij.

Res je tudi, da predstavlja TZDR temeljni zakon, vendar sem mnenja, da ravno zaradi

pravkar omenjene samoupravne pravice pomeni nadaljevanje in dopolnitev določil tega zakona ne kak drug republiški ali poseben zakon, marveč statut in splošni akt delovne organizacije. Le na ta način je podana nadaljnja pot razvoja samoupravnega sistema, ki se izraža tudi v delovni zakonodaji.

Drugo važno dejstvo, ki ga ne smemo prezreti, pa je, da zvezna in republiška ustava v svojih določilih dajeta enak položaj vsem delovnim ljudem. Torej so delavci v delovnem razmerju glede osnovnih pravic med seboj izenačeni. Zaradi tega je tudi opuščen pojem razlikovanja med delavci in uslužbenci ter vsa delovna razmerja urejajo enotni zakon o delovnih razmerjih. Po predlogu Zveznega sveta za delo pa bi zopet šli na razlikovanje določenih kategorij delovnih ljudi s tem, da bi jim zakonsko predpisovali drugačne pravice.

Na drugi strani pa se moramo zavedati, da sprememba TZDR ni sprememba običajnega predpisa, temveč ima le-ta za posledico spremembo vseh statutov in splošnih aktov delovnih organizacij. To pa pomeni dopolnitev interne zakonodaje, zaradi tega pa bi bilo primernejše bolj temeljito proučiti, če je sprememba TZDR res dobro pripravljena in vsestransko preštudirana.

Iz povedanega torej izhaja, da bi predlagani spremembi lahko očitali celo nasprotje z določili ustave, saj le-ta daje vsem delavcem enake pravice. Predlagani način reševanja problema manjših delovnih organizacij pa tudi ne bi prinesel perspektive samoupravljanju, saj bi pomenil korak nazaj. Ko bi skušali urejevati določeno materijo, bi posegel v sfero samoupravnih pravic, ki jih že določa TZDR. Razlog za takšno odločitev ne bi smel biti v pomanjkanju izkušnje pri samoupravnem normiranju splošnih aktov, ker se to da bolje urediti s strokovno pravno pomočjo, ki jo takim delovnim organizacijam lahko dajejo razna združenja, delavske univerze itd. In prav na pujanost te pomoči smo povsem pozabili; z drugimi besedami povedano, še preden smo jo razvili, že jemljemo samoupravne pravice manjšim delovnim skupnostim.

Ta problem bi bilo potrebno pogledati v smislu določil ustave ter temeljnih določil sedanega TZDR, nikakor pa ne iskati rešitve v določilih, ki sedanjim družbeni praksi ne ustrezajo.

Na 10 cicero

ŠKOFJA LOKA:

V dneh ob koncu leta je občinska skupščina Škofja Loka podelila priznanje kolektivni Loške tovarne hladilnikov za uspehe v reformnih prizadevanjih, za vključitev v mednarodno delitev dela in za uspešni razvoj podjetja. Začetki so bili skromni, s prizadevanostjo pa je kolektiv od leta 1962 do 1967 povečal svoj kapital za 157% in danes razpolaga že z 29.159.000 N-dinarjev poslovnega sklada. Poleg osvajanja domačega trga je podjetje s svojimi izdelki uspešno prodrla tudi na inozemska tržišča. V zadnjih treh letih je produktivnost narasla za 24,5 odstotka. M. V.

SLOVENSKE KONJICE:

Zelo zanimiva so bila mnenja glede uvedbe novega delovnega časa na občnem zboru občinskega sindikalnega sveta v Slovenskih Konjicah. Delegat iz podružnice prosvetnih delavcev je menil, da bodo starši še manj skupaj s svojimi otroki. Zavzel se je za to, da je treba pred prehodom urediti še številne zadeve, zlasti na področju otroškega varstva, postopoma celodnevna bivanja otrok v šoli. Drugi pa so zopet ugotavljali, da je uvedba novega delovnega časa proces, ki se mu ne da izogniti ter ga je treba pričeti postopoma uveljavljati. Če bi s tem odlagali, verjetno še ne bi tako kmalu začeli pripravljati pogojev. Ovrgli so mišljenje, ki ga je slišati sem in tja, da je ta ukrep naperjen zoper zaposlene žene in delavce, ki imajo doma manjša zemljišča. V. L.

PTUJ:

Na delovni konferenci samoupravljalcev na obratu za gozdarstvo GG v Ptujju so predvsem poudarili, da morajo samoupravni organi v delovnih enotah dobiti večja pooblastila, kot jih imajo sedaj, razen tega pa je treba izboljšati informiranost članstva, da bi tako zainteresirali vse za uspešno gospodarjenje. Razpravljali so tudi o pravilniku o nagrajevanju, ki še vedno ni dobil svoje prave oblike. Tako obstaja še vedno zaostren odnos med umskim in fizičnim delom. Vodstvo sindikalne podružnice se je odločilo upiralo linearnemu zviševanju osebnih dohodkov, vendar so bili predlogi zaradi slabe aktivnosti članov centralnih organov zavrnjeni. Med dokaj pomembne sklepe oziroma zaključke konference lahko štejemo tudi sklep, da bodo proizvajalci imeli lastno orodje (motorne žage), kar bo nedvomno vplivalo na večjo produktivnost in ne nazadnje, ljudje bodo to orodje tudi bolje vzdrževali. Razumljivo je, da bodo dobili za obrabo primerno odškodnino. F. H.

TRBOVLJE:

Na občinskem sindikalnem svetu Trbovlje ugotavljamo, da se v zadnjem času večja število delovnih sporov. Največ delovnih sporov, prošelj in vlog, je bilo v zvezi s prenehanjem delovnega razmerja, osebnim dohodkom in v zvezi z razporeditvijo na delo. Od skupaj 248 vlog, ki jih je dobila pravna posvetovalnica ObSS Trbovlje, jih je bilo 94 ugodno rešenih. Od teh je bilo kar 37 pritožb v zvezi s prenehanjem delovnega razmerja rešenih v korist delavcev. Tudi delovni spori, ki pridejo na sodišče, so največkrat rešeni v prid delavcem, kajti samoupravni organi v delovnih organizacijah ali pa ustrezne službe največkrat niso pravilno odločali. Ugotovljeno je bilo tudi, da so se za takšnimi odločitvami največkrat skrivali posamezniki. Občinski sindikalni svet Trbovlje je zato predlagal izvršnim odborom sindikalnih podružnic, da pred samoupravnimi organi sprožijo razpravo o zaostritvi osebne odgovornosti, posebej pa, naj bi samoupravni organi še sprejeli sklep, naj bi tisti, ki so povzročili delovnim organizacijam stroške v zvezi z delovnimi spori, tudi sami poravnali te stroške. M. K.

INDUSTRIJA VOLNENIH IZDELKOV
»VOLNA« LAŠKO

izdeluje in nudi cenjenim potrošnikom svoje kvalitetne proizvode:

kamgarn, polkamgarn ter mikane tkanine za plašče in obleke. Posebno znan je proizvod raztegljiva tkanina Hel-Anka, v vseh modnih in pastelnih barvah.

- Hel-Anka za kostime, obleke in smučarske hlače
- Hel-Anka za šport in razvedrilo, za lov in smuko
- Hel-Anka za igro, šolo in sprehod
- Hel-Anka za vse letne čase
- Hel-Anka za vsakogar in vsako priložnost

Potrošniki, zahtevajte v trgovini le izdelke Industrije volnenih izdelkov »VOLNA« Laško, prijetno se boste počutili in zadovoljni boste.

Kadar pridete v Celje, obiščite hotel
Avtoturističnega podjetja »IZLETNIK« Celje

HOTEL

Telefon
20-41, 20-42

CELEIA

Obiščite nas, če potujete skozi Celje, če ste na službenem potovanju, če ste na dopustu.

Sodobna oprema vseh sob. — Prvovrstna kuhinja. — Domače in tuje specialitete. — Sončna terasa. — Potlet možnosti kopanja, pozimi zimski športi.

Sprejemamo aranžmaje po naročilu. Skupinam nudimo popust. Cene zmerne — postregli vam bomo vljudno in v vaše zadovoljstvo.

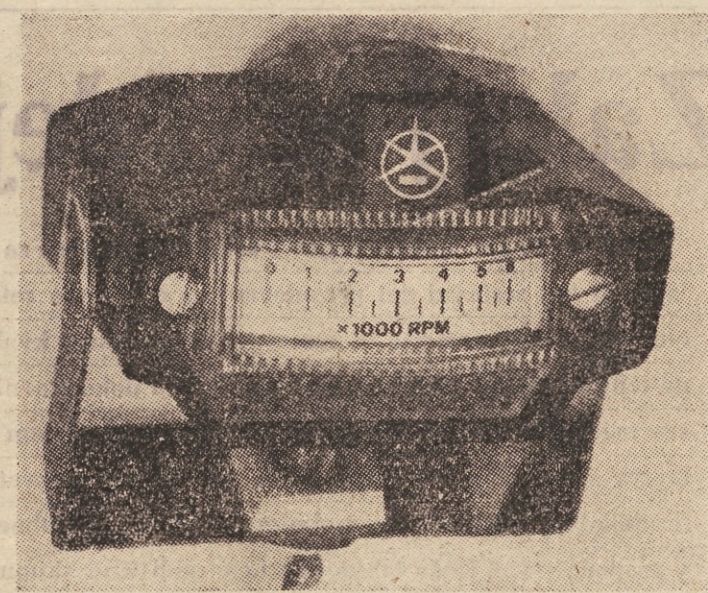
NOVO!

Indikator števila vrtljajev

Z indikatorjem vrtljajev lahko voznik nadzoruje število vrtljajev gredi avtomobilskega motorja. Ta kontrola je posebno dobrodošla

pri prestavljanju, pospeševanju, prehitovanju ter pri premaganju vzpetin. Če boste uporabljali indikator, boste vedno vedeli, kdaj vaš stroj doseže največji vrtilni moment in kdaj razvija največjo moč. Vožnja boste lahko uravnavali tako, da vam bo stroj deloval pri najprimernejšem številu vrtljajev med točkama maksimalnega vrtilnega momenta in maksimalne moči, to je ob optimalnem izkoristku porabljenega goriva. Skala instrumenta je od 0 do 6000 vrtljajev na minuto, uporabna pa je za vse 4-valjne in 4-faktne bencinske motorje. Indikator ima vgrajeno žarnico za osvetlitev skale za 6 ali 12 V, medtem ko vezje samega indikatorja ni odvisno od te napetosti.

Indikator lahko pritrdimo na armaturno ploščo, elek-

trični priključek pa pripnemo na primarni sponki vžigalne tuljave. Indikator vrtljajev deluje na principu štetja števila vžigov. Indikator števila vrtljajev

MA 3890 izdeluje ISKRA, prodajajo pa ga v vseh trgovinah z avtomobilskimi potrebščinami in stane približno 200 N-dinarjev. m. v.

Naravnajte uro na štedilniku!

V državah Beneluxa, Skandinavije in še nekaterih drugih, velja že dlje časa predpis, da trgovci ne smejo prodajati plinskih štedilnikov brez varovalnih naprav, ki preprečujejo uhajanje plina. Pri nas seveda nimamo podobnega predpisa. Kljub temu pa bomo lahko kupili že v kratkem plinski štedilnik, ki nam bo, po zahtevi proizvajalca, zagotovil dobro kuho, peko in povsem varno življenje. Proizvajalec teh štedilnikov je tovarna gospodinske opreme Gorenje. Od druge četrtine leta dalje bo začela tovarna pošiljati na trg najrazličnejše električne, plinske in kombinirane štedilnike.

njem ter z lučko za osvetljavo pečice. Posebnost novega štedilnika je termoelektrično varovanje vseh gorilnikov. Če plamen iz kakršnega koli vzroka ugasne, že po 30 sekundah posebna varovalna naprava zapre dovod plina.

Drugi štedilnik, ki so ga uvrstili v Gorenju v svoj letošnji proizvodni program, je kombiniran štedilnik na plin in elektriko — luksuzne izvedbe, z omarico za jeklenko, s šestimi gorilniki ploščami v različnih kombinacijah: dva plinska gorilnika s termoelektričnim varovanjem in štiri električne plošče ali dve električni plošči in štiri plinski gorilniki z varovanjem, pečico s termostatom in programatorjem, z lučko za osvetljavo pečice in signalnimi lučkami za gorilnike in pečico. Poleg varovanja pred uhajanjem plina, vgrajene omarice za jeklenko in še nekaterih drugih praktičnih tehničnih naprav ima štedilnik vgrajen programator — uro za pečico. S to napravo je proizvajalec zlasti ustregel zaposlenim družinam. Jedi, ki jih je mogoče speči v pečici, lahko gospodinja pred odhodom na delo postavi v pečico, naravna uro na željen začetni čas peke in določi končni čas peke. Termostat skrbi za primerno temperaturo v pečici.

Razumljivo je, da bodo tehnične novosti nekoliko podražile proizvodnjo novih štedilnikov. Koliko bo veljal eden ali drugi štedilnik v maloprodaji, za zdaj v Gorenju ne morejo natanko povedati. K tovarniški ceni je namreč treba prišteti prometni davek in maržo, ki je pa v različnih prodajalnah lahko različna. Kljub temu smo izvedeli neuradno maloprodajno ceno za kombiniran štedilnik s šestimi gorilnimi ploščami, ki bo veljal predvidoma kakih 120.000 S-din. nk

V njihovem prospektu nas zamikata mimo mnogih novosti posebno dva štedilnika. Plinski štedilnik s tremi ali štirimi gorilniki s termoelektričnim varovanjem vseh gorilnikov, termostatom v pečici, grillom in različ-

Tudi pri nas: zidne pralne tapete

Ljubljanski P-supermarket odpira oddelek blaga za notranjo opremo stanovanj in poslovnih prostorov

Sredi tega tedna so v ljubljanskem P-supermarketu odprli poseben oddelek blaga za notranjo opremo stanovanj in poslovnih prostorov. Pred novim letom so namreč v P-supermarketu prejeli večjo količino kvalitetnih italijanskih zidnih pralnih tapet — kakih 150 najrazličnejših vzorcev. Potrošniki bodo lahko kupili zidne pralne tapete v najrazličnejših barvnih odtenkih in velikostih za opremo spalnic, dnevnih sob, kuhinj, jedilnih kotov in predsob. Te tapete pa je moč uporabiti tudi za opremo poslovnih prostorov, garaž in ne nazadnje še za vse

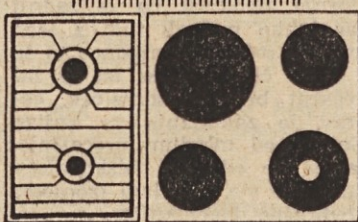
prostore s kondenzacijsko vlago. Cena za rolo s širino 56 cm in v dolžini 10 m je različna z ozirom na kvaliteto tapete ter se giblje med 35,15 in 103,55 N-dinarjev. Plastične tapete za prostore s kondenzacijsko vlago 140 cm x 35 cm pa veljajo nekaj več kot 250 N-dinarjev.

Potrošniki lahko dobijo pri nakupu tudi posebne zaključne letvice različnih vzorcev ter uvoženo lepilo za lepljenje obeh vrst tapet. Tako bodo lahko ob strokovnih nasvetih dveh svetovalcev v tem oddelku kupili kar sami namestili tapete v svojih stanovanjih, sicer pa jim nudijo ljubljanski P-supermarket tudi vse potrebno orodje za namestitev tapet. Na voljo je tudi orodje za obrtnike, strokovni svetovalci pa bodo kupcem v veliko pomoč tudi pri izbiri tapet za najrazličnejše vrste pohištva in sten.

Posebno novost predstavljajo brez dvoma tudi brezplačni strokovni nasveti, ki jih te dni nudijo strokovni sodelavci v tem oddelku P-supermarketa na strokovnih demonstracijah v praktični uporabi zidnih pralnih tapet, pri izbiri tapet in tudi na domu.

Ob tem prijetnem presenečenju, ki smo ga te dni doživeli v Ljubljani, kaže brez dvoma ozdraviteljno pobudo vodstva P-supermarketa, da po tolikem času predstavi potrošnikom prvi tovrstni specializirani oddelek blaga za notranjo opremo stanovanj in poslovnih prostorov. I. V.

E416 — SURER LUX — kombinirani štedilnik na plin in elektriko s programatorjem in termostatom v pečici. Proizvajalec je tovarna gospodinske opreme GORENJE. Za morebitne kupce objavljamo tudi izmere štedilnika: 860 x 600 x 850 mm in izmere pečice: 400 x 470 x 280 mm

KREDITNA BANKA IN HRANILNICA LJUBLJANA

OPRAVLJAMO NASLEDNJE POSLE:

- zbiramo hranilne vloge in jih obrestujemo po 6,25 % do 8 %
- zbiramo sredstva za stanovanjsko izgradnjo
- dajemo posojila za nakup, graditev in dograditev ter obnovo stanovanj, komunalnih naprav, garaž in počitniških hišic
- dajemo posojila kmetijskim varčevalcem
- dajemo posojila občanom
- odkupujemo tuja plačilna sredstva in prodajamo tuje valute, čeke in kreditna pisma za službena, zasebna in turistična potovanja
- odpiramo zasebne devizne račune in jih obrestujemo po 6,25 % do 8 %, od tega 4 %—6 % v devizah
- odpiramo osebne žiro račune

Nasveti in še kaj...

O zamrzovanju gotovih jedi

Naj zdaj izpolnim dolgo dobralcev, ko sem obljubila spregovoriti nekaj več o zamrzovanju gotovih jedi.

Prednost zamrzovanja gotovih jedi je v tem, da lahko zamrznemo gotova jedila porcionirano za večkratno uporabo. Pripravimo pa jih priložnostno, ko imamo na voljo izbrana živila in čas za pripravo. Tako lahko okusen in skrbno pripravljen obrok postavimo na mizo tudi tedaj, ko smo zelo zaposleni in se nimamo časa predolgo ukvarjati s kuhanjem. Tudi najavljen obisk nas ne bo spravil v zadrego. Družinske in druge praznike prav radi praznujemo. Ob tem pa ne pomislimo, da taki prazniki zelo obremenijo z delom tiste člane, ki skrbijo za prehrano v družini in so tako prikrajšani za počitek in zabavo. Verjemite, da bi bilo tudi vzdušje prijetnejše, ko bi ne bilo za nekatere toliko več dela in skrbi. Gospodinsko delo pa obremenjujejo z dodatnimi opravili tudi bolniki in mali otroci s pripravljanim posebnim jedil. Priprava večje količine pravilno porcionirane dietne hrane nam prihrani dosti časa in tudi energije.

Dobro je, če pomislimo tudi na viške pri pripravljenih obrokih, ki jih pogosto zelo negospodarno trošimo. V zamrznjenem stanju lahko takšne ostanke porabimo takrat, ko so nam potrebni, ne da bi utrpeli pri tem izgubo ne vrednosti ali izgledu in okusu. Se posebej velja to za pokvarjene in tiste jedi, ki pri sobni temperaturi ali v hladilniku hitro izgubljajo na svoji vrednosti. Ugovori, da za tako majhne količine živil v konzervatorjih ni prostora, niso utemeljeni, saj so izkušnje pokazale, da se konzervator hitreje prazni, kakor pa polni, ter je del njegove prostornine skoraj vedno prost. Poleg že omenjenih prednosti zamrzovanja gotovih jedi, ne smemo prezreti naslednjih podatkov:

Pri pripravi neke jedi za 4 osebe potrošimo določen čas in energijo. Ob izračunu časa in energije za pripravo enake jedi v 4-krat večji količini je pri izračunu povprečja na eno količino nastala precejšnja razlika. Tako smo si na primer pri pripravi večje količine jedi pripravili pri enem obroku povprečno 30 odst. do 70 odst. na času, ter 30 odst. do 50 odst. energije. Če k temu prihranku prištejemo še prihranek toplotne energije, je račun dovolj prepričljiv, da se odločimo tudi za zamrzovanje gotovih jedil. Strokovnjaki pa tudi praktiki trde, da je od gotovih jedil najbolj gospo-

darno zamrzovati v večji količinah mesne jedi in pečiva.

Pa tudi pri zamrzovanju mesnih jedi je potrebno premisliti, katere mesne jedi bomo zamrznili. Upoštevati moramo koliko časa in dela bo še treba, da bomo jed po odtajanju pripravili za uživanje. Če je poraba časa za odtajanje in dokončno pripravo že zelo blizu porabi časa za svežo pripravo enake jedi, je to dokaz, da se zamrzovanje takšne jedi ne izplača. Tako se na primer ne izplača zamrzovati že pečene zrezke, ker je kvaliteta sveže pripravljene zrezke boljša od kvalitete pečene, zamrznjene in odtajene. Zato je bolje zamrzovati surove zrezke ter jih na pol odtajene peči.

Gotove jedi, ki jih nameravamo zamrzovati, morajo biti pripravljene iz svežih živil najboljša kvalitete. Ne sme nas zavajati misel, da bomo slaba živila popravili, če jih bomo predelali v jedi in zamrznili. Različni dodatki dišav in začimb ne izboljšajo kvalitete. Glede uporabe maščob pri pripravi jedi za zamrzovanje so najprimernejše rastlinska mast, margarina, olivno olje ali surovo maslo iz sladke smetane. Svinjska mast, slanina, zaseka, različna semenska olja ter surovo maslo iz kisle smetane se ne obnesejo. Med ohlajanjem jedi, ki smo jo pripravili za zamrzovanje, večkrat premešamo, da se maščoba enakomerno porazdeli. Različne dodatke za zagostitev jedi, dodajamo šele pred uporabo, (smetana, jajčni rumenjaki, majoneza, francosko maslo ipd.).

Dišave in začimbe uporabljamo v zelo majhnih količinah. Na splošno velja pravilo, da jedi, ki jih nameravamo zamrzniti, začnimo oziroma odlašamo za približno 1/4 manj, kolikor živila za takojšnjo porabo. Odišavimo tudi lahko le jedi, ki jih nameravamo porabiti najkasneje v enem mesecu. Pri daljšem zamrzovanju močno ali normalno začinjenih jedi, dobe le-te oster priokus ali celo nekoliko grene. Jedi, ki jih kuhamo za zamrzovanje, kuhamo krajši čas, le 70 do 80 odst. normalnega časa kuhanja. Razliko v času mehanjanja, 15 do 20 odst. opravi proces zamrzovanja, ki živilo tudi mehča, ostanek 10 do 15 odst. pa opravi segrevanje pred uporabo.

Prihodnjic pa bom spregovorila o samem načinu shranjevanja gotovih jedi v konzervatorju in o konzerviranju kruha in sladic.

ELA KOVAČIČ

ZBIRKA ŽEPNIH ROMANOV LJUDSKA KNJIGA

V PROSTEM ČASU, NA POTOVANJIH, NA ODDIHU

čitajte knjige iz zbirke žepnih romanov »Ljudska knjiga«. Šest romanov za 40 N-din (broš.) ali za 60 N-din (vez.) dobite na obroke.

- 1 Alan Paton**
JOKAJ, LJUBLJENA DEŽELA
Roman, ki je dosegel tudi kot film izreden uspeh
- 2 Johan Knittel**
ABD-EL-KADER
Pisatelj romanov Vie Male, Terese Etienne in drugih ne potrebuje posebnega pripočila
- 3 Italo Calvino**
STEZA PAJKOVH MREŽ
Roman iz življenja italijanskih partizanov, polnega bojov in vsega hudega
- 4 William Faulkner**
ZLIKOVCI
To je zgodba prvega lastnika avtomobila na ameriškem jugu in njegovega nabritega šoferja
- 5 Angelos Doksas**
ČLOVEŠKA KRI
Zgodba se opira na štiri velike bitke med grško-turško vojno
- 6 Tarjei Vesaas**
NOČNA STRAŽA
To je roman najbolj reprezentativnega norveškega pisatelja

Vsak naročnik na zbirko žepnih romanov bo prejel s prvo knjigo srečko za

VELIKO NAGRADNO ŽREBANJE

PREŠERNOVA DRUŽBA

Izrebanih bo več kakor 10.000 dobitkov.

NAROČILNICA

Naročam se na knjižno zbirko Ljudska knjiga 1968. Naročnino 40 N-din za broš. — 60 N-din za vezane knjige (nezaželeno črtajte) bom plačal takoj ali največ v 4 obrokih na tek. rač. št. 501-8-18 Prešernova družba, Ljubljana, Pražakova ul. 1, p. p. 41/I. Naročilo velja do preklica.

Točen naslov

Podpis

RADGONČANI IN KULTURA

Najživahnejše v manjših krajih

Pravijo, da kulturno-prosvetna dejavnost amaterskih delavcev marsikje izumira. Prav o nasprotnem, o veliki prizadevnosti, pa govore podatki iz radgonske občine. Vrsto lepih prireditev in požrtvovalno delo amaterjev beležijo zlasti manjše vasi kot Črešnjevci, Zbigovci, Negova, Rožički vrh, Kapela in končno tudi sama Radgona, kjer med drugim deluje tudi menda še edini gasilski oktet na Slovenskem, ki ga sestavljajo sami delavci in zelo pridno nastopa. Sicer pa je delavec med amaterji tudi drugje največ, zlasti mlajših.

Predstave šestih dramskih družin v občini si je lani ogledalo nad 3.000 ljudi. Ugotavljajo pa, da takim skupinam ni na voljo dovolj primernih iger, ki bi na dovolj pristopen način obravnavale zlasti današjo stvarnost. V Radgoni, Apačah pri Vidmu so nastopala tudi poklicna gledališča, celo lutkovno gledališče iz Ljubljane. V Radgoni pa je gostoval tudi Slovenski oktet. Še več bi radi kvalitetnih prireditev organizirali v radgonski občini, kajti

ljudje si jih žele, a žal najbrž mnogo več ne bodo finančno zmogli.

Gornji Radgoni je mariborski muzej, NOB že pred leti odstopil muzejsko zbirko NOB, ki je tako pri domačinih kot tujcih vzbudila precejšnje zanimanje. V Radgoni pa si želijo tudi etnografsko zbirko, mnogi pa predlagajo, naj bi v poslopju muzeja NOB uredili tudi viničarski muzej, saj je prav območje radgonske in sosednjih

REPUBLIKA NAJ BI SAMOSTOJNO IN PO SAMOUPRAVNI POTI DOLOČALA IN GOSPODARILA S SREDSTVI ZA POKRIVANJE DRUŽBENIH POTREB

Zakaj bi o dejstvih molčali?

Ali se bo res lahko uveljavil družbeni dogovor za vrednotenje dela družbenih dejavnosti kot sestavni del prizadevanj za družbeno reformo v Sloveniji? Se bodo ob tem res lahko zaostrila in razreševala vprašanja kvalitete, usmeritve in obsega dela na teh področjih? Se bosta lahko uveljavila dohodkovni sistem in nagrajevanje delavcev tega področja skladno z uspehi dela? Bodo ob tem dobile nekatere kategorije delavcev s področja družbenih služb (na primer prosvetni delavci) pogoje, da postopno dohajajo s poprečnim osebnim dohodkom podobne strokovne strukture delavcev v gospodarstvu? Bodo lahko družbeno-politične skupnosti na vseh ravneh in druge samoupravne institucije realno programirale in planirale družbene dejavnosti no s potrebami in v okviru realnih materialnih možnosti?

To so vprašanja, ki si jih v teh prvih januarjskih dneh zastavljamo, pa čeprav je na svoji decembrski seji republiški odbor Sindikata delavcev družbenih dejavnosti do teh vprašanj zavzel jasna stališča. Toda to je bilo še pred samo razpravo o ekonomski politiki v letu 1968 v zvezni skupščini. Povsem upravičeno smo pričakovali, da bodo republike z novim letom dobile možnost samostojno in na samoupravni osnovi ugotavljati in zadovoljevati svoje potrebe po družbenih dejavnostih. Pričakovali smo odpravo zveznega limitiranja prispevne stopnje gospodarstva za splošno potrošnjo, proračune ter zdravstveno in varstveno zavarovanje. To bi med drugim za Slovenijo pomenilo, da bi končno enkrat lahko po zakoniti poti zbirali tudi sredstva za financiranje srednjega šolstva (v letu 1966 smo zbrali prostovoljnih prispevkov slovenskega gospodarstva v vrednosti 57,2 milijona N-din ali 62 odstotkov vseh sredstev za financiranje srednjega šolstva). Problem je znan in o njem ne kaže več izgubljati besed.

Zdaj pa smo se znašli pred tem, da je sicer formalno limitiranje stopnje prispevkov na osebne dohodke v zveznem merilu odpravljeno, a veljal naj bi jugoslovanski dogovor, da nobena izmed republik ne predloži višje stopnje od 26 (lani je bila stopnja zveznega limita 27).

OBSODBA POLITIČNO NEVZDRŽNIH TEŽENJ

Medtem ko so mnogi komentatorji v beograjskem tisku bili naklonjeni taki »zmagi« v zvezni skupščini, saj je s tem »obranjeno gospodarstvo« pritska potrošniškega dela družbe v republikah, in medtem ko je izvršni svet SR Srbije izjavil, da je stopnja 26 zanje primerna, je bila reakcija v SR Hrvatski in v naši republiki drugačna. Toda dokaj enaka.

Izvršni komite in predsedstvo CK ZK Slovenije sta na svoji seji dne 3. januarja zelo resno opozorila na politično nevzdržnost administrativno centralističnih teženj, ki so prisotne v razpravah o ekonomski politiki v letu 1968 in ki v bistvu naprej vzdržuje v preteklosti nastalo ločitev med tako imenovanima gospodarsko in negospodarsko sfero. Vztrajanje na enotni stopnji 26 za vsa država v bistvu pomeni zanikanje ustavnega načela, po katerem republike samostojno in po sa-

moupravni poti določajo in gospodarijo s sredstvi za pokrivanje družbenih potreb. Tako vztrajanje sproža politične probleme, nerazpoloženje ljudi, razdvajajo delavce po posameznih delovnih področjih, onemogoča družbene integracijske procese, hromi hitrejšo odpravljanje protislovij, ki se pojavljajo v družbenem razvoju in podobno. V komunikaciji izvršnega komiteja in predsedstva CK ZK Slovenije je poudarjena zahteva po hitrejšem prilagajanju družbenih služb nacionalnim potrebam v skladu z nienimi materialnimi možnostmi. In poudarjena je misel, da je po strukturi in obsegu skladen razvoj prosvete, znanosti, kulture in socialnega zavarovanja ter varstva eden izmed pogojev za pospešeno izvajanje družbene in gospodarske reforme.

Podobne misli najdemo tudi v stališčih nedavne seje izvršnega odbora in predsedstva republiške konference SZDL Slovenije in podobne misli tudi v intervjuju predsednice izvršnega sveta SR Hrvatske dr. Savke Dabčević, ki smo ga lahko prečitali v Delu.

OSTANIMO TOKRAT SAMO PRI ŠOLSTVU

ZAOSTAJANJE V OSEBNIH DOHODKIH: Statistično spremljanje gibanja osebnih dohodkov je bilo doslej vse premalo primerljivo. Če je bilo namreč poprečje osebnega dohodka vseh zaposlenih v Sloveniji lani 879 N-din, a učiteljev v osnovnih šolah 897 N-din, je to res težko primerjati. Približno tako kot jabolka in hruške, je ob priliki dejal nekdo, saj za prosvetarje vemo, da imajo vsaj srednjo oziroma višjo in visoko izobrazbo, za vse zaposlene v Sloveniji pa le to, da 65 odstotkov nima niti osnovne šole dokončane. Ne glede na tako neprimerljive podatke statistične službe pa vendarle lahko govorimo o očitnem velikem »zamušnjakstvu« poprečnih osebnih dohodkov šolnikov v Sloveniji in o dolgu družbe do tovrstnih delavcev. Govorimo o hipotekah družbe, je ob priliki nekdo dejal, a končno mora postati jasno, da so tudi osebni dohodki prosvetarjev neke vrste hipoteka slovenske družbe...

UDELEŽBA ŠOLSTVA V NARODNEM DOHODKU: Imamo pa na razpolago podatke, ki so mnogo bolj primerljivi in ki govorijo o tem, da bo po vsej verjetnosti zlasti šolstvo v Sloveniji moralo hitreje napredo-

vati. Na primer, delež šolstva v narodnem dohodku se je v Sloveniji v zadnjih letih gibal takole:

1962. leta —	4,8 %
1963. leta —	4,6 %
1964. leta —	4,8 %
1965. leta —	4,7 %
1966. leta —	4,3 %
1967. leta —	4,3 %

(predvideno)

Udeležba šolstva v narodnem dohodku v jugoslovanskem merilu pa je takšna:

1964. leta —	4,8 %
1965. leta —	4,6 %
1966. leta —	4,4 %
1967. leta —	5 %

(predvideno)

Mi z našimi 4,3 odstotki v lanskem letu smo torej pod jugoslovanskim poprečjem, kar pomeni, da so nekatere republike visoko iznad (Makedonija 6 odstotkov). Če je razumljivo, da manj razvite sredine dajejo zdaj večji odstotek narodnega dohodka za vzgojo in izobraževanje, pa nas tudi mednarodna praksa opozarja na to, da dajejo v svetu najvišji odstotek narodnega dohodka za šolstvo ravno najbolj razvite dežele. Še pravi tam, kjer je šolstvo že bolj razvito, dajejo več, saj to razvito šolstvo več stane. Verjetno tudi pri nas v Sloveniji ne more biti drugače. Če razvitejšo šolstvo družba potrebuje, ga mora vzdrževati.

POTROŠNJA ŠOLSTVA V SLOVENIJI 1967. LETA: Lanska udeležba šolstva v narodnem dohodku, ki je po odstotku enaka predlanski, kaže da je tendenca padanja ustaljena. V številkah pa isti odstotek lani vendarle pomeni 20 milijonov N-din porasta nasproti predlanskemu letu. Saj smo v letu 1966 porabili 610 milijonov N-din v letu 1967 pa 630 milijonov novih dinarjev. Absolutno so se sredstva torej povečala za 3,1 odstotka. Kje in koliko se je čutilo to povečanje? Za 11 odstotkov so se povečala sredstva za osebne dohodke in funkcionalne izdatke. Na področju znanstveno raziskovalnega dela je bilo povečanje najvišje, za 42 odstotkov. Pri prosvetno pedagoški službi je bilo povečanje za 25 odstotkov. Toda pri štipendijah, šolski prehrani in prevozih šolarjev beležimo v minulem letu upad na 73 odstotkov.

KAKŠNA JE BILA DRUŽBENA ORIENTACIJA PRI PLANIRANJU? Čeprav je seveda startna osnova šolstva v posameznih republikah različna, pa so značilni tudi podatki o tem, kolikšna sredstva so planirale republike za šolstvo v minulem letu, se pravi, kakšna je bila njihova družbena orientacija. Po zveznih podatkih je najvišje povišanje planirala:

Bosna in Hercegovina	27,5 %
Črna gora	20,4 %
Hrvaška	22,3 %
Makedonija	18,7 %
Srbija	12,9 %
Slovenija	10,3 %

IN KAKŠNA JE BILA REALIZACIJA? Po podatkih zveznega sveta za izobraževanje in

kulturo so se izdatki za redno dejavnost šolstva v letu 1967 v odnosu na leto 1966 v vsej državi povečali za 23,4 odstotka, v SR Sloveniji pa za 14,5 odstotka. V prvi polovici leta 1967 so se vsi izdatki za šolstvo iz rednih virov v Jugoslaviji povečali v odnosu na leto popre za 20 odstotkov, v SR Sloveniji pa samo za 3,5 odstotka. Če pa k temu prištejemo še sredstva, zbrana od slovenskega gospodarstva za financiranje srednjega šolstva, bi znašal porast okrog 8 odstotkov.

Teh nekaj podatkov o tem, kako »počasni hitimo« v slovenskem šolstvu, je prav gotovo tudi neke vrste dejstvo, zaradi katerega ni mogoče več pristajati na zvezni okvir prispevnih stopenj za splošno potrošnjo. V različnih strukturalnih in ekonomskih pogojih je gotovo nujno, da ima tudi šolstvo v svoji sredini lasten tempo. Kakšen naj bi bil ta tempo, to pa je očitno odvisno od možnosti republik, da lahko same in po samoupravni poti ugotavljajo in zadovoljujejo svoje potrebe. V Sloveniji vemo, da samo za srednje šolstvo v letošnjem letu potrebujemo dodatnih 87 milijonov N-din!

SONJA GASPERŠIČ

Dolgčas v Trbovljah

V zadnjem času je mogoče v Trbovljah večkrat slišati mnenje, da je tako kulturnih kot zabavnih prireditev premalo, oziroma zopet, da jih je dovolj, da pa so časovno neusklajene ali pa slabo propagirane.

V okviru abonmaja, ki ga je razpisal občinski svet ZKPO, se bo vsak mesec vrstila povprečno le ena prireditev, gostovanja pa so le priložnostna. Dolgčas je zlasti v sobotah, zato odhajajo Trbovličani na prireditev v Zagorje ob Savi, Litijo, Laško, Celje in Ljubljano. Vse lepo in prav, toda v Trbovljah ni potrebno, da je dolgčas, saj je prostora za različne prirediteve več kot dovolj. Delavski dom, dom Partizana, dom v Zasavju, dom Svobode II in še nekateri drugi društveni prostori so premalo izkoriščeni. Za vzdrževanje vseh teh prostorov pa gre iz občinskega proračuna precej denarja. Če bi bilo v vseh teh prostorih več prireditev, bi gotovo tudi za vzdrževanje teh prostorov bila potrebna manjša dotacija iz proračuna, oziroma bi več tega denarja lahko namenili kulturnim dejavnostim.

Svet za prosveto in kulturo si je prizadeval osnovati organ, ki bi usklajeval kulturno-prosvetno in zabavno življenje občanov, pa mu to ni uspelo. Večje sodelovanje na tem področju pa bi gotovo lahko odpravilo situacije, ko je v dvoranah več nastopajočih kot gledalcev. Predlazuje tudi mnenje, da bi v tem pogledu tudi morali bolj sodelovati z Zagorjem ob Savi, kjer imajo v delavskem domu redne prireditev in te so dobro obiskane. Predlagali so tudi, naj bi delavski dom v Trbovljah dobil človeka, ki bi se ukvarjal z organizacijo prireditev v domu. Zaradi boljše repertoarne politike predlagajo nekateri tudi, naj bi v Trbovljah proučili možnost ustanovitve enega samega kinematografa.

MARIJAN LIPOVSEK

USTANOVLJENA LETA 1915

KERAMIČNA INDUSTRIJA LIBOJE — CELJE

- GOSPODINJSKA IN DEKORATIVNA KERAMIKA
- GRAFITNI LONCI
- OPEČNI IZDELKI

TONE ŠTEFANEČ

PROSTI STREL

Zimsko spanje

Tuji turisti, ki potujejo skozi naše kraje, se počisto čudijo našemu naglemu razvoju zimsko-športnih objektov. Veliko stvari namreč kaže na to, da so na primer v zadnjih letih zgradili toliko smučarskih vlečnic, da danes preprosto ne vemo kam z njimi.

Tako sodijo tuji turisti in se čudijo.

Naši smučarji, ki menijo seveda predvsem drugače, od nepoučenih gostov, pa se čudijo še dvakrat bolj. Dobro namreč vedo, da imamo v Sloveniji na splošno še vedno precej manj športnih objektov, kot bi jih potrebovali — da o žičnicah niti ne govorimo! Vsi, tudi tisti, ki smučarskega športa še povohati nečejo, namreč vedo povedati, da imamo danes pri nas še vedno vsaj trikrat premalo smučarskih vlečnic, da bi lahko zadostili potrebam več kot 100.000 smučarjev.

Cemu se torej čudijo tuji in naši turisti? Pojdite malo na naša smučišča, kjer imamo smučišča, kjer imamo vlečnice, pa boste videli!

Minulo soboto sem bil na primer v Logatcu, kjer imajo zelo lepa smučišča, pa tudi nova vlečnica je tu. Skoraj istočasno z menoj so prišli v Logatec tudi številni smučarji iz Ljubljane, še več pa iz sosednje Italije.

Toda..., vsi skupaj smo se morali počisto obrisati pod nosom. Nič ni bilo s smučanjem. Logaški turistični delavci so svoji žičnici očitno namenili počitek.

No, vsekakor ob nepravem času. Ali pa so se morali v Logatcu nenadoma skesati, da so zgradili smučarske vlečnice in se danes navdušujejo že za kak drug šport.

Prosim, prosim! Samo potlej to glasno povejte, turistični delavci v Logatcu, in po možnosti še to zimno sнемite tablo na glavni cesti, ki vabi smučarje na vašo žičnico!

Organizatorji in pol!

Ni bil kar tako imenovan naš Franc Škerlj za kolektarja leta. V minuli sezoni je zmagal na dirki po Jugoslaviji, na tekmi »Alpe-Adria«, dosegel je zavidljivo 4. mesto na tekmi v Maroku itd. itd.

Za prvo mesto na dirki po Jugoslaviji je dobil odlični športnik Taunus 12 M, ki so ga prejeli organizatorji dirke po Jugoslaviji v dar.

Malce nenavadno se sliši, toda Škerlj se do danes ni prejel svoje nagrade. Za avtomobil bi moral namreč plačati 1.349.175 S-din carinskih stroškov. Temu se je Franc uprl. Pravi, da zato, ker avto ni več nov — na števcu ima namreč že več kot 2.000 km — in drugič, ker po njegovem ni dolžan plačati carine.

Prav je imel! Seveda so drugih misli užaljeni organizatorji dirke, ki so prijaviteli »nediscipliniranega« športnika disciplinskemu sodišču Kolesarske zveze Jugoslavije. Kaj mislijo s tem doseči, še ne moremo danes zapisati, ker ne vemo.

No, verjetno ne vedo tudi tisti, ki Škerlju vsiljujejo rabljen avto in z njim štiristo tisoč starih dinarjev stroškov.

In to za nagrado! Pamet v roke, dragi prijatelji, in z njo vred po možnosti tudi knjigo o lepem vedenju!

ZIMA NA KOMNI

PREVEČ KORAJŽNI FUNKCIONARJI

Pri nas tudi v hokeju na ledu ne moremo brez afer, kot je to v nogometu že ustaljena praksa. Te dni je bil namreč ves jugoslovanski, še posebej pa slovenski športni tisk poln nasprotujočih si izjav okrog odgovori Juga, Beravska, Romana Smoleja in Romana Hitija, da bi kot vojniki nastopili za sicer matični klub Jesenice na mednarodni hokejski tekmi proti celovškemu KAC, v okviru pokala prvakov evropskih držav.

Epilog omenjeni odgovori, ko štirje mladi hokejisti Jesenice, ki trenutno služijo vojaški rok, niso hoteli nastopiti, ker jim predsednik Hokejskega kluba Jesenice ni obljubil izpisnic, je znan: **PET LET PREPOVEDI IGRANJA ZA MATIČNI KLUB!**

Ne bi se danes tudi mi preveč nadrobno spuščali v omenjene dogodke, ki so tako rekoč že za nami. Radji pa bi opozorili le na dejstva, ki ne mečejo slabe luči samo na razmere v našem hokejskem športu, ampak tudi na ves jeseniški šport in na mesto samo. Kajti prav ne-

kateri športni delavci hokejskega kluba, in tudi športnega društva Jesenice, so ponovno zagrnali vik in krik, češ da za vsemj temi dogodki stojijo ljudje z »družbenimi milijoni«, ali na kratko povedano, da za vsem skupaj stoji ljubljanska

Olimpija, večni tekmelec Jesenice v hokeju na ledu.

Vendar, da se ne bi napak razumeli: tudi Olimpije ne mislimo zagovarjati.

Le sprašujemo se: kje so vzeli športni delavci, tako v hokejskem klubu kot v športnem društvu Jesenice, korajžo za tako kategorično trditev, da je vsemu temu kriva samo ljubljanska Olimpija?! Pravzaprav, krivi naj bi bili njeni, prav tako ali še bolj prizadevni športni delavci...

In, ali so se ob vsem tem jeseniški športni delavci obrnili vase in najprej pomešili pred svojim pragom? Zakaj so na primer lani iz svojih vrst spustili odličnega hokejista Vilkija Tišlerja in morda še katerega, ki bi rad igral pod Mežaklo? Pa še: nihče ni Jeseničanom niti očital, kaj šele, da bi jih kaznoval, ko so zmeraj hoteli imeti glavno besedo, ko je šlo za državno reprezentanco. Niti tedaj se ni nihče razburjal, ko so si Jeseničani v tekmovalni za alpski pokal nadeli enostavno ime: **DRŽAVNA REPREZENTANCA...**

Verjetno se zavoljo tega res ni vanje nihče obregnil. Stehni izmed nas želi namreč odličnim jeseniškim športnikom samo najboljše. Tako kadar igrajo na ledu pod Mežaklo in zastopajo barve domačega kluba, kot takrat, ko nastopajo v tujini in zastopajo svojo domovino.

Hokejski in drugi športni delavci pa prav zdej, ko so pred durmi zimskih olimpijske igre v Grenoblu, vsega tega nočejo razumeti. Kaže, da želijo s svojimi ligaškimi strastmi zatreči nekateri še tisto, kar je dobroga v naši državni reprezentanci. Ali ne bi bilo lepo, če bi prav Jeseničani, ki se na hokej na ledu, kot pravimo, najboljše spoznajo, usmerili vse svoje sile prav v pripravo naše državne reprezentance za bližnjo olimpiado? Kajti, jugoslovanski hokejski šport ima prav letos, v olimpijskem letu, odlične možnosti, da se še bolje uveljavi v mednarodni areni.

Znano je namreč, da so Poljakji odpovedali udeležbo v A skupini. Zavoljo tega se nam Jugoslovanom, še bolj pa Jeseničanom, nudi izredna prilžnost. Mimogrede povedano: razen dveh, treh, so vsi igralci državne reprezentance z Jesenice. Torej obstajajo precejšnje možnosti, da v kvalifikacijah premagajo naši hokejisti Fince in prvič v zgodovini hokeja na ledu tekmujejo v A skupini na olimpijskih igrah.

To ne bi bilo le priznanje za naš šport. Uresničile bi se naše dolgoletne sanje, bili bi ponosni na naše fantje izpod Mežakle.

Fince pa, kot vemo, niso nerešljiva uganka!

Prej so za sedaj nerešljiva uganka neurjeni odnosi tako znotraj hokejskega kluba Jesenice, kot tudi v celotni hokejski organizaciji pri nas.

M. ŽIVKOVIČ

SPET »KONSTRUKTOR« IN »TAM«

V Mariboru je bilo pred dnevi končano sindikalno tekmovanje za nogometni pokal Jugoslavije, na katerem so v prvih kolih sodelovale sindikalne ekipe: TAM, Metalne, Konstruktorja, ELKO, CPMT, APM, Karoserista in MTT.

Največ uspeha na tem množičnem tekmovalstvu so imele ekipe TAM in Konstruktorja.

Rezultati prvega, drugega in tretjega kola: Karoserist : Svati 5:3; ELKO : APM 3:1; MTT : Konstruktor 0:4; CPMT : TAM 0:3; Livarna : Metalna 10:9; Konstruktor : Karoserist 4:3; TAM : ELKO 2:1; TAM : Livarna 3:0.

VEČ KOT 300 TEKMOVALCEV

Kolektiv LTH Skofja Loka slovi v svoji občini kot delovna organizacija, ki ima veliko smisla za rekreacijo in športna tekmovanja, saj ima v svojih vrstah številne aktivne športnike. O tem pričajo lepa priznanja, pokali in plakete, ki jih kolektiv hrani v svojih vitrinah.

Da se ne bi izneverili tej lepi tradiciji, je športna komisija pri sindikalni podružnici LTH organizirala minulo jesen masovno interno športno tekmovanje. Pravzaprav lahko rečemo, da je tekmovanje, ki še vedno traja — tekmovanje med enotami. Cilj organizatorja je, da se vključi v vrste športnikov kar največ delavcev. Vsi se namreč dobro zavedajo, da je delovni uspeh odvisen v precejšnji meri tudi od telesnih zmogljivosti.

Tekmovalje se odvija v naslednjih športnih panogah: malem nogometu, streljanju z zračno puško, namiznem tenisu, kegljanju, šahu in smučanju.

Do sedaj je končano tekmovanje v malem nogometu, kegljanju in namiznem tenisu. Tekmovalje v streljanju z zračno puško je v teku. Smučanje pa bo na programu ta-

krat, ko bodo to dopuščale snežne razmere, predvidoma v februarju ali marcu.

Vsa tekmovanja potekajo v prijetnem vzdušju. Dosej se jih je udeležilo že 150 članov kolektiva. V nadaljnjih tekmovanjih pa bo sodelovalo, sodeč po prijavah, še nadaljnjih 150 tekmovalcev. Skupaj bo torej tekmovalo najmanj 300 članov delovne organizacije LTH, kar je za 800-članski kolektiv vsekakor lepa številka.

Zo dosedanjih rezultatih je najboljša delovna enota orodjarna, saj je v tej enoti zaposlenih največ mladih delavcev. S tem pa seveda ni rečeno, da bo ta delovna enota tudi po končanem tekmovalstvu še vedno najboljša. Tudi ostale delovne enote si namreč resno prizadevajo, da bi osvojile kar največje število točk.

V. Medved

SREČANJE BO POSTALO TRADICIONALNO

Za praznik naše armade, ob 30-letnici Titovega vodstva in 50. obletnici oktobrskere revolucije je bilo v Krškem srečanje občinskih ekip iz Brežic, Sevnice, garnizona JLA iz Cerkelj in domačinov. Tekmovalj so v streljanju, kegljanju in šahu.

Predstavniki nastopajočih ekip so se domenili, da bodo tovrstna srečanja postala tradicionalna. S tem želijo okrepite medsebojno sodelovanje in spoznavanje z mladimi vojniki, s katerim do sedaj spodnje Posavske občine niso imele veliko športnih stikov.

Rezultati: streljanje: Krško 402 kroga, (od 500 možnih), Brežice 395, Sevnica 390 in JLA 370.

Kegljanje: JLA 692, Sevnica 661, Krško 626 in Brežice 608; šah: Krško 13,5, JLA 8,5 in Brežice 8 točk. Sevnica ni nastopila.

Pavk

KRATKO IN JEDRNATO

6. januarja je bilo v Lencovem na Gorenjskem v okviru tekmovalja »Po poteh partizanske Jelovice« veliko tekmovanje učencev

gorenjskih osnovnih šol v teku in veleslalomu. Nastopilo je 236 šolarjev.

V teku pri učencih je zmagal Franci Tajnikar iz Zirovnice, pri učenkah pa Mojstrancanka Dragica Smid. V veleslalomu je bil prvi Tržičan Jože Meglič, pri učenkah pa domačinka Barbka Pikon.

Te dni je izšla v Ljubljani nova slovenska športna revija »Gimnastika«, ki jo izdaja Gimnastična zveza Slovenije. Revija, ki prinaša mimo uvodnika Franceta Kutina, predsednika Gimnastične zveze Slovenije, še vrsto drugih problemskih člankov, reportaž in razgovorov z znanimi jugoslovanskimi športniki, je prava pozivitev v sicer skopem slovenskem športnem tisku.

Razveseljivo je tudi to, da so se med avtorji prvih zapisov v reviji pojavili znani slovenski športniki, državni reprezentanti, med njimi Miroslav Cerar, Avgust Küssel in strokovnjaki na področju gimnastike, kot je Boris Gregorka. Marjan Jemec, trener in stalni sodelavec Gimnastične zveze Slovenije pa je v reviji objavil med drugim tudi dva zanimiva članka o SLOVENSKI GIMNASTIKI V LETU 1967, mimo tega pa je predstavil tudi vse tekmovalce, ki so nas v minulem letu zastopali na medna-

Nova slovenska športna revija »GIMNASTIKA«

rodnih tekmovaljih. Med zanimivimi prispevki naj omenimo še članek Danila Domajnka, v katerem piše o pripravah na svetovno prvenstvo v gimnastiki, ki bo leta 1970 v Ljubljani.

Ze zdaj bi opozorili, da bo naslednja številka »Gimnastike« izšla 1. februarja. Na straneh revije bodo spet spregovorili državni reprezentanti in pa tudi naši veterani gimnastike, ki so nas zastopali na domačih in tujih tekmovaljih pred vojno in takoj po vojni. »Gimnastika« bo z naslednjo številko objavila tudi novo rubriko OLIMPIADA 1968 V MEHIKI. Skozi vrstice te rubrike boste, dragi bralci, seznanjeni, kako se naši reprezentanti z Miroslavom Cerarijem, Janezom Brodnikom in Marlenko Kovac na čelu pripravljajo na olimpijske igre v Mehiki in pa seveda, kako se na olimpiado pripravljajo tekmovalci iz tujih dežel, zlasti Japonske, tekmovalci iz Sovjetske zveze, CSSR, Italije itd.

Ob tej prilžnosti naj dodamo še to, da je prva številka nove slovenske športne revije »Gimnastika« zavoljo omejenih naklade že pošla. Ustvarjalci revije, med njimi tudi znani slovenski novinarji, pa se bodo potrudili, da bo naslednja številka izšla v povečanji nakladi in jo bo mogoče kupiti tudi v vseh kioskih. Če pa kdo želi, jo lahko naroči na naslov: Gimnastična zveza Slovenije, Ljubljana, dvorana Tivoli. Za komaj 9 novih dinarjev boste letos prejeli 6 obširnih števil »Gimnastike«.

M. ŽIVKOVIČ

floïd

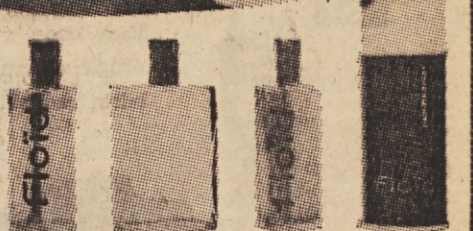
vodica pred britjem, vodica po britju, kolonjska voda

Floïd

oživlja in neguje kožo,

kompletna serija za urejenega, negovanega moža

DRUŽINSKO KOLESJE BO ZAŠKRIPALO

Misel na spremenjeni delovni čas je marsikateri zaposleni materi zagrenila Silvestrovo. Ustaljeni družinski red v prehrani in v varstvu otrok se ruši, toda kakšen naj bo novi, da družine ne bo prizadel in prikrajšal? Na vprašanje res ni lahko odgovoriti, čeprav pojdejo gostinci družinam zelo na roke

POMISLEKI ŠUMIJEVE ALENKE

Šumijeva Alenka, analitičarka iz ljubljanskega Zavoda za analize in cene, je kot gospodinja in mati s posebnim zanimanjem zbirala podatke o ljudeh, ki jih bo zajel novi delovni čas.

»Osebnost sem prepričana,« mi je rekla potem, ko mi je postregla z zanimivimi zbirnimi številkami, »da bo v družinah zelo zaškripalo. Prehrana... otroci... Naj večno jemo enolončnice? Naj svoja dva sinova pošiljam v gostilno, da se navadita piti? Vse matere v našem zavodu smo zoper spremenjen delovni čas.«

Prepričana sem, da ima še mnogo zaposlenih žena tudi v drugih upravnih in industrijskih središčih podobne pomisleke ali pa še hujše. Starejši sin Šumijeve Alenke je namreč na univerzi, mlajši pa v gimnaziji, tako da sta že oba prerasla varstvene ustanove.

V imenu teh zaskrbljenih žena sem poskušala zvedeti, ali je njihov pesimizem upravičen ali ne. Zal, na marsikatero vprašanje, zastavljeno v zvezi z otroki, nisem dobila pomirjajočega odgovora.

S PREHRANO NE BO VEČJIH TEŽAV

Po podatkih Zavoda za analize in cene je bilo v Ljubljani od lanskega januarja do septembra zaposlenih 108.278 ljudi (novejšega podatka nimajo), od tega 24.150 v negospodarskih dejavnostih. Ker v šolstvu, zdravstvu in najbrž tudi v večini kulturnih ustanov še ne bo kmalu spremenjen delovni čas, se vprašanje prehrane in otroškega varstva zastruje predvsem pri 8000 delavcih (ki pa niso vsi poročeni, niti nimajo vsi otrok) v negospodarskih dejavnostih in pri administrativnih delavcih in strokovnjaki v gospodarstvu. Po vsej verjetnosti pa bodo gospodarske organizacije postopoma uveljavile spremembo, skladno s tem pa se bo postopoma večal tudi njihov pritisk na obrate družbene prehrane in na vzgojno-varstvene ustanove.

Poglejmo zdaj zmogljivosti ljubljanskih obratov družbene

osem tisoč delavcev: obrat razpolaga s termalno posodo in s prevoznim parkom. Obrok stane 160 dinarjev.

Triglav bi lahko dnevno kuhal še tisoč toplih malic. Jedilnik, ki ga podjetje dostavi za ves mesec naprej, je bogat, saj imajo delovni kolektivi na izbiro 4 jedi. Od zelenjavnih enolončnic za 150 din. do skromnih kosil, npr. golaža s krompirjem, krvavic s kislim zeljem ali srb-

nove na območju Ljubljane ne morejo sprejeti več kot 7 odstotkov otrok do 14. leta starosti... Kdo bo varoval in hranil druge otroke? Na vprašanje nisem dobila zadovoljivega odgovora.

Načelnik za plan in analize v skupščini Ljubljana-Siška mi je dejal:

»Otroški vrtci na našem območju so 30 do 40-odstotno preobremenjeni, novih pa ne bo

kaže prezreti: četudi bi našli prostor za te šolarje, kdo bo plačeval varstvo? Ponekod stane 6 do 8 tisoč starih dinarjev, hrana deset... Če ima zaposlena družina dva šoloobvezna otroka, bi dala mesečno za oba več kot 30 tisoč starih dinarjev. Socialno šibkim bi morala pomagati občina, naš proračun pa bo obremenilo še dodatno varstvo v otroških vrtcih... Otroci delavskih otrok bodo še vedno prihajali ob šestih zjutraj in odhajali po drugi uri, veliko pa jih pojde šole okoli šestih zvečer domov. Morali bomo zaposlitve nove vzgojiteljice za dvoizmensko varstvo in jih plačevati...«

V občinski skupščini Ljubljana-Center so ravno tako skeptični glede varstva in prehrane otrok, ki jih vzgojni zavodi zaradi premajhnih zmogljivosti ne bodo mogli sprejeti.

Občinska skupščina Ljubljana-Moste pa se očitno še ni kaj prida ukvarjala s temi vprašanji, sodeč po lakoničnem odgovoru, dobljenem v analitičnem oddelku:

»Ne vemo, koliko občanov bo delalo po novem.«

Vsako nadaljnje spraševanje bi bilo torej odveč...

SLABA TOLAŽBA

Preveč sem že brala o slabih posledicah neurejenega varstva otrok, da bi po teh neuspešnih

imajo nedorasle otroke, opravičuje tudi podatek, dobljen na taistem sekretariatu: šele 1979. leta bi naše šole omogočile celodnevno varstvo vsem šolarjem, če bi letno zgradili po 50 tisoč kvadratnih metrov(!?) šolskega prostora...

Na srečo spremenjeni delovni čas ne bo prizadel vseh družin, ne ogrozil vseh otrok. Dammoklov meč visi predvsem nad industrijskimi in upravnimi središči, kjer pa staršev ni mogoče potolažiti z napovedjo, da bo republika zbrala samo letes 4 milijarde sredstev za vzgojno-varstvene ustanove, ki jih je mogoče obogatiti še s sredstvi delovnih organizacij in s samoprispevkom občanov. Starše skrbi vse tisto, kar je in čes med tem, kar je in kar bo...

MARIOLA KOBAL

PRIHODNIJC: POMOČ ZAPOSLENI ŽENI

Kdor zdravje ljubi, ne pije veliko. Če pa pije, pije Hermeliko!

Podatki za razmišljanje

V negospodarskih dejavnostih na področju Ljubljane je bilo v lanskem septembru od 24.150 zaposlenih 61 % žensk.

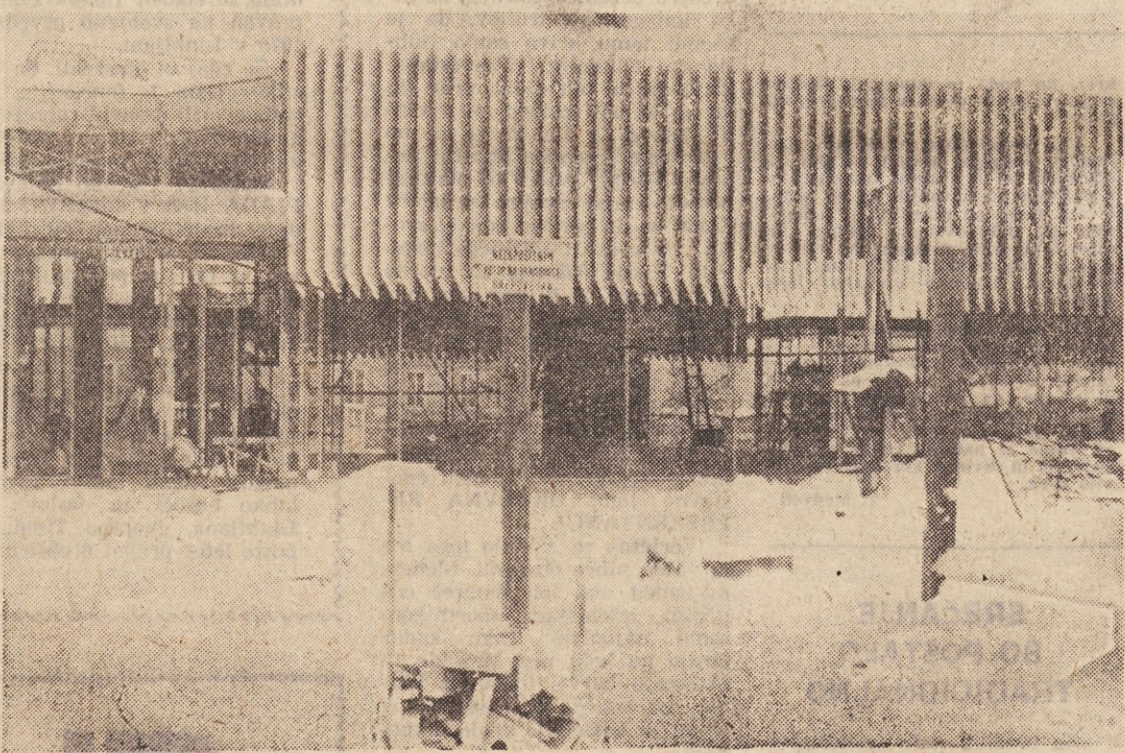
Ali se zaposlena žena lahko posveti zgolj gospodinjstvu, če znaša povprečni osebnih dohodek v ljubljanskem gospodarstvu 100.000 starih dinarjev in v drugih dejavnostih 114.000 (podatek iz lanskega septembra)?

Kdo bo varoval otroke, če so šolski in otroški vrtci že prepolni, novih pa še ne urejamo?

skega pasulja s svinino za 250 starih dinarjev. Količine posameznih obrokov v okviru jedilnika lahko podjetja en dan poprej sporočijo...

Emona ima že domala v celoti izkoriščene zmogljivosti kuhinje, vendar bi nekaj sto enolončnic še lahko pripravljala,

mogoče na hitro urediti. Ravno tako ne šolskega varstva, saj je domala v vseh šolah dvoizmenski pouk. Učilnice so torej vedno zasedene. Opoldanske malice bi šolarjem že razdelili, kje naj bi bili otroci poprej in za tem, pa ne vem. Po mojem pa je še drug problem, ki ga ne

Novi razstajni paviljon, ki so mu Ljubljanci že nadelili ime »Harmonika«. V tem paviljonu bodo letos razstavljeni izdelki konfekcije in trikotaže. (Foto služba DE)

če spremeni organizacijo dela. Ze teh nekaj podatkov kaže, da z opoldansko malico ne bo hujših težav, zlasti če upoštevamo, da imamo poleg teh javnih kuhinj še tovarniške restavracije in da se bodo spremenile prehranske navade vseh družin in vseh samcev, ki bodo popoldne zaposleni. Gostinci celo računajo, da bodo poslej prodali manj kosil. Po obilnem zajtrku, za katerega bo pred začetkom dela dovolj časa, opoldanski obrok ne bo več tako obilen, pač pa bo važnejša večerja. Toda najbrž doma... Kakor je na Angleškem, kjer delajo ves dan.

NAŠI LJUBI OTROCI

Kako pa bo z otroki zaposlenih staršev? Vzgojno-varstvene usta-

poizvedbah vrgla puško v koruzo. Obrnila sem se še na Republiški sekretariat za prosveto in kulturo oziroma direktno na sekretarja Toma Martelanca in dobila sledečo nič kaj spodbudno izjavo: »Vzgojni učni zavodi se morajo prilagoditi spremenjenemu delovnemu času, to je jasno. Posebna komisija, v kateri so naši strokovnjaki in strokovnjaki iz drugih institucij, že pripravljajo šolski koledar za petdnevni pouk, da bodo otroci ravno tako kot starši ob sobotah prosti, druga komisija pa bo proučila pogoje za podaljšano bivanje otrok v šoli in za celodnevni program dela in življenja v šoli, vključno prehrano.« Zaskrbljenost staršev, ki

PORTRETI IN SREČANJA

Končno sem optimist. Narčne za novi vrtec Kolezijani imamo, strokovnjaki, ki so jih videli, so jih vsi pohvalili, lokacija je odobrena, sredstva za gradnjo so na vidiku: otroci iz Kolezije se bodo morda že kmalu lahko vselili v nove prostore v Kolezijski ulici, se je veselila Mira Simon, ravnateljica Vzgojno-varstvenega zavoda Kolezija na Viču v Ljubljani, ko sva se oni dan pogovarjala ob limonadi.

Ko sva z Miro Simonovo govorila letos spomladi, je bila še velik pesimist. Takrat ni bilo prav nobenih izgledov, da bi v nekaj naslednjih letih Kolezijanci lahko zbrali sredstva za gradnjo otroškega vrta.

»Medtem pa je izšla vrsta novih zakonov,« pripoveduje sedaj Simonova. »Na skupščini je javne skupnosti preselila otroke iz barake v neko prazno enosobno stanovanje, veliko 37 m², potem pa smo očistili in preuredili vrtec v »Sibiriji«. Socialni položaj družin v Sibiriji je težak, zato so tudi Ljubljanci nadelili temu predelu takšno ime — Sibirija. Toda prav otroci iz neurejenih družin najbolj potrebujejo otroško varstvo!«

In kako je sedaj? »Varstvena ustanova deluje v treh prostorih: v Sibiriji, v majhnem enosobnem stanovanju, kamor smo začasno preselili otroke iz barake, in v osnovni šoli Bičevje. Nobeden od teh treh prostorov pa ni primeren za otroško varstvo. Inšpekcija priznava te prostore samo kot začasno rešitev. Odkar sem v Koleziji, že improviziramo. Veliko denarja smo dali samo za preurejanje.

V vrtcu ob limonadi

Cas bi že bil, da z novogradnjo presekamo ta gordijski voz. Kakšen bi naj bil novi vrtec v Koleziji? »Zadostil bi vsem strokovnim zahtevam in kar je najvažnejše: gradnja bi ne bila predraga! Načrtovalci Splošnega gradbenega podjetja Skofja loka so se tudi tokrat res izkazali.«

Ali je vprašanje otroškega vrta v Koleziji res tako težko, sem vprašal.

»Da,« mi je odvrnila. »Ko sem pred štirimi leti prišla v Kolezijo, je bila to moja prva redna zaposlitev. Na Filozofski fakulteti sem diplomirala iz pedagogike, nekaj let prej pa sem že končala srednjo vzgojiteljsko šolo. Rada delam z otroki. V Koleziji sem se morala najprej spoprijeti s problemi. Dvajset otrok je bilo v vrtcu, ki je gostoval v neki baraki. Prostori so bili vse prej kot primerni za vrtec, kjer žive in se igrajo otroci. Drugi oddelek vrta pa je bil v »Sibiriji«. Petinštrideset otrok je bilo v varstvu v preurejeni enodružinski hiši, ki pa je bila zelo zanemarjena. Najprej sem ob pomoči družbene in političnih organizacij in kra-

ZELO ZAŽELENO, DARILLO osebna tehnična NEVA izdelek tovarne »LIBELA« Celje

Garancija eno leto

prehrane: Ljudska kuhinja pripravljala dnevno 150 do 200 enolončnic, lahko bi jih pa tisoč; topli obrok stane od 130 do 170 dinarjev, odvisno od kakovosti; jedilnik dostavi za 14 dni naprej, na izbiro pa so že zdaj dve ali tri jedi.

Družbena prehrana Bežigrad razvažala dnevno tri tisoč toplih malic, nahranila pa bi lahko

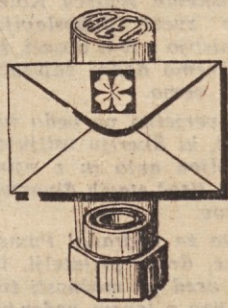
vego 100 odstotno varnost vašega vozila

avto alarmna naprava

boljše se je zavarovati kot obžalovati

AVTOELEKTRO TOLMIN je dobil letos jugoslovanskega oskarja za plastično embalažo svojih vžigalnih svečk

Vsaka kupec vžigalne svečke je lahko nagrajen dvakrat. Prvič s kvaliteto svečke, ki je trenutno med najboljšimi na svetu, in drugič, če vrne plastično embalažo podjetju AET. Za štiri poslane plastične embalaže ste lahko izžrebani za dobiček — avtomobilski radijski sprejemnik, za eno vrnjeno plastično embalažo pa lahko prejmete denarno nagrado v višini 100 N-dinarjev.

Gradivo III. občnega zboru Sindikata delavcev kmetijstva, živilske in tobačne industrije Slovenije

Na III. občnem zboru sindikata delavcev kmetijstva, živilske in tobačne industrije Slovenije, ki je bil 19. decembra 1967. leta v Ljubljani, je Julij Planinc, predsednik republiškega odbora sindikata v uvodu k referatu in razpravi poudaril naslednje:

V štiriletnem obdobju od II. občnega zboru sindikata se je dvijalo delo našega sindikata v burnem gospodarskem in družbenem razvoju. S sprejetjem nove ustave SFRJ so bili okrepljeni temelji samoupravljanja, zlasti v proizvodnih gospodarskih organizacijah. Delavec-proizvajalec je dobil še več možnosti, da neposredno odloča o gospodarjenju in urejanju medsebojnih odnosov. Izhajajoč iz teh osnovnih temeljev in sklepov, sprejetih na II. občnem zboru, je republiški odbor našega sindikata usmerjal delo v minulih štirih letih.

Posebno so vplivali na delo in aktivnost republiškega odbora pomembni družbeno-ekonomski dogodki v naši domovini. Navedem naj le nekaj najvažnejših:

● Z novim statutom sindikata delavcev kmetijstva, živilske in tobačne industrije, sprejetim na II. kongresu, je bila izoblikovana osnova za nadaljnjo organizacijsko-politično izgradnjo in razvoj našega sindikata;

● V. kongres ZSJ je opozoril na spremembe in neskladnosti, ki so nastale v našem gospodarskem sistemu spričo velikih razlik med posameznimi panogami

PROLETARCI VSEH DEŽEL, ZDRUŽITE SE!

DE DELAVSKA ENOTNOST

Posebna izdaja za RO sindikata delavcev kmetijstva, živilske in tobačne industrije Slovenije

glede pogojev gospodarjenja in ustvarjanja dohodka;

● VIII. kongres ZKJ se je odločno zavzel za nadaljnjo krepitev demokratičnosti, za razvoj samoupravljanja ter za hitrejši razvoj gospodarstva in izboljšanje življenjskih razmer delovnega človeka. V zvezi s tem pa mora delavec-proizvajalec prevzeti tudi večjo odgovornost za razvoj gospodarstva in družbe kot celote;

● Ukrepi, ki so bili sprejeti z uvajanjem gospodarske reforme, so velikega pomena za naš gospodarski razvoj, zlasti pa za delovne organizacije, ki jih zajema naš sindikat. Ustvarjeni so bili pogoji za uspešno gospodarjenje in hitro likvidacijo negativnih vplivov na razvoj gospodarstva kot celote.

Odprti so procesi nadaljnje modernizacije in specializacije, da bi se tako povečala produktivnost in proizvodnja ter pospešil proces vključevanja našega gospodarstva na mednarodni trg.

Ukrepi gospodarske reforme so se odražali tudi v kmetijstvu in živilski industri-

ži. Pogoji gospodarjenja so vedno ostrejši, to pa terja od naših organizacij smotrno gospodarjenje, na kar pa še ne moremo misliti brez razvitega samoupravljanja. Osnovna skrb vsake organizacije mora biti, kako povečati produktivnost, znižati proizvodne stroške in se uspešno vključevati na domači in tuji trg. Nekatere organizacije so že prebrodile začetne težave in prihajajo v normalen gospodarski razvoj, medtem ko so zlasti v organizacijah, ki proizvajajo meso in mleko, hude gospodarske težave. Vzroke za take razmere lahko iščemo v gospodarskih organizacijah samih, ki imajo drago proizvodnjo, drugi vzrok pa je v neurejenem sistemu izvoza in uvoza. V živilski industriji se prav tako ponekod pojavljajo problemi v proizvodnji. Dosegajo nizko akumulacijo, ali pa je sploh nimajo, in ob tem nizke osebne dohodke. Vzrok za to je predvsem v slabi

opremljenosti, kar zahteva veliko ročnega dela in kar draži proizvodnjo. V večini teh primerov gre za posledice premajhnega vlaganja sredstev v to panogo. Živilska industrija bi se tudi morala bolj povezovati v poslovno-tehničnem sodelovanju s kmetijskimi organizacijami.

Izkušnje so pokazale, da so tiste organizacije, ki imajo urejen odnos med proizvodnjo in predelavo ter plaširanje proizvodov do potrošnika, veliko bolj akumulativne in bolj stabilne kot tiste, ki tega nimajo urejenega. Zato bomo morali v tem pogledu vložiti še precej naporov. Tudi medsebojni odnosi niso povsod urejeni, kar prav tako slabo vpliva na razvoj gospodarstva.

Vsa ta vprašanja in še vrsta drugih so bila predmet dela republiškega odbora in sindikalnih organizacij v minulem štiritletnem obdobju.

JULIJ PLANINC:

O nadaljnjih nalogah sindikata delavcev kmetijstva, živilske in tobačne industrije Slovenije

Iz referata na III. občnem zboru

Ko analiziramo obdobje od zadnjega občnega zbora, na katerem smo si kot glavno nalogo postavili skrb za nadaljnje razvijanje samoupravljanja, lahko ugotovimo, da smo na tem področju dosegli zadovoljive rezultate zlasti zato, ker je z uveljavitvijo gospodarske in družbene reforme dobilo delavsko samoupravljanje še čvrstejšo osnovo in konkretnejšo vsebino. Zato bi bilo tudi prav, da občni zbor precizira naloge in delo našega sindikata pri izvajanju gospodarske reforme, pri čemer mora dobiti nadaljnja krepitev samoupravljanja in usposabljanje delavcev za kvalitetnejše delo v samoupravnih organih osrednje mesto v delovanju sindikata.

Da bi mogli te naloge razumno konkretizirati, moramo že ob začetku ugotoviti, katere so osnovne značilnosti gospodarsko-ekonomskih gibanj v zadnjem času, ko vse svoje sile usmerjamo v čim uspešnejšo realizacijo principov gospodarske reforme. Obdobje od zadnjega zbora

do danes bi lahko obravnavali v dveh delih: za čas do sprejetja gospodarsko-družbene reforme in za čas, ki je temu sledil. Zavoljo bodočih nalog pa se bomo zadržali predvsem pri drugem delu, ker je reforma postavila pred kolektive kmetijstva in živilske industrije naslednje naloge: hitrejši razvoj in intenziviranje proizvodnje, povečanje produktivnosti dela in rentabilnosti, izboljšanje notranje organizacije, večji poudarek na realizaciji, usklajevanje ponudbe in povpraševanja, urejanje cen, pospešitev horizontalne in vertikalne integracije, smotrnejše investiranje, drugačen pristop k reševanju problemov šolstva, ponovno poživitev hranilno-kreditne službe in še nekatere druge naloge. Vse to je postavilo pred samoupravne organe in družbeno politične organizacije v naših kolektivih nove dolžnosti in več odgovornosti.

Spremenjeni ekonomski pogoji ter gospodarska gibanja doma in v svetu terjajo tudi od kmetijstva in živilske industrije

odločno in hitro usmeritev na dobro pre-mišljeno in kompleksno modernizacijo procesov v proizvodnji. Pri tem pa je bistveno pomembna usmeritev proizvodnje, združitve sil in osvajanje takih načinov dela, ki dajejo najboljše proizvodno-eko-nomske rezultate in ki neposredno vpliva-jo na plodnost dela ter donosnost pro-izvodnje.

Kmetijstvo je sicer v prvem obdobju izvajanja gospodarske reforme, posebno velja to za leto 1966, imelo boljši položaj kot pred reformo, v drugi polovici letoš-njega leta pa so se razmere spet poslab-šale. Neugoden položaj na zunanjem trgu, ki je razdeljen na različne ekonomske skupine in med katerimi imajo nekatere prednost pred drugimi v agrarni politiki Evrope, je poleg problemov domačega trga tisti faktor, ki odločilno vpliva tudi na gospodarsko stanje našega kmetijstva. Vse to pa nam ne sme vzeti poguma, nasprotno, prav sedaj je zaradi dolgoročnega raz-vojnega programa potrebna še odločnejša usmeritev k pocenitvi proizvodnje, k hi-trejšemu prilagajanju ustroja proizvodnje naravnim pogojem in zahtevam tržišča, to se pravi povpraševanju. Sedanje težave so v precejšnji meri tudi posledica dose-danega ustroja našega kmetijstva v za-sebnem sektorju, neizkoriščenosti, oziroma polovične izkoriščenosti zmogljivosti v družbenih obratih pa tudi v sorazmerno zmanjšani kupni moči potrošnje in spre-menjeni prehrani našega prebivalstva.

Oba sektorja slovenskega kmetijstva, tako družbeni kot zasebni, imata dovolj razvojnih možnosti. V zadnjem času se je izoblikovalo tudi vse bolj jasno stališče, da je obstoj obeh sektorjev našega kme-tijstva potreben, posebno če se bo pro-izvodno sodelovanje med njima pravilno razvijalo. Sedanje težave na trgu nam ne smejo zamegliti dejstva, da bo na potroš-njo kmetijskih in živilskih proizvodov vse močnejše vplival tudi hiter razvoj turizma, vse bolj živahen obmejni promet ter na-daljnji razvoj predelovalne industrije. V tem pogledu pa bo treba posvetiti v bodo-če posebno pozornost kakoviteti pridelkov in izdelkov, posebno pa sodobni organiza-ciji njih zbiranja in prodaje. Takšna usme-ritev pa zahteva ob sedanjem neugodnem agrarnem ustroju in njegovi razdrobljeno-sti temeljito strokovno delo, dobro preteh-tano povezovanje med proizvajalci ter na-črtno delitev dela med njimi, da bomo lahko nastopali na trgu z večjimi količi-nami blaga iste kakovosti. Prav v tem po-gledu imamo pri nas mnogo možnosti za intenziven razvoj posameznih panog, kot so, denimo, mlekarstvo, živinoreja in še nekatere druge.

Vsa leta po vojni, točneje do sprejetja ukrepov gospodarske reforme smo bili na-vajeni, da je bila — zavoljo večjih admi-nistrativnih posegov in drugih ukrepov izven podjetij — stopnja proizvodnje večja in da je hitreje naraščala kot v obdobju po reformi. Povečanje kmetijske proizvod-nje po obsegu je bilo v letu 1966 v primer-javi z letom 1965 7 %, za leto 1967 pa ko-maj 3 %. Delni vzrok za letošnje zmanjša-nje so seveda tudi vremenske prilike, ven-dar je čutiti, da je letos že imelo odločilno vlogo tržišče. Težave so nastale zlasti v živinoreji, kjer je prodaja na domačem trgu ostala na isti ravni, na izvoz pa so vplivali nevzpodbudni ukrepi na zuna-njem tržišču, posebno v Italiji, pritisk na izvoz iz vzhodnoevropskih držav, itd. Na slabo prodajo je precej vplival tudi ne-premišljen uvoz nekaterih artiklov (na primer: prašičev, jajc, surovega masla in celo jabolk). Za leto 1968 smemo po napo-vedi zveznih organov pričakovati za 1 % do 2 % porast družbenega proizvoda v kmetijstvu in 3 % do 4 % porast v indu-striji, kar bi pomenilo trden napredek. Pri tem računajo, da ne bi smelo priti do močnejšega dviga cen in da se v letu 1968 ne bi smel bistveno spremeniti sestav potrošnje.

Če torej hočemo povečati obseg proiz-vodnje, bomo morali vse bolj upoštevati zahteve tržišča in sprejeti take notranje ukrepe, ki bodo zagotovili pocenitev pro-izvodnih stroškov, kar bo omogočilo tudi na notranjem trgu boljšo prodajo blaga. To velja še posebno za zasebni sektor, kjer imamo velike neizkoriščene rezerve. Naj-bolj zanesljivo podoba o intenzivnosti proizvodnje v zasebnem sektorju nam dajo podatki o porabi umetnih gnojil na hektar obdelovalne zemlje. V zadnjih dveh letih je bilo tu porabljenih le kakih 120 kg umetnih gnojil na hektar, kar je močno pod povprečjem v primerjavi s kmetijsko razvitimi področji Evrope, kjer porabijo približno 800 kg, torej toliko kot pri nas v družbenem kmetijstvu. Seveda je temu primeren tudi pridelek, saj je kljub temu, da imamo v Sloveniji $\frac{1}{4}$ zemljišč poseja-nih s pšenico visokorodnih sort, pridelek le 24 do 27 mtc na hektar, medtem ko so dosegli nekateri obrati družbenega kmetij-stva z maksimalno uporabo agrotehniko in ustrezno količino umetnih gnojil tudi do 50 mtc pšenice na hektar. Približno ta-ko je tudi z drugimi kulturami. V tem torej tičijo vzroki za to, da v primerjavi z drugimi državami porabimo veliko pre-več delovnih ur za veliko premajhen de-lovni učinek. To nam zelo nazorno pokaže poročilo republiškega odbora, ki navaja, da na primer porabimo pri pridelovanju

pšenice v Sloveniji povprečno 2,3 delovne ure za 100 kg, v Jugoslaviji 1,9, v ZDA 0,7 ure, v Franciji pa le še 0,6 ure. Ali: pri proizvodnji govejega mesa porabimo v Sloveniji 16 ur za 100 kg, v Jugoslaviji 30 ur, v ZDA pa samo 7,5 ure itd.

Prav sedaj, ko doživljamo hude pretese v živinoreji zaradi zaprtosti zunanjega trga, nam ti pogoji narekujejo, da poiščemo vse možnosti za povečanje delovnega učinka in za izboljšanje poslovanja, ker bomo ob visokih proizvodnih stroških sicer težko prodajali, četudi se bo trg odpiral. Upamo, da bo naša družba ukrenila vse, kar bo mogla, da se bo povečal izvoz živine, mesa in mesnih izdelkov, saj le-ta predstavlja v skupnem izvozu iz Slovenije 14 % celotnega oziroma $\frac{1}{3}$ vsega kmetijskega izvoza. Pri tem pa smo dolžni sami storiti vse, da bo naše blago zares dobre kakovosti, da bo lahko uspešno tekmovalo z blagom iz drugih držav.

Naslednje sproščanje cen ter svobodno delovanje zakona ponudbe in povpraševanja bo ustvarilo ugodnejše pogoje tudi doma. Ko tako obravnavamo probleme produktivnosti dela in ekonomičnosti poslovanja, moramo povedati, da imamo v Sloveniji še zelo malo delovnih kolektivov, kjer so se teh zadev lotili načrtno in premišljeno. Tako se je le nekaj podjetij v kmetijstvu in še manj v živilski industriji lotilo linearnega, to se pravi takšnega programiranja, ki bi za daljši čas pomagalo izvrednotiti in poiskati najboljše oblike in najpametnejše načine proizvodnje. Pri tistih redkih podjetjih, ki so se tega lotila, že vidimo dobre rezultate, saj so ugotovila, da je možno poceniti rejo prašičev za 20 do 50 S dinarjev, rejo govedi za meso od 70 do 150 S dinarjev, krmni obrok za krave pa od 16 do 35 S dinarjev. Res je, da so za tako programiranje nujni dodatni stroški, o katerih v tem času pogosto razmišljamo, vendar nas je gospodarska reforma ravno v tem pogledu postavila pred dejstvo, da zahteva razumno gospodarjenje najsposobnejše pripomočke in znanstvene izsledke. **Gospodarske odločitve samoupravnih organov in vodilnih oseb v delovnih organizacijah bodo morale zato vedno bolj sloneti na vsestransko strokovno in ekonomsko utemeljenih predlogih in možnostih;** osnova za to pa je lahko le poglobljeno proučevano delo strokovnjakov v kolektivih. Zato bodo kolektivi nujno potrebovali vedno več dobrih strokovnjakov, ki bodo pripravljani kot enakopravni samupravljavci čim bolj organizirati in voditi proizvodnjo.

V razdobju od 1960 do 1964. leta so nalozbe v kmetijstvu znašale 13,6 % od skup-

nih investicij v gospodarstvo, leta 1965 so se zmanjšale na 11,1 %, leta 1966 le še 7,8 %, za letos pa predvidevamo, da bodo znašale komaj 8 %. Čeravno je res, da je večina kmetijskih organizacij porabila celotno amortizacijo in sklade za odplačilo posejil, kar omejuje njihovo sposobnost za razširjeno reprodukcijo in modernizacijo, pa je vendarle **nujno, da se delež naložb v kmetijstvu v naslednjih letih nekoliko poveča,** sicer bomo tudi v bodoče ostajali pri neuporabnih in tehnološko neobdelanih proizvodnih procesih, od česar nikakor ne moremo pričakovati donosnejšega poslovanja, pocenitve proizvodov in proizvodnje sploh. Treba je povedati, da bomo morali pomisliti in pretehtati nekatere dosedanje neekonomske obremenitve in nedograjenost družbenih obratov in z ukrepi, kot so prolongacije (začasna odložitve); regresiranje obrestne mere, itd., zagotoviti oziroma ustvariti normalnejše pogoje poslovanja. Razvojna stopnja našega gospodarstva je že taka, da je problem specializacije in kooperacije zelo nujna naloga vsake naše organizacije. To je važno zlasti zato, ker je to pot, ki nas pelje k hitrejši rasti produktivnosti dela:

Združevalni procesi so se razvijali v razvoju našega družbenega kmetijstva v vseh povojnih letih, zlasti pa po letu 1958, ko smo začeli organizirati velike kmetijske obrate s specializirano proizvodnjo. Tega nismo počeli zato, ker bi sledili kakšni modi, ampak zato, ker smo skušali čim hitreje priti do najbolj ekonomičnih oblik proizvodnje in gospodarjenja ter si pridobiti tržišče. Pridelovalec majhnih količin je nujno izpostavljen neusmiljenemu pritisku različnih posrednikov, zato ne more dobiti za svoje pridelke niti povprečne tržne cene. Delali smo, kakor smo najbolje vedeli in znali, doživljali neuspehe pa tudi veliko pomembnih uspehov. **Združevanje in poslovno sodelovanje sta zakonit in nujen proces, zato morajo o tem razmišljati v vseh naših organizacijah in se zavzemati za take oblike združevanja in sodelovanja, ki bodo pripeljale posamezno organizacijo do večjih količin pridelkov in večjega dohodka.**

V Sloveniji imamo sedaj 20 kmetijskih kombinatov in posestev ter 70 kmetijskih zadrug. Ko so začeli delovati ukrepi reforme, so prišle nekatere organizacije, zlasti kmetijske zadruge, v hude finančne težave. Vzrok za to je bil predvsem v sprostivni odkupa pridelkov oziroma v zmanjšanju količine odkupljenega blaga. Zaradi tega ekonomskega stanja se zlasti v zadnjem času nekatere kmetijske zadruge združujejo z večjimi kmetijskimi kom-

binati, kar je povsem pravilno pa tudi nujno. Integracija mora zagotoviti boljše in učinkovitejše poslovno sodelovanje s kmeti, ker bi v nasprotnem primeru ne bili doseženi pravi nameni združevanja. Ko se zavzemamo za integracijo posameznih organizacij, pa hkrati ne smemo pozabiti na notranje odnose, ker so prav ti pogosto vzrok za slabitev gospodarstva in za težnjo k odcepitvi.

Odnosi med kmetijstvom in živilsko industrijo so v dosedanji praksi zasnovani samo na odkupu in prodaji (seveda je pri tem izvzeta živilska industrija, ki je v sestavu kmetijskih kombinatov in kmetijskih združenj). Tak odnos — samo nakup in prodaja — pa postaja resna ovira za nadaljnji razvoj, ker zmanjšuje interes za pridelovanje surovin, ki jih potrebuje živilska industrija. **Zavzemati se bomo morali za tesno sodelovanje kmetijskih, predelovalnih in trgovskih organizacij.** To sodelovanje naj sloni na dolgoročnih skupnih planih proizvodnje, predelave in prodaje. Potrebno je skupno vlaganje sredstev in skupno prevzemanje tveganja. Tako sodelovanje bi bilo zlasti nujno v predelavi sadja, grozdja, povrtnin, mesa, mleka in mlečnih izdelkov. Le ob takem sodelovanju bi mogli mirno reševati, denimo, problem uskladiščenja in shranjevanja pridelkov za daljše obdobje, potrošnik, ki mu je vse to namenjeno, pa bi bil boljše preskrbljen kot doslej.

Večje kmetijske organizacije morajo hitreje razvijati predelovalno industrijo in svoje izdelke po čim krajši poti ponuditi potrošniku. Konkurenčni boj je vsak dan hujši, zato se bo v njem obdržal le tisti, ki bo proizvajal poceni in kvalitetno blago. To narekuje vsem našim kolektivom, da se resno lotijo čim tesnejšega sodelovanja in skupnega proizvodnega programiranja s predelovalno industrijo in trgovino.

Ko ugotavljamo, kakšno je današnje stanje v kmetijstvu, pa ne moremo mimo vloge, ki jo ima zasebno kmetijstvo. V spremenjenih razmerah ob izvajanju gospodarske reforme je prišlo do povečanega zanimanja za intenzivnejšo in racionalnejšo proizvodnjo tudi pri zasebnih proizvajalcih, kar nam priča 1700 traktorjev in kakih 10.000 motornih kosilnic v kmečkih rokah.

Pomembnejši napredek lahko zlasti ugotavljamo pri tistem delu kmečkih proizvajalcev, ki so materialno sposobnejši, oziroma pri tistih, ki so se intenzivno vključili v proizvodno sodelovanje s kmetijskimi organizacijami. V takem proizvodnem sodelovanju ali kooperaciji, ki pomeni za zasebnega proizvajalca zares

trdna tla in bodočnost, je po približni oceni vključenih sedaj približno 15.000 gospodarstev.

Posebej je treba poudariti vlogo strokovnega kadra in kmetijskih služb, ki so poleg materialnih naložb izredno pomemben dejavnik razvoja kmetijstva na vasi. Seveda pa je treba za spodbudo kmetijske proizvodnje v zasebnem sektorju še veliko napraviti, saj smo že poudarili, da so ravno tu občutne proizvodne rezerve, po uveljavitvi gospodarske reforme pa veljajo tudi za ta sektor proizvodnje enaki principi kot za družbene obrate.

Ob intenzivnem vključevanju kmetijstva v mednarodno delitev dela se bodo naši proizvajalci srečali zlasti s proizvajalci evropskih dežel, ki imajo dokaj boljši sestav posesti (20 do 50 ha). Manjšo zaposlenost in produktivnost dela lahko naš proizvajalec zamenja sicer z manjšim dohodkom oziroma z nižjo zahtevo po standardu, vendar le v določenih pogojih in v omejenem času. Nujna posledica razvoja bo pritisk na zaposlitev izven kmetijstva in po prehodnem zadrževanju v kategoriji delavec-kmet počasno razslojevanje. Po drugi strani pa bo pritiskalo tržišče na izboljšanje pogojev proizvodnje in dohodka na kmetiji.

Pot do dosledne uresničitve gospodarske in družbene reforme ni lahka in bo zahtevala še veliko naporov. Če pa se ob tem vprašamo, ali so organi upravljanja v delovnih organizacijah sposobni za to, lahko s prepričanjem rečemo, da so! Saj to nenehno dokazujejo s svojim delom. Moramo pa jim pri tem pomagati vsi člani sindikata, zlasti pa odbori sindikalnih podružnic.

Ponekod naletimo na resne ugovore zoper samoupravljanje, ko si nekateri posamezniki upajo trditi, da bi kaj hitro uredili in rešili probleme gospodarskih organizacij, če jih pri tem ne bi ovirali organi samoupravljanja. Seveda mislijo pri tem, kako naj bi o vsem odločal posameznik. Taki ljudje zelo radi govorijo še o tem, kako se delavci ne zanimajo za razširitev in izboljšanje proizvodnje, temveč jim je glavna skrb razdelitev sredstev za osebni dohodek. Ne izključujemo takih primerov, vendar tega ne smemo in ne moremo posploševati. Tisti, ki si želijo absolutno oblast nad proizvajalci in hočejo na ta način podpirati naš samoupravni sistem, se morajo zavedati, da bodo s to svojo željo ostali osamljeni. Delavci so v praksi že nešteto krat dokazali, da so sposobni gospodariti z družbeno imovino in odločati o svoji usodi. To dokazuje veliko primerov v naši živilski industriji, ko so kolektivni več let zategovali pasove, da so si prihra-

nili sredstva za modernizacijo. Takih kolektivov zato tudi ukrepi reforme niso presenetili.

V samoupravljanju imamo tudi nekatere pomanjkljivosti, ki jih bo treba v bodoče odpravljati. Ena teh pomanjkljivosti je odnos samoupravnih organov podjetja kot celote do samoupravljanja v delovni enoti. To je sicer bolj problem večjih delovnih organizacij s specializiranimi delovnimi enotami. V statutih teh kolektivov so odnosi dokaj dobro urejeni, toda velikokrat se v praksi dogaja predvsem drugače — najpogosteje se vsiljujejo spori pri delitvi dohodka: centralni organi bi radi razpolagali z vsemi sredstvi, v delovnih enotah pa se temu upirajo. V takih primerih je potrebno več strpnosti in poiskati pametno rešitev. Jasno pa je, da ne smemo podpirati teženj za osiromašenje in razbijanje skladov, saj brez njih ni mogoče voditi enotne politike za razvoj delovne organizacije. Smo za to, da se odloča o uporabi sredstev v tistih enotah, kjer jih ustvarjajo, toda pri takih odločitvah je seveda potrebna pametna presoja in treba je upoštevati perspektivo podjetja, ne pa le trenutne koristi posamezne delovne enote.

Za delo organov upravljanja bi morale strokovne službe v gospodarski organizaciji pravočasno pripraviti potrebno gradivo, žal pa imamo vrsto primerov, kjer tega ne delajo. Člani organov upravljanja ne dobijo nobenega gradiva vnaprej, ampak šele na seji sami. Razumljivo je, da se s tako metodo dela ne da doseči pravih ciljev in učinkovitosti delavskega samoupravljanja. Sestav organov upravljanja je v nekaterih delovnih organizacijah slab, pa ne zato, da ne bi bilo ustreznih ljudi v kolektivu, ki bi mogli aktivno sodelovati v organih upravljanja, temveč zaradi tega, ker si marsikje tak sestav organov upravljanja tudi želijo. To pa si želijo tisti posamezniki, ki bi radi s tem zaščitili svoje interese in svoj položaj. To pa spet potrjuje, kako ogromna in odgovorna je naloga sindikata v prizadevanjih za razvoj samoupravljanja. **Enako pomembna naloga sindikatov je tudi v tem, da skrbi poleg splošnega in strokovnega tudi za družbenoekonomsko izobraževanje članov organov upravljanja in celotnih kolektivov.** V tem smislu so tekle mnoge razprave na občnih zborih naših organizacij in na pred nedavno izvedenih občnih zborih občinskih sindikalnih svetov, ko so mnogi poudarili — enako kot na konferencah samoupravljalcev — kako je v teh prizadevanjih za resnično uveljavljanje samoupravljanja sindikat potreben delovnim

kolektivom. Organi upravljanja so dolžni temeljito in dobro premisliti o vsem, vendar to ne more izključevati odgovornosti strokovnih služb. Ob tem je prav povedati, da bi morali biti organi izven gospodarskih organizacij bolj odgovorni za svoje delo, s katerim bistveno vplivajo na gospodarjenje in na odločitve v delovni organizaciji.

Ena izmed osnovnih nalog organov upravljanja je, da v samoupravnih aktih, predvsem v statutu, opredelijo položaj in vlogo proizvajalcev ter njihovo sodelovanje in odločanje na vseh ravneh. Zato kršitev samoupravnih aktov ne pomeni samo kršitev pravil, temveč tudi napad na samoupravljanje.

Dolžnost organov upravljanja in sindikata pa ni samo v tem, da skrbijo za statut in pravilnike, ampak je tudi v tem, da zagotovijo pri oblikovanju teh aktov demokratično sodelovanje vseh članov delovne skupnosti. Skrbeti pa seveda morajo tudi za dosledno izvajanje teh svojih družbenih dogovorov v praksi. Pogostokrat so pravilniki napisani tako, da jih delavec težko ali pa sploh ne razume. Nujno je, da sindikalne organizacije bolj sistematično skrbijo za urejanje notranje zakonodaje. V mnogih statutih so namreč pomanjkljiva določila o informiranosti proizvajalcev, nezadostna obveščенost pa je pogosto tudi posledica premajhnega zanimanja za sodelovanje pri reševanju problemov gospodarjenja in pri upravljanju delovne organizacije. To nam je nazorno potrdila anketa, ki smo jo izvedli med 900 našimi delavci. Informiranost mora biti obojestranska, kar pomeni, da mora biti proizvajalec informiran o vseh sklepih in namerah organov samoupravljanja, mora pa imeti tudi možnost, da lahko posreduje svoje mnenje in predloge ter nanje dobi ustrezen odgovor.

Življenjski in delovni pogoji delavcev so v panogah, ki jih združuje naš sindikat, zagotovo najpomembnejši element za povečanje proizvodnje in produktivnosti dela. Toda na tem področju imamo še veliko neurejenih zadev. To narekuje sindikatom, da se sistematično in konkretno lotimo dela za izboljšanje standarda naših delavcev.

Ko ocenjujemo višino in moč standarda, se najpogosteje oslanjamo na osnovne elemente, to so stanovanjski problemi, rekreacija, zdravstvena zaščita, otroško varstvo, delovni čas, urejenost higienskega tehničnega varstva, medtem ko na izobraževanje in kulturo največkrat pozabljamo.

Ko smo se zanimali za delo sindikalnih podružnic pri urejanju stanovanjskih zadev, je več kot 60 % delavcev, ki smo jih anketirali, menilo, da bi moral sindikat na tem področju več delati. V našem sindikatu se ne bi smeli zadovoljiti s povšalnimi odgovori, češ da je delovna organizacija slabo akumulativna, da ni denarja in da se ne da ničesar napraviti itd. V organizacijah, kjer so se z vso resnostjo in s sistematičnim delom lotili urejanja stanovanjskih vprašanj, danes nimajo tako hudih težav. Med njimi je precej kmetijskih delovnih organizacij, ki to dejansko najteže urejajo. V zvezi s tem bi se morali bolj posvetiti namenskem varčevanju. Morda bi tudi kazalo pod določenimi pogoji prodati družbena stanovanja sedanjim koristnikom, posebno tistim, ki so v njih že več kot deset let, saj bi s tem v stanovanjskem skladu spet zbrali precej sredstev za gradnjo novih stanovanj. To so v nekaterih delovnih organizacijah že napravili, vendar so imeli težave s plačilom prometnega davka. Sindikat bi se moral zavzeti za to, da se za take primere prometni davek zmanjša ali celo odpravi.

Vsem našim delavcem je z zakonskim predpisom zagotovljen letni dopust. Po novem zakonu o delovnih razmerjih določijo dolžino dopusta gospodarske organizacije same. Pa poglejmo, kako je s tem v naših delovnih organizacijah:

Z anketo smo ugotovili, da 39 % naših delavcev sploh ni izkoristilo letnega dopusta, čeprav so bili delavci anketirani dva meseca pred koncem leta. Vprašani so še povedali, da se sindikat v njihovi delovni organizaciji za to ne zanima. Tudi delo samoupravnih organov ocenjujejo podobno (40 % anketirancev).

Navedeni podatki povedo, da malo skrbimo za rekreacijo našega delavca, saj se število tistih, ki izkoristijo dopust izven svojega kraja, iz leta v leto manjša. To je zagotovo posledica tega, da tako imenovani delavski turizem spreminjamo v komercialnega.

Seveda imamo tudi delovne organizacije, ki vzorno rešujejo vprašanje letnih dopustov in tedenskega počitka. Če želimo, da bo postala rekreacija sestavni del poslovne politike — kar naj bi tudi bila, da bodo delavci izkoriščali svoj dopust in da si bodo s takim počitkom nabrali novih delovnih moči — potem moramo sprejeti stališče o tem, kako zagotoviti za to dejavnost ustrezne pogoje. Verjetno bo treba delati tako, da bomo delavce načrtno usmerjali v porabo dopustov. Tega nikakor ne smemo več prepuščati posameznikom in se s tem znebiti vsake odgovornosti, ko izplačamo nekaj tisočakov

v obliki regresov — ponekod pa še tega ne.

V zvezi z delovnim časom nam je naloženo, da do leta 1970 preidemo na skrajšan delovni čas, to je na 42-urni delovni teden. Že v poročilu smo povedali, kolikšni so v zvezi s tem problemi in kako jih rešujejo nekatere naše delovne organizacije. Ugotavljamo, da so s tem uspeli tam, kjer so se resno in ekonomsko lotili tega dela. Seveda je še veliko delovnih organizacij, ki samo čakajo in trdijo, da se to ne da. Prav gotovo je pri tem najpomembnejša organizacija dela in tehnološkega procesa. Zagotovo lahko trdimo, da je skoraj v vsaki naši delovni organizaciji toliko notranjih rezerv, da bi mogli brez posebnih težav preiti na skrajšan delovni čas. V to bomo seveda morali, ker nas v to sili zakon.

V zadnjih dneh je veliko polemike o novem, deljenem, dnevnem delovnem času. O tem je razpravljal zvezni izvršni svet in se zavzel, naj bi dnevni delovni čas za upravne organe premaknili bolj proti sredini dneva. To je v marsikaterem primeru koristno in potrebno. V naših delovnih organizacijah pa bi bil tako spremljen delovni čas smotrno samo za nekatere upravne službe, medtem ko ima proizvodnja svoj delovni čas že določen tako, kot je najbolje za delovni proces. Stališče republiškega sveta ZSS o tem je, da naj bi postopoma prešli na tak delovni čas, za prehod pa je treba urediti pogoje, to je otroško varstvo, vprašanje družbene prehrane, šolstvo, itd. Toda ob tem naslednje:

Podatki iz naših delovnih organizacij opozarjajo na resno vprašanje otroškega varstva, saj je v anketi več kot 30 % povedalo, da le-to sploh ni urejeno, nadaljnjih 18 % anketirancev pa meni, da je slabo rešeno.

Ko smo ugotavljali, kako je s prehrano naših delavcev, smo zvedeli, da se komaj 3 % hrani v menzah delovnih organizacij, nadaljnji 3 % v menzah izven delovnih organizacij, več kot 85 % pa si pripravljajo hrano doma.

Navedeni podatki so dovolj zgovorni v tem, da ni enostavno preiti na novi delovni čas in bo za to treba še marsikaj napraviti. Res pa je, da se bomo postopoma tudi v naših delovnih organizacijah morali prilagoditi temu načinu dela in življenja, ki nam vsekakor zagotavlja večjo produktivnost in boljše učinke poslovanja.

Temeljna gonilna sila vsega napredka je delo in ustvarjalna sposobnost naših delavcev in strokovnjakov. Vse intenzivnejši razvoj kmetijstva in živilske industrije zahteva čimveč znanja, ker samo tako lahko povečujemo rentabilnost naše-

ga dela. To pa je tudi osnovni cilj reforme.

Toda v organizacijah našega strokovnega sindikata imamo nizko kvalifikacijsko strukturo zaposlenih. Natančne podatke o tem je težko dobiti, vendar ocenjujemo, da je več kot 60 % nekvalificiranih delavcev in da ima večina pomanjkljivo strokovno znanje, npr. traktorist ve zelo malo o obdelovanju zemlje, o gnojenju, o negi poljščin itd. Tudi v živilski industriji imamo problem nezadostne strokovnosti delavcev, kar se pozna na izdelkih, ki so ponekod zares slabe kakovosti.

Vprašanje neustrezne kvalifikacijske strukture nalaga sindikatu, da bo moral v naslednjih letih bolj kot doslej sistematično in organizirano skrbeti za izobraževanje zaposlenih in za njihovo usposabljanje za tako delo, ki ga zahtevata sodobno pridelovanje in produkcija. Ob tem pa na noben način ne smemo pozabiti družbenega samoupravnega izobraževanja. Razvoj in učinkovitost samoupravljanja sta v delovnih organizacijah odvisna predvsem od strokovne sposobnosti in splošne razgledanosti delavcev. Mlajši, ki se prvič zaposlijo v kmetijstvu, bi morali pred tem končati vsaj poklicno šolo. To pa že zahteva načrtnejšo kadrovsko politiko v vsaki delovni organizaciji posebej. Naložbe, ki bi jih delovne organizacije dajale za to, bi se prav gotovo hitro izplačale.

Prav tako zahteva razvoj kooperacije z zasebnimi kmeti več izobraževanja za kmečko mladino, saj tudi od njih ne moremo pričakovati večjega pridelka, če nimajo strokovnega znanja o obdelovanju in reji. Še vedno imajo namreč kmetijski strokovnjaki, ki delajo na kooperacijah, velike težave zaradi preskromnega strokovnega znanja kooperantov.

Že v osnovnih šolah, zlasti pa na kmetijskih področjih, bi morali dati mladini osnovno znanje o kmetovanju. Nadaljnje njihovo izpopolnjevanje pa bi morala biti naloga kmetijskih poklicnih šol. Tako bi tudi kmečka mladina lažje prišla do zaposlitve v družbenem sektorju kmetijstva.

Pogosto slišimo kritične pripombe na račun kmetijskih šol, češ da ne vzgajajo dobrih strokovnjakov. Morda je nekaj resnice v teh očitkih, pozabljamo pa na vzroke za to: šole delujejo z zelo skromnimi sredstvi in s slabo opremo. Zato tudi ne moremo pričakovati večjega uspeha. Kmetijske šole bi morali tehnično bolj opremiti in jim zagotoviti sredstva za delo.

Za učinkovitejše izobraževanje v gospodarskih organizacijah in za izobraževanje kmečke mladine je vsekakor potrebno tesnejše sodelovanje strokovnih šol z delavskimi univerzami in drugimi zainteresiranimi delovnimi organizacijami, saj vendar smo z organiziranim in sistematičnim delom lahko pričakujemo take rezultate, kot si jih želimo. Zato morajo o vprašanjih izobraževanja odbori našega sindikata zavzeti povsem določena stališča in le-ta nato v praksi uresničevati.

V živilski industriji je zaradi številnih poklicev izobraževanje še težje. Prav bi bilo, da o tem izmenjamo mnenja in seveda tudi o tem, kako si zamišljamo urejeno izobraževanje na delovnem mestu v delovnih organizacijah in izobraževanje kmečke mladine.

Poleg navedenih nalog pa imajo sindikalne podružnice še zelo pomembno vlogo v bitki za uresničevanje intencij naše gospodarske in družbene reforme. Zato se morajo organizacijsko urediti tako, da bo njihovo delovanje učinkovito. Ni pa pričakovati uspešnega dela v sindikalnih podružnicah, kakršne so sedaj v nekaterih delovnih organizacijah, ko štejejo po več sto članov. Seveda je delovanje sindikalne podružnice v največji meri odvisno od iniciativnosti in sposobnosti članov njenege odbora. **Zato morajo priti v vodstvo podružnice zares najsposobnejši delavci, ki so tudi pripravljani aktivno delati in voditi delovanje sindikalne podružnice.**

Pogosto slišimo pripombe, naj se sindikalne organizacije ne vmešavajo v gospodarske probleme, češ da je to naloga drugih. Taki »teoretiki« bi želeli, da nihče ne sodi o njihovem delu in po navadi pojmujejo delavce kot predmet v procesu proizvodnje. To je še zlasti očitno sedaj, ko so se zaostriji pogoji gospodarjenja, ko nekateri posamezniki in skupine vdilnih delavcev razmišljajo tako, da predlagajo zmanjševanje produkcije in odpuščanje delavcev, namesto da bi se zavzeli za njeno povečanje in pocenitev. Jasno je, da je sindikat v takih primerih dolžan braniti koristi kolektiva, saj posledice slabega gospodarjenja čuti celoten kolektiv. Zato tudi ne moremo biti ravnodušni do delovanja organov upravljanja, kar je ena najpomembnejših pridobitev našega delavskega razreda in ki jo je izvojeval sindikat.

Sindikalne podružnice morajo nenehno spremljati delovanje organov samoupravljanja in dajati pobude za njegovo izboljšanje. V nobenem primeru pa ne smemo dopustiti, da bi se organi upravljanja zbirokratizirali in postali orodje v rokah posameznikov za uveljavljanje lastnih koristi. Sindikalna organizacija mora biti pehudnik razprav in oblikovanja stališč o posameznih problemih že pred sklepanjem organov upravljanja.

8

Prav tako se morajo sindikalne organizacije zavzet za dosledno izvajanje pozitivnih sklepov organov upravljanja. Zato bi doseganje oblike dela — to je sklicevanje množičnih sestankov za razprave o najrazličnejših vprašanjih — kazalo nekoliko spremeniti, tako da bi določena vprašanja obravnavali v manjših skupinah, denimo o produktivnosti, o disciplini dela, o zboljšanju tehnološkega procesa, o otroškem varstvu, o zdravstveni zaščiti itd. Takih skupin bi lahko bilo več, to bi bile interesne skupine, zasnovane po problemih. Na skupnem sestanku pa bi obravnavali probleme, o katerih morajo zavzeti stališča prav vsi člani sindikata.

Pogoji dela so v vsaki delovnih organizaciji drugačni, zato ni mogoče dajati enotnega napotila za oblike delovanja sindikalnih organov in podružnic. Vsaka sindikalna organizacija si mora sama poiskati najboljšo in najučinkovitejšo obliko dela.

Tudi zaščitna vloga sindikata je danes drugačna, kot je bila včasih. Pri nas namreč delavci sami upravljajo s sredstvi za proizvodnjo, zato so tudi sami ustvarjalci svojih pravic. Sindikat se mora boriti proti vsaki težnji, ki bi ovirala samoupravno urejanje medsebojnih odnosov.

Pritožbe naših članov pa nam jasno kažejo, kako se še vedno godijo hude krivice: neupravičeno premeščanje delavcev, prikrašjevanje pri osebnih dohodkih, krivično obtoževanje, odpuščanje delavcev itd. Sindikat mora zato odločno nastopati proti takšnim pojavom, kar člani tudi pričakujejo od svoje sindikalne organizacije.

So pa tudi primeri, da se posamezniki zatekajo po zaščito pri sindikatu, čeprav so slabi in nedisciplinirani delavci in pogosto razbijajo kolektiv. Razumljivo je, da takih delavcev ne bomo in ne smemo braniti.

Čeprav je v nekaterih naših delovnih organizacijah, zlasti to velja za kmetijstvo, precej težko gospodarsko stanje, v glavnem zaradi nizke akumulativnosti in še nekaterih drugih vzrokov, pa moramo prav sindikalni delavci vnašati v kolektive več optimizma in iskati možnosti za boljše in ekonomičnejše poslovanje. Malodušnost ima lahko za vse nas nepregledne in dolgotrajne posledice. Pri vsem našem delu v bodoče moramo izhajati iz delovnega človeka kot osnovnega nosilca vsega družbenega razvoja, saj ne delamo samo za to, da bi več imeli, temveč predvsem za to, da bo naš delavec bolje živel.

Iz razprave na III. občnem zboru

**JOŽE SOTLAR,
PREHRANA »VINKO REŠ«, PTUJ:**

Pekovski dejavnosti enakopraven položaj

Pekovska proizvodnja se je bistveno povečala, večja je tudi produktivnost, organizacijske oblike v sami proizvodnji so se spremenile, začeli smo uvajati skrajšan delovni čas; vse to so uspehi naših prizadevanj, ki pa niso dali takšnega finančnega rezultata, kot bi ga morali glede na ugodno uresničene proizvodne plane.

Vidimo prav nasprotno; in sicer, da so delovne enote (predvsem tiste, ki pečejo kruh iz moke T 1000) v deficitu. Proizvodni stroški kruha so v stalnem porastu, prodajne cene pa so že dve leti enake. To je eden izmed vzrokov, da ima pekovska dejavnost poslovne izgube. Zaradi tega nastaja v naših delovnih organizacijah problem, kako izpolnjevati obveznosti do družbe, kako modernizirati proizvodnjo, ogrožen je osebni in družbeni standard delavcev itd. Da bi rešili to kočljivo vprašanje, mora naša družba bolj upoštevati ekonomske principe tudi v pekovski dejavnosti, da bo ta v enakopravnem položaju z drugimi gospodarskimi panogami.

**DRAGO ČATER, MESOKOMBINAT
»PERUTNINA«, PTUJ:**

Integracije v gospodarstvu- tudi stvar sindikata

Iz leta v leto bolj zapletene in zahtevne gospodarske in družbene naloge ter iskanje novih tehnoloških in ekonomskih rešitev narekujejo delovnim organizacijam, da so v stalnem integracijskem procesu. V zvezi s to ugotovitvijo velja omeniti združevanje kmetijskih delovnih organizacij v

ptujski občini v letu 1966, ki je dalo nekatere bogate izkušnje.

Nedvomno je integracija, ki je takrat v naši občini zajela štiri kmetijske zadruge, od katerih so se tri združile s kmetijskim kombinatom Ptuj, ena pa s kombinatom Perutnina Ptuj, potekala časovno vse preveč kampanjsko. Pobuda za integracijo je izvirala bolj izven delovnih organizacij kot pa s strani neposrednih proizvajalcev. V tem primeru kolektivi niso bili dovolj seznanjeni s potrebnimi analizami in obračuni, ki bi utemeljevali nujnost integracijskega procesa. Posledica tega je bil ukrep za zmanjšanje proizvodnje, zlasti tiste, ki je povzročala negativne ekonomske rezultate in odpuščanje delavcev, kar je bilo še posebno boleče.

Iz tega in podobnih primerov lahko sklepamo, da proces integracije nasploh zelo stvarno vpliva na obstoječe družbeno-ekonomske odnose v proizvodnji, na samoupravno ureditev, na socialistično delitev po delu, na vsakodnevno ravnanje ljudi in na njihovo zavest, zato je še posebej potrebno, da je vprašanje integracijskih procesov v gospodarstvu tudi stvar sindikata. Njegova naloga je, da pomaga delovnim kolektivom, da čimbolj spoznajo materialne učinke in objektivno nujnost integracije družbene proizvodnje.

**DIPL. INŽ. IVAN KUKOVEC,
RO, LJUBLJANA:**

Strokovno izobraževanje je aktualna naloga

Vzgoji kmetijskih strokovnjakov moramo posvečati vedno več skrbi, saj bi morala kmetijska družbena proizvodnja spričo potrebe vse bolj zahtevne tehnologije angažirati v neposredni proizvodnji najmanj 300 mladih kmetijskih tehnikov in visokokvalificiranih strokovnjakov na leto. Tem zahtevam ne more zadovoljiti sedanje število absolventov, ker jih je le 150 do 170 na leto.

Poleg kmetijske družbene proizvodnje je v Sloveniji še 96.000 kmetij in 84.000 gospodarstev, kjer gospodarijo kmetije-delavci, njihova poprečna stopnja izobrazbe pa ne dosega niti popolne osemletke. Da bi bil kos sodobnemu kmetovanju, bi moral gospodariti najmanj po en strokovnjak na 10 hektarov njiv ali travišč ali 5 hektarov sadovnjaka ali 3 hektare vinograda itd. Z ozirom na to in glede na sedanje število šolanih strokovnjakov nam potrebe narekujejo, da bi morali izšolati v srednjih in nižjih kmetijskih šolah 1800 do 2400 mladih bodočih gospodarjev na leto. Skratka, ni pretirana ugotovitev, da bi morali šolati 8 do 10-krat več kadra v srednjih in nižjih šolah za družbeno in zasebno kmetijstvo.

V okviru strokovnega sindikata se moramo zavzeti za izobraževanje tako kmeta kot kmetijskega delavca. Naše prizadevanje je potrebno predvsem zato, ker je v zadnjem času ogrožen obstoj že tako skromne mreže kmetijskih šol, ki bi morala biti osnova za bodoči kmetijski izobraževalni program. Naloga sindikata je, da prevzame pobudo za uresničevanje te splošne družbene akcije.

JOŽE SEDMAK, AGRARIA, KOPER:

Stvari bi morali reševati študijsko in perspektivno

V burnem obdobju gospodarskega razvoja so bila v delovnih organizacijah razrešena mnoga protislovja, vendar pa je dinamika razvoja proizvodnih sil porajala tudi nova, ki pa jih bo mogoče obvladati le z doslednim uresničevanjem gospodarske in družbene reforme. Pri vsem tem moramo kot najpomembnejši dejavnik upoštevati človeka, ki pa smo ga v dosedanji praksi vse premalo obravnavali. Iz tega tudi največkrat izhajajo protislovja v proizvodnih procesih in medsebojnih odnosih. Realne so ugotovitve, da je treba določeneje razmejiti pristojnost med organi upravljanja in strokovnimi službami, med delovnimi enotami in delovno organizacijo kot celoto, med posameznimi organi upravljanja itd.

V delovnih organizacijah je premalo storjenega v zvezi s proučevanjem dela in delovne storilnosti. Stvari bi morali reševati študijsko in perspektivno. Naša pri-

zadevanja bi morala biti usmerjena v odpravo negativnih pojavov v samoupravljanju, v povečanju nadzora dela, zlasti pa bi morali nadzorovati izvajanje sklepov organov upravljanja in izvajanje določb avtonomnega prava delovnih organizacij. Iz tega je upravičena ugotovitev, da skoraj ni primera, ko bi sindikalna organizacija sprožila postopek za odpoklic člana ali članov organov upravljanja, čeprav je verjetno, da so v organih upravljanja posamezniki, ki delajo proti interesu tistih, ki so jih volili.

V dosedanji praksi nekaterih delovnih organizacij so tudi primeri, da zanemarijo delavcevo psihofizično sposobnost kot element za produktivnost dela. Na mnogih delovnih mestih opravljajo delo delavci, ki ne zadovoljujejo zahtevam delovnega mesta, medtem ko delavci z ustrežno strokovno izobrazbo opravljajo druga dela.

V zvezi z reelekcijo direktorjev še to: sindikalne organizacije naj bi storile vse potrebno, da bi bilo več prijav za direktorska mesta, da bi s tem imele komisije več možnosti za izbiro najboljšega kandidata.

JOŽE GRAČNIK,

KMETIJSKI KOMBINAT ŽALEC:

Podpirati moramo racionalna prizadevanja

Med organi upravljanja in sindikalnimi organizacijami mora biti stalno sodelovanje. Predstavniki sindikata mora biti vedno dobro obveščen o gospodarski problematiki delovne organizacije, zato je prav, da redno prisostvuje sestankom organov upravljanja. Priznati je treba, da je sindikalna organizacija večkrat tudi sama kriva, če ne najde in nima pravega mesta in vloge v samoupravljanju. Sindikalna podružnica mora biti toliko aktivna, da ni treba članom sindikata posebej razlagati, da je sindikat potreben in odločujoč dejavnik v pogojih samoupravljanja.

Naše naloge so raznovrstne in jih moramo izvajati z bolj enotnimi stališči. Podpirati moramo prizadevanja za racionalno porabo sredstev za rekreacijo, za izvajanje izobraževanja, za skrajšani delovni čas itd.

**MIRAN HERIC,
KOLINSKA, LJUBLJANA:**

Želimo stabilizacijo

Priznati moramo, da večina članov kolektivov želi stabilizacijo gospodarstva, finančnih instrumentov, želimo si tudi stabilizacijo naše zakonodaje, ki neposredno zadeva samoupravljanje na eni strani in pravice ter dolžnosti iz delovnega razmerja na drugi strani. Spreminjanje zakonskih predpisov zaradi tega, ker se ni poslušalo delovnih kolektivov in sindikata, ima za posledico to, da je postala normativna dejavnost v večini organizacij bolj formalna.

S predpisi so dana vsa pooblastila zaščitni vlogi sindikata. V členih zakona o delovnih razmerjih so določene tudi sankcije za tiste, ki kršijo pravice članov sindikata in samoupravne pravice iz delovnega razmerja. Dovoljeno je, da sindikalna organizacija prijavi posameznika, ki je kršil zakon in mora za to odgovarjati. V tej zvezi se zastavlja vprašanje, v kakšni meri in s kolikšnim uspehom izpolnjujemo in koristimo kot člani sindikata zakonska pooblastila. Lahko trdimo, da pooblastila vse premalo in manj učinkovito uporabljamo, kot bi bilo potrebno. Ne gre samo za konkretne delovne odnose, ampak za veliko več, gre za aktivno sodelovanje sindikata pri pripravljavanju in spreminjanju normativnih aktov delovne organizacije, to je statuta in pravilnikov. Še veliko bolj kot doslej pa moramo vztrajati pri doslednem izvajanju splošnih aktov, pravic in dolžnosti iz naslova samoupravljanja in delovnih razmerij.

**ANTON JEREB, KMETIJSKO
ŽIVILSKI KOMBINAT, KRANJ:**

Dobra organiziranost ljudi krepí kolektiv

Zavedati se moramo, da gospodarska in družbena reforma ni prinesla sprememb samo v najožji okvir gospodarjenja, posledice se kažejo tudi v političnih organizacijah, v Zvezi komunistov in v sindikatih.

Angažiranost in aktivnost posameznikov je v zadnjih dveh letih močno oslabila. Vzroke za to bi lahko iskali marsikje. Prav gotovo pa so vzroki za to v večji zavzetosti neposrednega proizvajalca za delo na delovnem mestu. To je v redu in prav, ni pa v skladu s pričanjem in razgledanostjo posameznega člana kolektiva. Prav zaradi neuskkljenih odnosov v kolektivih vedno pogosteje opažamo, da se delovni ljudje zapirajo vase in ne iščejo stikov v kolektivu. Posameznikom se zdijo važnejše neposredne materialne koristi, ki jih dosegajo v delovni organizaciji. V tem pogledu čaka sindikalna organizacije velika naloga. Le dobra organiziranost ljudi v delovni organizaciji lahko krepí kolektiv in ustvarja delovno disciplino. Današnji pogoji dela in cilji ekonomičnega gospodarjenja terjajo drugačnega človeka na delovnem mestu, saj doslej ni bilo važno, vsaj toliko ne kot sedaj, ali posameznik pozna kaj več, kot to terja najožje delovno mesto. Glede na hiter razvoj gospodarstva bi moral biti praviloma vsak član delovne skupnosti dobro seznanjen z gospodarjenjem v delovni organizaciji. Le tako lahko skupno rešujemo številne probleme, ki jih nikjer ne zmanjka, posebno ne v takih delovnih organizacijah, kjer so medsebojni odnosi slabo razviti.

**ŠTEFAN MERKLIN, KMETIJSKO
INDUSTRIJSKI KOMBINAT
»POMURKA«:**

Položaj mesne industrije se mora izboljšati

Mesna industrija, ki je že vrsto let v nezavidnem položaju, predstavlja od osvoboditve do danes eno izmed tistih gospodarskih dejavnosti, ki so nizko akumulativne. Temu je vzrok izredno slaba tehnična opremljenost dela, sistem dirigiranih cen in administrativni predpisi.

Dokaj težak položaj mesne industrije se ni izboljšal niti v času gospodarske in družbene reforme, ker je bila ta dejavnost

nost modernizirana šele v zadnjem času, ko gospodarimo v zaostrenih pogojih, ko odplačujemo dokaj visoke anuitete itd. Z uresničevanjem gospodarske reforme oziroma z upoštevanjem ekonomskih zakonitosti v našem gospodarstvu smo delavci v mesni industriji pričakovali, da se bodo za to gospodarsko vejo odprla svetlejša obzorja. Žal pa so se stvari obrnile drugače. Danes je položaj mesne industrije in živinoreje precej kritičen. V okviru naših kolektivov smo storili vse, da smo znižali proizvodne stroške in da se ob enakih pogojih vključujemo v mednarodno delitev dela. Še danes pa ne razumemo, zakaj so bili sprejeti ukrepi intervencijskega uvoza. Nam niso koristili. Ali ne bi kazalo tudi ponovno razmisliti o tako imenovanih zavratalnih skladih? Le na ta način bi se pokazalo, ali je intervencijski uvoz upravičen ali ne.

Odgovorni organi naj za rešitev te problematike ukrenejo vse potrebno, da bo konec anomalij, ki z ekonomiko nimajo nič skupnega.

**DIPL. INŽ. MARKO GLAŽAR,
KMETIJSKO ŽIVILSKI KOMBINAT
KRANJ:**

Zakonodajni organi ne vidijo vsega

Prav bi bilo, da sindikat med drugim osvetli tudi vprašanje, zakaj morajo kmetijska družbena posestva plačevati večje družbene prispevke kot zasebni kmetovalci. Sprašujemo se, kje je meja zmogljivosti in zakaj moramo vedno ugotavljati, da imamo v kmetijskih delovnih organizacijah nizko akumulacijo, izgubo itd. Lahko se tudi vprašamo, zakaj morajo krave v socialističnih kmetijskih obratih piti vodo po 120 S-dinarjev, medtem ko krave, last zasebnih kmetovalecev, pijejo vodo po 50 S-dinarjev. Po drugi strani pa iščemo sredstva za stanovanja in rekreacijo naših ljudi, sredstva za razširjeno reprodukcijo, za odplačilo anuitet in vrsto drugih izdatkov. Vsega tega ne vidijo zakonodajni organi.

**PAVLA AJDIŠEK, KMETIJSKI
KOMBINAT GROSUPLJE:**

Družbeni standard delavcev mora biti boljši

Sindikat mora več skrbí posvetiti vprašanju otroškega varstva in družbene prehrane kmetijskih delavcev. Naši delavci v veliki večini ne živijo v strnjenih naseljih, kjer delujejo zavodi za otroško varstvo in obrati družbene prehrane, zato so v tem pogledu naloge našega strokovnega sindikata toliko bolj zahtevne in aktualne. Iz lastnih izkušenj vemo, da delovne organizacije nimajo dovolj sredstev v te namene, vendar to ne opravičuje, da se ne bi z večjo zavzetostjo lotili reševanja teh perečih problemov družbenega standarda.

**JANEZ SLOVENC, ŽIVILSKI
KOMBINAT »ŽITO«, LJUBLJANA:**

Živilska industrija se usklaja s potrošnjo

Podjetja, ki proizvajajo mlevske izdelke, čedalje bolj iščejo tržišče. Vzrok za to je prevelika zmogljivost mlevske industrije na področju Jugoslavije, neskladnost med proizvodnjo in potrošnjo in pomanjkanje kakršnihkoli dogovorov med proizvajalci. Glede na to so potrebni veliki naporí organov upravljanja živilskih kombinatov pri razreševanju poslovne politike, za ureditev odnosov med pekarskimi obrati in trgovsko mrežo. Zaradi tega bi se bilo dobro dogovoriti v okviru celotne živilske industrije Slovenije o njenem nadaljnjem razvoju, ki naj bi bil sestavni del razvojnega koncepta SR Slovenije.

DIPL. INŽ. VID KORBAR,
KMETIJSKI KOMBINAT ŽALEC:

Delavcem več družbeno ekonomske izobrazbe

Razvoj družbenega in zasebnega kmetijstva je v veliki meri odvisen od strokovne in splošne izobrazbe delavcev. Zaradi tega moramo posebno skrb posvetiti izobraževanju delavcev na delovnih mestih, izobraževanju kooperantov, pomagati moramo delavcem pri izrednem študiju, redno moramo štipendirati zadostno število bodočih strokovnjakov in ne nazadnje, dati moramo vsem družbeno-ekonomsko in politično izobrazbo.

V ta namen je treba krepiti izobraževalne centre v delovnih organizacijah, zavzeti se moramo za ustanavljanje kmetijskih nadaljevalnih šol in razvijati sistem rednega kmetijskega šolstva.

IVAN IVANČIČ,
KMETIJSKI KOMBINAT ŽALEC:

Še nadalje izboljšujmo varstvo pri delu

V mnogih delovnih organizacijah posvečajo varstvu pri delu iz dneva v dan več pozornosti. Največjo zaslugo na tem področju ima zakonodaja, temeljni in republiški zakon o varstvu pri delu, ki je zbudila za te naloge veliko zanimanje pri organih upravljanja in vodilnih delavcih delovnih organizacij.

Doseči moramo, da v vseh večjih delovnih organizacijah uredijo ustrezno službo za varstvo pri delu, da v tem smislu izobražujejo in usposablajo delavce, da uredijo vprašanje zaščite strojev in naprav itd.

Dobro bi bilo, da strokovni sindikat organizira v prihodnjem letu sestanek delavcev, ki delajo v delovnih organizacijah na problemih varstva pri delu, da izmenjajo izkušnje iz tega strokovnega območja.

MAKS JAMŠEK,
KMETIJSKA ZADRUGA HOČE:

Doseči moramo sprostitev cen

Skodljivo je vsakršno administrativno določanje proizvodnih in maloprodajnih cen. V tem pogledu moramo doseči popolno sprostitvev cen in postopno ukinitvev subvencij. V posameznih primerih je še potrebna intervencija z uvozom kmetijskih pridelkov, vendar naj bi se le-ta izvajala samo takrat, ko bi bila kmetijska proizvodnja premajhna za naše potrebe, ali pa v primeru, ko bi proizvajalci neopravičeno zviševali cene.

Storitve bančne službe so sorazmerno drage, zato je zahteva po reorganizaciji bank upravičena. Glede nakupa kmetijske mehanizacije v zasebnem kmetijstvu pa je očitna potreba po enotnih predpisih o plačevanju prometnega davka oziroma naj bi se prometni davek ukinitil, kar bi pospešilo nakup kmetijske mehanizacije, to pa bi vplivalo na porast kmetijske proizvodnje.

**VASIL DIMOVSKI, CENTRALNI
ODBOR SINDIKATA, BEOGRAD:**

Potreben je enoten nastop delavskega razreda

V času, ko razvijamo sistem samoupravljanja, je potreben enoten nastop delavskega razreda oziroma sindikata. To je pogoj, da bomo razvili neposredno odlo-

čanje delavcev. Ni dovolj, da samoupravljanje samo razglasimo, temveč morajo delavci tudi dejansko odločati. Če bi predpostavili, da samoupravljanje rešuje vse probleme, potem ne bi bil potreben sindikat. Biti pa moramo realisti in zavdati se moramo, da so tudi v pogojih socialistične demokracije možna nesoglasja, pojavi birokracije in podobno. Proti tem pojavom ima moč predvsem delavski razred, organiziran v sindikatu.

V sistemu samoupravljanja ima sindikat svojo vlogo tudi takrat, ko je treba zaščititi delavca, če je neupravičeno odpuščen z dela, če so kršene njegove samo-

upravne pravice itd. Vsem kritikom lahko zatrjujemo, da se vloga sindikata ni zmanjšala, da se je celo povečala in razširila.

V zvezi z vprašanjem zaposlenosti se v sindikatih ne moremo strinjati, da delovne organizacije odpuščajo delavce brez pogojev za njihovo nadaljnjo eksistenco. V vseh primerih, ko je pereče vprašanje število zaposlenih v delovni organizaciji, si moramo prizadevati, da ustvarimo pogoje za prekvalificiranje delavcev in za odpiranje novih delovnih mest, ob vsem tem pa se boriti, da se uresničujejo stališča gospodarske in družbene reforme.

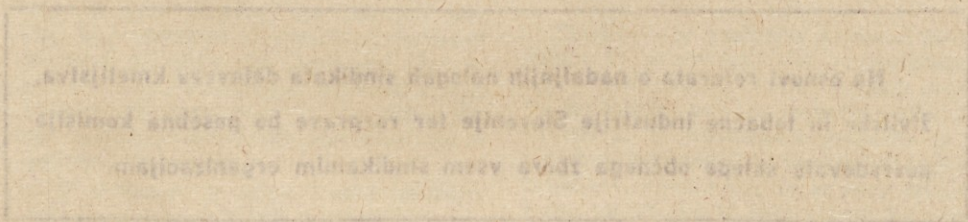
Na osnovi referata o nadaljnjih nalogah sindikata delavcev kmetijstva, živilske in tobačne industrije Slovenije ter razprave bo posebna komisija posredovala sklepe občnega zbora vsem sindikalnim organizacijam.

Novo vodstvo RO sindikata delavcev kmetijstva, živilske in tobačne industrije Slovenije

Pavla Ajdišek, Agrokombinat Grosuplje; Anton Belec, Tovarna mesnih izdelkov Maribor; Jože Cvetkovič, Agrokombinat Emona Ljubljana; Drago Čater, Mesokombinat Peruťnina Ptuj; Emil Rebec, KZ Postojna; Marjan Fras, Vinogradniško gospodarstvo Kapela; Otmar Grager, Agrokombinat Maribor; Tone Grm, Mesnine Celje; Jože Gračner, KZ Žalec — obrat Šempeter; Slavko Grahek, »Belsad« Črnomelj; Miran Heric, Kolinska tovarna Ljubljana; Franc Ivančič, Kmetijski kombinat Žalec; Tihomil Javoršek, »Delamaris« Izola; Dalibor Hladnik, ČP Kmečki glas, Ljubljana; Helena Javornik, Kmetijska zadruga Nova Gorica; Anton Jereb, Kmetijsko živilski kombinat Kranj; Franc Juvanč, Agrokombinat Krško; Rado Kasesnik, Kmetijska zadruga Šoštanj; Miro Kambič, KGP Kočevje; Jože Kucon, Kmetijska zadruga Lendava; Stanko Kos, Agrokombinat Maribor; Zorko Kotnik, Kmetijska zadruga Prevalje; Robert Kovačič, »Droga« Portorož; Ivan Kukovec, RS ZSS — tu; Jože Križančič, Kmetijski kombinat Ptuj; Ivan Lečnik, »Talis-Vinag« Maribor; Albin Luzar, Kmetijska zadruga Novo mesto; Franc Lovrenčič, KK »Jeruzalem-Ormož« Ormož; Martin Mažir, Intes Maribor; Tone Matnak, Kmetijska zadruga Bled; Jože Miklavc, Tovarna olja Slovenska Bistrica; Štefan Merklin, Tovarna mesnih izdelkov Maribor; Emil Nadoh, Kmetijska zadruga Ilirska Bistrica; Alojz Pajnič, Agrokombinat Barje, Ljub-

ljana; Alojz Pirc, Agraria Brežice; Jože Požar, Kmetijska zadruga Lucija; Julij Planinc, RO — tu; Alojz Recko, Kmetiski kombinat Šentjur; Janez Rant, Mestni odbor Ljubljana; Jože Sedmak, Agraria Koper; Jože Sotlar, Pekarna »Vinko Reš« Ptuj; Zora Soba, Tobačna tovarna Ljubljana; Edi Šterman, Kmetijska zadruga Ljutomer; Franc Tomažič, Kmetijsko vinarska zadruga Vipava; Ivan Ul, Kmetijska zadruga Pesnica.

Za predsednika republiškega odbora je bil vnovič izvoljen tov. Julij Planinc, za tajnika pa dipl. inž. Ivan Kukovec.

Novo vodstvo RO sindikata delavcev kmetijstva, živilske in tobacne industrije Slovenije

Novo vodstvo Republiškega odbora sindikata delavcev kmetijstva, živilske in tobacne industrije Slovenije je bilo izvoljeno na 13. januarju 1968. Za predsednika je bil izvoljen tov. Julij Planinc, za tajnika pa dipl. inž. Ivan Kukovec. Odbor je sestavljen iz 15 članov, ki predstavljajo različne regije in vrste dejavnosti. Med članove sodijo tudi predstavniki delavstva iz Ljubljane, Brežic, Koperja, Ptuj, Ljutomerja, Vipave in Pesnice. Odbor bo deloval pod okriljem Republiškega odbora sindikata Slovenije.